

Keresztény szellemiségű
interregionális havilap

19–20. szám
2022. november–
december

VILÁG
népünk

REMÉNYE

„Várjuk a mi boldog reménységünket, a mi nagy Istenünk és üdvözítőnk, Jézus Krisztus dicsőségének megjelenését.”

(Titusz 2:13)

A TÖRCSVÁRI KASTÉLY

A törcsvári kastély története

A vár 14. század végén épült, Nagy Lajos királyunk idejében, a Törcsvári-szoros védelme céljából. 1568-tól e királyi vár átment Brassó szász város tulajdonába.

1612-ben Báthory Gábor fejedelem harc nélkül bevette. A következő fejedelem, Bethlen Gábor nagyméretű felújítást végeztetett. 1660-ban II. Rákóczi György katonái elfoglalták. A 18. század végére elveszítette jelentőségét, alig néhány ember védte.

Brassó városa 1916 decemberében IV. Habsburg Károly magyar király feleségének, Zitának adományozta. A román hatalomváltást követően, 1920-ban a brasóiak Hohenzollern Mária román királynénak ajándékozták. Mária ekkor átépítette a várkastélyt a mai formájára, romantikus elemekkel bővítve azt, majd később lányára, Ilonára hagyta.

1948-ban, a kommunista hatalomátvétel után a várkastély állami tulajdonba került, és múzeummá alakították. 1987-93 között nagyszabású felújítást történt

állami alapokból. 2009-ben az állam visszaszolgáltatta a kastélyt a királyi család örököseinek, vagyis Hohenzollern (férje után Habsburg) Ilona gyerekeinek, Mária Magdolnának és Domokosnak. Az utóbbi években az építményt teljesen restaurálták.

Nagyon sok turista látogatja, habár fő attrakciójához, a Drakula-mítoszhoz és a Drakula-figura alapjául szolgáló kegyetlen havaselyi fejedelemhez, III. (Karóbahúzó) Vladhoz a várnak semmi köze sincs. Hacsak annyi nem, hogy a kommunista időkben elterjesztettek

egy hírt, miszerint Mátyás király parancsára Vlad itt raboskodott. De ez sem igaz: Karóbahúzó Vladot 1462-ben öccse, Radu biztatására Mátyás Erdélyben elfogatta, majd Visegrádra vitte s ott börtönözte be. A politikai szelek változásával tizennégy év múlva, 1476-ban térhetett vissza, hogy magyar és moldvai segítséggel a trónját újból elfoglalja, ám rövid uralkodást követően Bukarest mellett elesett a törökökkel vívott csatában (egyéb források szerint rettegett urukat a bojárai ölték meg).

(J. E.)

Kedves Olvasók!

Anyagi okok miatt a novemberi és decemberi számokat összevontuk. Szíves megértésüket kérjük!

Egészségünk

A munkahelyi stressz hatása az emésztőrendszerre

Tartalom

Világ Reménye

19–20 szám, 2022.

november–december

Egészségünk

A munkahelyi stressz hatása az emésztőrendszerre ...	2
Artériáink – az élet folyói ..	5
Orvosi kaleidoszkóp	8
Húgyúti fertőzés	10
A próba	12
A francia reformáció (3.).....	16
Gyermekoldal	24
Ifjsarok.....	26
A Tízparancsolat (12.)	30
A Biblia imái (3.).....	34
A vég felé mutató	
prófeciák (5.).....	37
Erdélyországi Istenes Vers ...	40
Erdélyi Bibliaiskola (13.)	43
A hinduizmus	48
Démoni megszállottság	
a férfi-nő kapcsolatban	54
A magyarok története (13.)...	59

Bevezető

A stressz manapság igen elterjedt kifejezés, legtöbbször szóhasználatában gyakran szerepel. A stresszre hivatkozunk, amikor több órán át nyomás alatt dolgozunk. A munkakörnyezetünk nem mondható ideálisnak; a társadalmi, anyagi, családi életünk kihívásai és a gyors élettempó erőteljes stresszhatást gyakorol ránk. A napi helyzeteink többsége pszichológiai stresszt okoz, amely az emésztőrendszer különböző életfunkcióit is érinti, mint amilyen a gyomornedv termelődés, az emésztőrendszeri motilitás, a bél átteresztő képessége, a nyálkahártya gát funkciója, vagy az emésztőrendszeri nyálkahártya zsigeri érzékenysége és vérrellátása.

Már az ókori görögök felfedezték, hogy a betegségek összefüggésben állnak a pszichológiai

stresszel, és a lelkiállapot befolyásolja a szervezet működését. A klinikai tanulmányok többsége rávilágított arra, hogy a munkahelyi stressz egyértelműen kapcsolatban áll az emésztőrendszer betegségeivel (gyulladásos bélbetegségek, irritábilis bél szindróma, gyomorfekély, nyelőcső-reflux); ennek ellenére a megszo-kott gyakorlat a tünetek, nem pedig az ok kezelésére irányul.

Mi történik, amikor a szervezetünket stresszhatás éri?

Az agy és a bélrendszer között folyamatos kommunikáció áll fenn. Egy, a *Neuroscience* folyóiratban megjelent cikk szerint igazolódott, hogy **a bélrendszer szintjén több idegsejt van, mint az egész gerincvelőben.** Dr. Kenneth Koch, az észak-karolinai *Digestive Health Center* gastro-

enterológia professzora kijelentette, hogy a stressz káros hatással lehet az emésztőrendszer bármely részére.

A bél élettani funkcióit részben az agy és a gerincvelő által alkotott központi idegrendszer ellenőrzi. Ráadásul önálló idegsejthálózat is van a gyomor- és bélrendszer nyálkahártyájában, amely az ún. enterális idegrendszer (vagyis bélidegrendszer) néven ismert. Ugyanakkor az orvosi világ egy része úgy véli, hogy a bél szintjén található idegrendszer egy második agyként fogható fel, abból kiindulva, hogy az itt található neuronoknak milyen jelentős szerepe és hatása van a szervezet egészére nézve.

A bélidegrendszer szabályozza az emésztési folyamatokat, ide tartozik az egyes falatok lenyelése, a tápanyaglebontó enzimek termelődése, stb.

Amikor az emberi szervezet veszély fenyegeti, működésbe lép a szimpatikus idegrendszer – ami különböző funkciókat szabályoz, mint például a szívverés, légzés és vérnyomás –, amely a „küzdj vagy menekülj” állapot kiváltásával és a kortizol nevű stresszhormon termelődésének serkentésével felkészíti a szervezetet arra, hogy megbirkózzon a veszélyes helyzetekkel.

A stressz olyan élettani változásokat eredményez, mint amilyen a veszélyérzet felerősödése, a légzésritmus és a szívverés felgyorsulása, megnövekedett vérnyomás és izomfeszültség. Amikor a stressz aktiválja a „küzdj vagy menekülj” választ, dr. Koch szerint

Számos mai munkahely fokozott stresszhatást eredményez

ez a következő negatív hatásokat váltja ki az emésztőrendszerben: a nyelőcső görcsös összehúzódása; a gyomor savasságának növekedése, ami emésztési zavart okoz; hányinger, hasmenés vagy székrekedés.

Súlyosabb esetekben a stressz a gyomor vér- és oxigénellátását is csökkentheti, ami görcsökhöz, gyulladáshoz vagy a bélflóra (mikrobióta) egyensúlyának felborulásához vezethet.

A pszichológiai és érzelmi stressz hatásai az emésztőcsatornára

Az érzelmek és az emésztőrendszeri motilitás (mozgékony-ság) kapcsolatát már a 19. és 20. században számos tudós tanulmányozta, mint Charles Kaelber, William Beaumont és Ivan Pavlov, akik állatkísérletek segítségével figyelték meg az emésztőrendszer érzelmi ingerekre adott válaszait. Például egy orvosi tanulmány során feljegyezték egy páciens esetét, akinél az emésztőrendszeri motilitás harag hatására meg-

növekedett, és félelem hatására csökkent.

A személyiségtípusok és az érzelmi stressz kombinációjának is fontos szerepe van az emésztőcsatorna szintjén végbemenő folyamatok zavaraiiban. Egy szisztematikus elemzésen alapuló tanulmány során megállapították, hogy a gyakori fáradtság és érzelmi szorongás összefüggésben áll a gyomorfekély kialakulásával, és a konfliktushelyzet a fekélyesedést szervi betegséggé alakíthatja át, mint amilyen a peptikus fekély.

Ugyanaz a tanulmány mutatott rá arra is, hogy jelentős kapcsolat létezik a peptikus fekély¹ tüneteinek megjelenése és a harag, esetenként az anyagi helyzet vagy egy feszült, időbeni háttérből fakadó stresszhatás között. Ráadásul a szorongás, félelem, negatív érzések és a fáradtság is

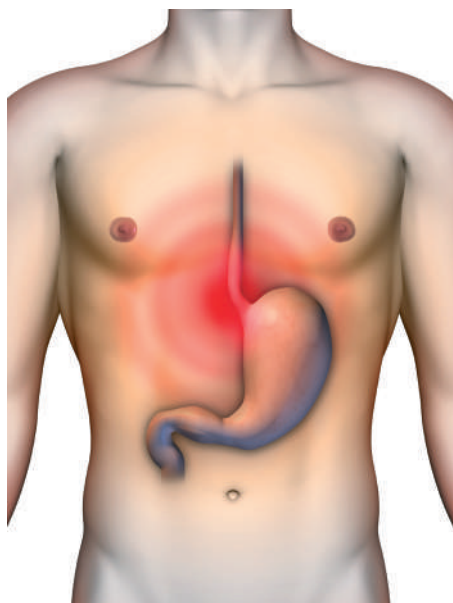
¹ A peptikus fekélyek a tápcsatorna-savval és emésztőenzimekkel érintkező nyálkahártyán alakulnak ki, elsődlegesen a gyomorban és a nyombélben. (Forrás: informed.hu)

fontos súlyosbító tényezőknek bizonyultak a peptikus fekély tüneteinek kialakulásában.

Más gyomor- és bélrendszeri elváltozásokhoz képest – mint amilyen például az irritábilis bél szindróma vagy funkcionális diszpepszia – feltételezhető, hogy jelentős összefüggés van a lelkiállapot változásai és a funkcionális gyomor-bélrendszeri tünetegyüttesek között. Néhány kutató úgy véli, hogy a visszatérő unipoláris depresszióban² szenvedő pácienseknél, akik átmentek a remissziós (tünetmentes) fázison, a kontrollcsoport tagjaihoz képest nem volt jelen több, az irritábilis bél szindrómára jellemző tünet, ami arra utal, hogy a gyomor-bélrendszeri rendellenességek javulhatnak,

² Unipoláris depresszió esetén csak a depressziós epizód figyelhető meg, tehát a hangulat kizárólag negatív irányban leng ki. Az unipoláris, vagyis egyszeri depressziós epizód két héttől akár évekig is tarthat. Felmérések szerint az emberek 10 százaléka él át unipoláris depressziós epizódot élete során valamilyen mértékben. Ha a depressziós epizód visszatér, akkor már rekurrens, azaz ismétlődő depresszióról beszélhetünk. (Forrás: hazipatika.com – a szerk. megj.)

A kitartó stressz káros hatással van az emésztőcsatornára

sőt akár spontán meg is szűnhetnek a depresszió remissziós fázisában.

Úgy tűnik, kapcsolat áll fenn a hangulatváltozások (szorongás, depresszió) és a gyomor-bélrendszeri tünetek között, amelyek az irritábilis bél szindróma tüneteivel sorolhatók a visszatérő unipoláris depresszióval diagnosztizált pácienseknél.

Hogyan kezeljük a stresszt?

A stresszkezelésnek vannak pszichológiai és fizikai módszerei is. Minden ember egyedi, így a stresszre adott válasza is egyedi, ezért valószínű, hogy a stresszkezelési technikák nem mindenkinek válnak be egyformán.

Az alábbiakban a sok közül háromféle módszert ajánlunk a stresszkontrollra:

1. Rendszeres testmozgás

A testmozgás feloldja a pszichikai feszültséget, és stimulálja az endorfinok termelődését, amelyek természetes fájdalomcsillapító „gyógyszerként” hatnak. Az endorfinok javítják az alvás minőségét, ami egyúttal a stresszérzetet is enyhíti.

2. Pszichoterápia

A kognitív viselkedésterápia³ szorongás- és stresszoldó mód-

³ A kognitív viselkedésterápia (Cognitive Behavioral Therapy – CBT) a psi-

Stresszes állapot esetén álljunk ellen a cukros-zsíros-finomított ételek kísértésnek, azáltal, hogy a gyümölcsöt, zöldséget, magvakat, barna kenyert bőségesen tartalmazó, koleszterinben szegény étrend mellett döntünk

szer, melynek célja a romboló gondolatok felismerése, és azok kiegyensúlyozott gondolkodásmóddal történő helyettesítése.

choterápiás kezelés egy olyan verbális (beszélgetésen alapuló) fajtája, amely segít az embereknek megtanulni, hogyan azonosítsák és változtassák meg a viselkedésre és érzelmekre negatív hatással lévő destruktív vagy zavaró gondolati mintáikat.

A kognitív viselkedésterápia az automatikus negatív gondolatok megváltoztatására összpontosít, amelyek hozzájárulhatnak az érzelmi nehézségekhez, a depresszióhoz és a szorongáshoz, illetve ronthatják azokat. Ezek a spontán negatív gondolatok káros hatással vannak a hangulatra.

A CBT segítségével ezeket a gondolatokat a terápiában részt vevő kliensek azonosítják, megkérdőjelezzik, és objektívebb, realisabb gondolatokkal helyettesítik.

Egy 2017-ben a *The Journal of Consulting and Clinical Psychology* lapban közzé tett tanulmány rávilágított arra, hogy a kognitív viselkedésterápia hatékonyan javítja a depresszióval és szorongással diagnosztizált betegek életminőségét, akiknél már az irritábilis bél szindróma tünetei is jelentkeztek. Azok a betegek, akiknél megállapították az irritábilis bél szindrómát, és pszichoterápiás foglalkozásokon vettek részt, jobb életminőségnek örültek, és enyhült a depresszió, a szorongás.

3. Étrend

A Neuroscience and Biobehavioral Reviews folyóiratban publikált egyik tanulmány igazolta,

hogy az étkezési rendellenességek és az elhízás pszichológiai stresszel társulhatnak. **Az egyik stresszhormon, a kortizol fokozza az étvágyat.** A stressz az izlésünket is befolyásolhatja. Egyes tanulmányok igazolták, hogy az érzelmi vagy fizikai stressz növeli az étvágyat **a zsírban és cukrokban gazdag ételek iránt.**

Azonban léteznek olyan élelmiszerek is, amelyek csökkentik a szorongást. A mandula például sok magnéziumot tartalmaz, ami hozzájárul a kortizolszint kiegyenlítéséhez. A narancs és más citrusfélék pedig jelentős mennyiségű C-vitamint tartalmaznak, amely segít a vérnyomásértékek csökkentésében.

Következtetések

Mindannyian küzdünk a stresszrel, de nagyon fontos egészséges döntéseket hoznunk az életünkre nézve, hogy javítsunk a stresszre adott válaszuk minőségén. Az időben történő lefekvés, a minőségi alvás, bőséges gyümölcs- és zöldségfogyasztás, a megfelelő helyzetben igényelt szaktanácsadás, egy általunk kedvelt sport gyakorlása, bizalom Istenben – ezek mind javítják a lelkiállapotunkat és az életminőségünket.

Dr. Naomi Macaru

(Megjelent az *Élet + Egészség* folyóirat 2019/6 számában. Közölve a kiadók engedélyével.)

Artériáink – az élet folyói

„És megmutatta nekem az élet vizének tiszta folyóját, amely ragyogó volt, mint a kristály, az Istennek és a Báránynak királyiszekéből jött ki az ő utcájának közepén. És a folyóvizet innen és túl az életnek fája volt, mely tizenkét gyümölcsöt terem, minden hónapban meghozván gyümölcsét; és levelei a pogányok gyógyítására valók.” (Jelenések 22:1-2)

Bevezető

Nagyon érdekes a sivatagos területet átszelő folyó képe. Partját gyümölcsstermő fák, dús növényzet szegélyezi, amelynek élénk zöld színe erőteljes kontrasztot képez a környező pusztasággal. Amint a víz az élet lüktetését viszi a növényekbe, az artériák által szállított vér egészségessé teszi az általa táplált szövetet. Íme, miért van szükségünk arra, hogy az artériáink megfelelően működjenek, az artériák is sérülhetnek, részlegesen vagy elteljesen eltömődhetnek, lehetlenné téve a funkcióik betöltését.

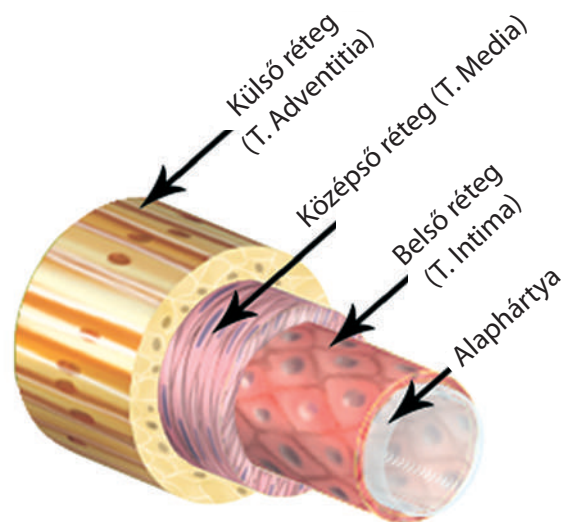
Amikor a folyómeder elzáródik

Az élet folyója, amelyről János apostol ír a Jelenések könyvében,

sosem záródik el. Ott, az eljövendő világban, az emberek artériái sem tömődnek el, hanem öröké élnek majd, betegség és szenvedés nélkül. Egyelőre azonban még a bűnnel fertőzött földön élünk, ahol az Istentől való eltávolodás következményeivel kell szembenéznünk. A folyómedrek elzáródhatnak, az artériák is sérülhetnek, részlegesen vagy elteljesen eltömődhetnek, lehetlenné téve a funkcióik betöltését.

Számos betegség károsíthatja a szívet és az artériákat, de a

leggyakoribbak alapját az érelmeszesedésnek nevezett degeneratív folyamat képezi. Ez egy folyó medrének elzáródásához hasonlít, olyan szempontból, hogy az artériák részleges vagy teljes eltömítését eredményezi. A hatást pedig nem nehéz elképzelni: károsulni fog a szerv, amelynek a vérellátása az adott artérián keresztül történt. Az érelmeszesedés másik következménye lehet

Az artéria szerkezete

az artériák falának a meggyengülése és az ér folyamatos tágulása, amely főként a nagy véredényeknél fordul elő, és ektázia, aneurizma néven ismert. Ez szintén veszélyes jelenség, mivel az érintett véredény megrepedésével, és ezt követően egy súlyos belső vérzés fokozott kockázatával társul.

A keringési rendszer funkciói:

- megfelelő oxigén- és tápanyagellátást biztosít a szövetek szintjén;
- eltávolítja a szövetekből a széndioxidot, a hidrogénionokat és a káros melléktermékeket;
- fenntartja a megfelelő ionkoncentrációt;
- hormonokat és egyéb anyagokat szállít a test egyik részéről a másikba;
- megfelelő egyensúlyt teremt a szervezet folyadékrendszerében.

A Teremtő csodája

Az erek rendszerét a vízvezeték rendszerhez tudnánk hasonlítani, viszont annál jóval összetettebb. Bár jelentős fejlődés történt a szerkezetük és működésük megismerésében, a kutatók szerint még mindig van mit felfedezni. Minél többet tudunk ezekről, annál erősebb a felismerés, hogy milyen hézagos a tudásunk. Az emberi test minden részlete arról a szeretetről tanúskodik, amellyel a Teremtő alkotott minket.

Az erek fala három rétegből áll: belső réteg (latinul: Tunica intima), középső réteg (Tunica media) és külső réteg (Tunica adventitia). Az intima¹ a belső

¹ A **belső réteg (tunica intima)** elszigeteli a testfolyadékot a környező

Az endotélium² funkciói:

- szűri a folyadékot, a vese glomerulusaihoz hasonlóan;
- képes érzékelésre (jelzést vesz át) és irányításra (parancsot ad);
- utasítást ad a vérerek kitérülésére vagy összehúzódására vonatkozóan, a szükségletek szerint;
- hozzájárul az érhalózat fejlődéséhez;
- megelőzi a vér rendellenes alvadását;
- részt vesz a vérrögök (trombusok) feloldásában, amikor nincs szükség rájuk;
- elindítja a véralvadás folyamatát, amikor ez szükséges;
- összegyűjti a neutrofileket, azaz szükséghelyzet esetén immunsejteket toboroz;
- helyi hormonokat választ ki;
- szabályozza a hormonok forgalmát.

réteget jelenti: ez egyfajta bevonat, amely kibéleli az eret, és közvetlen kapcsolatban áll a vérrrel. Egyetlen sejtrétegből áll, amely kőburkolathoz hasonlít. Sok ideig azt gondolták, ez csak egyszerű védőréteg, de a '80-as évek után felfedezték, hogy olyan sok funkciója van, hogy az alkotó sejtek összessége akár önálló szervnek is minősíthető. Egyébként, ha elfogadjuk azt, hogy az intima része, az endotélium egy szerv, ez a legnagyobb és a legkiterjedtebb lenne minden szervünk közül.

Mindenkinek a szükséglete szerint

A Tunica media főként izomszövetekből áll, mérete változó az

szövetektől. Legbelső, a testfolyadékkal közvetlenül érintkező részét egyrétegű laphám alkotja, ennek neve *endothel (endothelium)*. A hámsejtek alaphártyán/alapmembránon (*lamina basalis*) rögzülnek. Ettől kijebb a *subendothel (stratum subendothelium)* rétege található, melyet laza rostos kötőszövet alkot. Izmos típusú artériákban és egyes nagyobb vénákban ettől kintebb egy rugalmas réteg is elhelyezkedik, melynek neve *membrana elastica interna*. (Forrás: Wikipedia – a szerk. megj.)

² Az endotélium a szív- és nyirokerek, valamint a szív belsejét borító, lapos sejtekből álló réteg. (Forrás: meszotar.hu – a szerk. megj.)

artéria nagyságának függvényében. A nagy artériák esetében, amilyen az aorta is, az izomszövet rétegein kívül a középső rétegben rugalmas szövet is található, amely lemezes szerkezetet hoz létre. Ily módon lehet az artéria rugalmas, energiát raktározva a szív összehúzódásakor, amelyet majd felszabadít az összehúzódások közötti szünetekben. Olyan ez, mintha az artéria egy második pumpa lenne, amely nyomást idéz elő, miközben az első pumpa, a szív relaxál. Ez a szerkezet különleges ellenállóképességet kölcsönöz a nyomással szemben, amely szükséges is, hiszen ezek az artériák magas nyomásviszonyok között dolgoznak.

A közepes és kis artériákból hiányzik az elasztin, és az izomrostok csak egyetlen réteget képeznek. Ezen a szinten az izomtakarónak nagyon fontos szerepe van, mivel lehetővé teszi az artériák átmérőjének a szűkülését vagy tágulását. Így amikor egy szerv szükségletei megnövekednek, az őt ellátó artériák is kitérülnek, nagyobb oxigén- és tápanyagellátást biztosítva. A legjobb példa erre az izmok működése, amiknek a szükséglete rendkívüli módon megnövekszik az erő kifejtés során, amely intenzív izomösszehú-

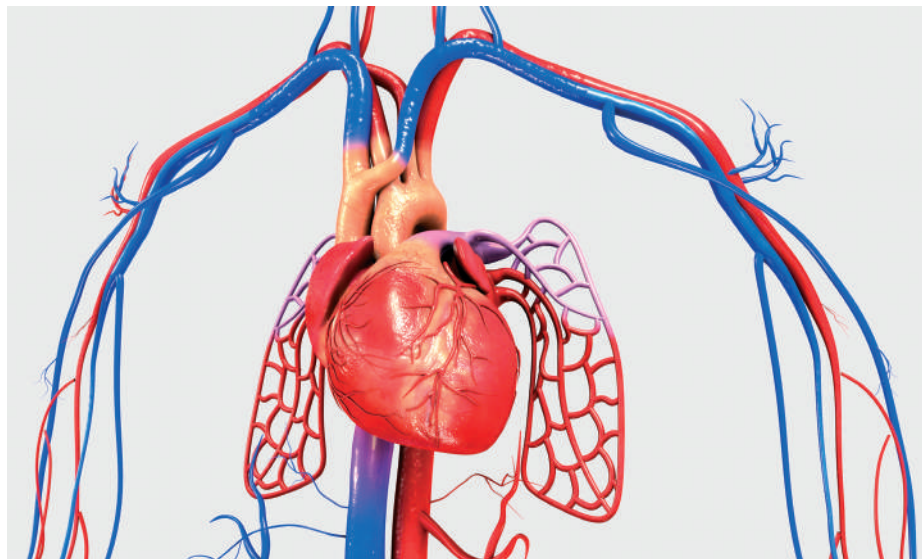
zódásokat feltételez. Az artériák ilyenkor képesek 20–30-szor nagyobb mennyiségű tápanyagot biztosítani.

Ugyanez a jelenség fordul elő ott is, ahol valamilyen sérülés történt. Az adott helyen a vérerek kitágulnak, hogy a védekezésben résztvevő sejtek és más anyagok könnyebben odajussanak. Bárki megfigyelhette például, hogy amikor fertőzés alakul ki a bőrön, a felület megpirosodik, kimelegszik és feldagad (gyulladt lesz). Mindezt az adott részen levő vérerek kitágulása eredményezi. A vesében az erek tágulása fokozza a kiválasztás folyamatát, elősegítve a méreganyagok távozását, és növelve a szervezetből kijutó vízmennyiséget (pl. túlhidratálás esetén).

Amikor a szükségleteink csökkennek, az erek is összehúzódnak. Ha egy testrész hidegnek van kitéve, az erek összehúzódnak, és így csökken a hőveszteség. Néha azért fontos egyes artériák átmérőjének a szűkülése, hogy biztosítsa más testrészek jobb vérellátását. Így az intenzív erő kifejtés esetén az izmokban, szívben és tüdőben történő értágulást erős-szehúzódnak fogja ellensúlyozni a test más részein. Ebből is láthatjuk, hogy a szervezetünkben összetett, alaposan megtervezett mechanizmusok léteznek, amelyek ezeket a folyamatokat irányítják.

A front mögött

Végül a harmadik réteg, az adventitia, egy egyszerű, kötőszövetből álló burok, amely a külső réteget képezi. Általában véve ezzel keveset foglalkoznak, pedig nagyon fontos szerepe van a vérerek megfelelő működésében. Egy háborúban a legtöbb kitüntetést valószínűleg az első vonal-

A szív állandó pumpálása keringeti vérünket (a modellen a kék erek a vénák, a pirosak pedig az artériák)

ban harcolók kapják. Azonban az élharcosok által kivívott győzelem nem valósulhatna meg, ha a háttérben valaki nem biztosítaná számukra az élelmet, a lőszert és egyéb fontos dolgokat. Szintén a Tunica adventitia végzi az előbb említett struktúrák táplálását, az úgynevezett *Vasa vasorum*, azaz „az ereket tápláló erek” által. Az ideghálózat garantálja a „kommunikációt” a vezérlő központokkal, és ezáltal megteremti azt az összhangot a szervezetben, amelyre már utaltunk az előbbieken, szintén az adventitia révén jutnak az artériákba. Itt találhatóak a védősejtek is, például a masztociták és a makrofágok.

Akkor értékeljük, amikor már nincs

Van egy nagy különbség az emberek által készített csövek és az artériák között. Az ember nem képes olyan csövet előállítani, amely önmagát tisztítja, amikor fölösleges anyagok halmozódnak fel benne; amely önmagát elzárja, hogy megelőzze az áradást; hogy kitáguljon vagy összeszűküljön a szükséges folyadékmennyiség függvényében; hogy önmagát javítsa, és főként, hogy az említett

funkciók többségét külső parancs nélkül, önállóan betöltse. Ha sikerülne ehhez hasonló csövet előállítanunk, az még mindig sokkal alulmaradna az Isten által létrehozott artériáinknál.

El kell ismernünk azonban, hogy nem tudnánk olyan sokat az artériákról, ha nem kényszerítene erre bennünket az „első számú gyilkos”. Ha az érlemeszesedés nem lenne felelős az elhalálozások egyharmadáért világszerte, az emberiség nem szánt volna annyi időt és pénzt ennek a mesterműnek a megismerésére. Egyéni szinten pedig ugyanezt a jelenséget figyelhetjük meg. Nem igazán érdekel minket, hogy részleteket tudjunk meg arról, hogyan vagyunk megalkotva, míg egy betegség arra nem kényszerít, hogy információt kérjünk az orvostól, vagy mi magunk tájékozódjunk csodálatos belső világunkról. Mint más téren is lenni szokott, az artériáinkat is akkor értékeljük, amikor már elveszítettük.

Nehéz tönkretenni

Az artériák struktúrájáról és működéséről szerzett részletes ismereteink alapján talán nehéz megértenünk, hogyan mehetnek

tönkre. Egy artériát valóban nem könnyű elrontani, hiszen megvan a képessége arra, hogy védekezzen a támadások ellen, és kijavítsa a keletkezett károkat. Súlyos sérüléseket kizárólag a tartósan ismétlődő ártalmas tényezők jelenléte okozhat benne. Azaz az alkalomadtán előforduló tévedések miatt az artériák ritkán betegszenek meg. Az évtizedekig gyakorolt egészségtelen szokások viszont érlelmeszesedést okoznak.

Következésképpen egyetlen útja van ennek a nem kívánt hatásnak az elkerülésére: felismerni, majd eltávolítani az egészségtelen szokásokat, és ezzel párhuzamosan egészséges szokásokat kell kialakítanunk. Igaz az, hogy számos kifejlesztett gyógyszer és eljárás áll rendelkezésünkre, amelyet sikerrel használhatunk az érlelmeszesedés következményei elleni küzdelemben. Ám az életmód megváltoztatása nélkül

egyetlen tudományos felfedezés sem segíthet, hogy ellenálljunk a támadások lavínájának.

A rendszeresen, helyes módon végzett testmozgás és erőfeszítés erősíti mind a szívünket, ereinket, mind az egész szervezetünket (pl. csontjainkat, ízületeinket)

Amikor az erek elzáródásáról van szó, úgy tűnik, minden az endotéliumból indul ki. Amikor az nem képes helyesen ellátni a funkcióját, endotélium diszfunkció-

ról beszélünk. Ez a jelenség nagy szerepet játszik az ateroszklerózis, vagyis az érlelmeszesedés kialakulásában, de számos egyéb kockázatos patológiás folyamatban is részt vesz, mint amilyen a diabétesz, inzulinrezisztencia, krónikus veseelégtelenség, rákos daganatok növekedése és áttétek képződése, vénás trombózis és egyes súlyos vírusos fertőzések. Úgy tűnik, hogy számos betegség, amellyel szembenézünk, összefüggésben áll az artériáink működésével kapcsolatos problémákkal.

Dr. Ionel Bratu

Figyelem! Az e témát folytató *Ateroszklerózis: az egyes számú gyilkos és a gyilkosság fegyvere* című cikk megjelent már lapunk 16-17. (augusztus-szeptemberi) számában.

(Megjelent az *Élet + Egészség* folyóirat 2019/5 számában. Közölve a kiadók engedélyével.)

Orvosi kaleidoszkóp

A testmozgás lenyűgöző hatásai a depresszióra

A depresszió – amely egyre elterjedtebb jelenség, és hatásai nem csak egyéni, hanem családi és társadalmi szinten egyaránt érezhetőek – folyamatosan a tudósok érdeklődésének homlokterében áll. A kezelési lehetőségek széles körűek, viszont ezeknek többsége eredménytelen.

Nemrég a depresszió leküzdésében alkalmazott módszerek

skalája egy újabb lehetőséggel egészült ki. Az Európai Pszichiátriai Társaság vezetői kijelentették, hogy a testmozgást alkalmazni kellene az enyhe és középsúlyos depresszió terápiájában. Az említett intézmény által kiadott irányelvek a mozgást a legmagasabb szintű ajánlásként említik e betegség kezelése szempontjából. A tudományos bizonyítékok

szigorú elemzése során a testmozgás hasonlóan hatékonyan bizonyult a depressziós tünetek enyhítésében, mint a pszichoterápia vagy az antidepresszánsok, és ez a kezelési forma egyaránt kedvezően hat kórházi beutalás, illetve az otthoni kezelés esetén.

Ahhoz, hogy a testmozgás kifejthesse jótékony hatását, minimum heti 150 percet kell tartania, mérsékelt vagy fokozott intenzitással. A futás, gyors tempójú gyaloglás, úszás, biciklizés, kertészkedés mind olyan mozgásformák,

A depresszió ellen legjobb a szabad levegőn, főleg a természetben végzett testmozgás

amelyek következetes gyakorlása jelentősen csökkenti a depressziós páciensek tüneteit.

A tejfogyasztás és nemzőképesség összefüggései

A terméketlenség a termékeny életkorban levő párok 10-15%-át érintő probléma, az esetek 58%-ában pedig a gond a férfiaknál áll fenn. A kiváltó tényezők között megemlíthetjük a mozgásszegény életmódot, az elhízást és a gyenge minőségű étrendet. A táplálkozást illetően megfigyelték, hogy a tejtermékek negatívan befolyásolják a sperma minőségét, a spermatozoidák alakjának és mozgékonyságának a megváltoztatása által.

Főként a túrófélék fogyasztása társul az LH (lutei-

nizáló hormon) és az FSH (follikulus-stimuláló hormon) szintjének a csökkenésével. A tejben levő ösztrogének gátolják ezt a két hormont, melynek következtében csökken a tesztoszteron termelés, és befolyásolja a spermatozoidák megfelelő érését. Ugyanakkor a túrófélék nagy mennyiségű telített zsírsavat tartalmaznak, ami a spermatozoidák számának a csökkenését is előidézhetheti. A tej-

A modern tejtermelés során a hatalmas istállóba bezárt tehenek hormonokat és antibiotikumokat kapnak a leadandó tejmennyiség növelésére, csakhogy mindezek az áruházi tejtermékekben is megjelennek

termékek ösztrogéntartalma magas, így a nyugati államokban a napi ösztrogénbevitel 60-80%-át teszik ki. Az élelmiszerek útján bevitt több nőihormon csökkenti a férfiak termékenységét, fiúknál pedig módosítja a férfi nemi jellegek élettani fejlődését.

Karob – az egészségvédő élelmiszer

A karob vagy más néven szentjánoskenyérpor főként a mediterrán térségből származó élelmiszer. Már több ezer éve használják táplálékként, és hasznosságát egyre több tanulmány igazolja. Gazdag polifenol-, rost- és csersavtartalma, valamint alacsony zsírtartalma felkeltette a tudósok figyelmét, akik megállapították, hogy a karobpor fogyasztása kedvező hatású rák, cukorbetegség, hasmenés, magas vérzsír szint esetén.

A polifenolokon kívül még tartalmazza a hét esszenciális zsírsav mindegyikét, mégpedig az Egészségügyi Világszervezet által meghatározott ajánlásoknak megfelelő mennyiségben. Így a karob azon élelmiszerek közé tartozik, amelyek megdöntik a tévhitet, miszerint a növényi eredetű élelmiszerek hiányosak a fehérjetartalom szempontjából, és ezért szükséges lenne az étrend ál-

Porrá tört karob, avagy szentjánoskenyér

lati eredetű élelmiszerekkel való kiegészítése. A karob még kiváló kálium- és kalciumforrás is. Ezen kívül vasat, rezet, cinket, mangánt, nikkelt, báriumot és kobaltot is tartalmaz. Nagyon alkalmas a kakaó helyettesítésére, mivel nem található benne koffein, sem teobromin, amelyek izgatják az idegrendszert. Felhasználhatjuk desszertek, italok, illetve a reggeli müzli összetevőjeként.

Dr. Loredana Catrinescu

(Megjelent az *Élet + Egészség* folyóirat 2019/5 számában. Közölve a kiadók engedélyével.)

Húgyúti fertőzés

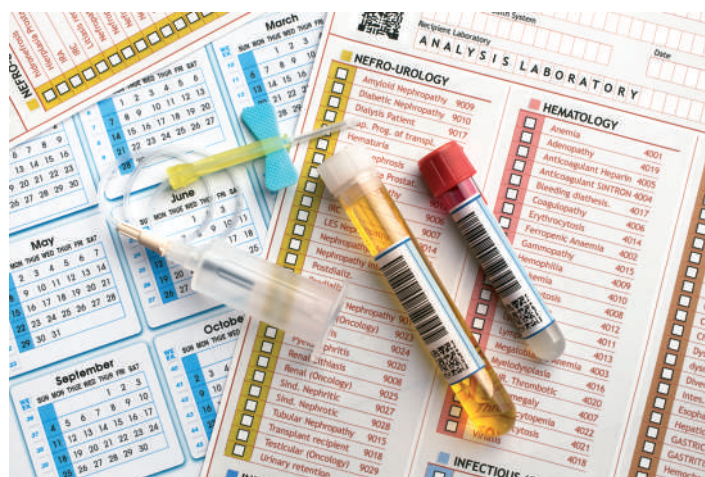
Definíció

A húgyúti fertőzés a húgyutakat és a vesét érintő gyulladás, amelyet leggyakrabban az *E. coli*, *Klebsiella* vagy *Proteus* baktériumoknak a húgycsőn keresztül a húgyutakba való feljutása okoz.

Bevezető

Húgyúti fertőzés a nőknél leginkább a nem megfelelő helyi, nemi és általános higiénia miatt lép fel. Ugyanakkor a húgyúti fertőzés megjelenésének kockázata a fürdőszobánk és lakásunk tisztaságának mértékétől is függ. A műtétek utáni húgyúti katéterek használata, bizonyos veleszületett vagy kialakult anatómiai elváltozások, mint például a vesekő vagy adenómák, elősegítő tényezőként hatnak a vizeletfertőzés kialakulására szempontjából. Szintén okozhatja, és főként bonyolítja ezt a problémát a fertőzött partnerrel

való nemi kapcsolat, elégtelen folyadékfogyasztás, terhesség vagy bizonyos immungyengeséggel társuló betegségek. Csecsemők esetében az anyánál terhesség

idején ki nem kezelt húgyúti fertőzés vagy egyes veleszületett rendellenességek kedvezhetnek a betegség kialakulásának.

Milyen korban jelenhet meg a húgyúti fertőzés és hogyan nyilvánul meg?

A betegség súlyosabb a korai vagy késői életszakaszokban,

azaz újszülött- vagy csecsemőkorban, illetve időseknél, akik különféle társult betegségektől szenvednek.

Az újszülöttek, csecsemők, illetve kislányok esetében a tünetek változatosak lehetnek, esetenként egy általános gyulladásos állapotot utánozva. A gyerek láthatóan szenved, sápadt, néha hirtelen felugrik a láza. Táplálkozási, illetve emésztési zavarok is előállhatnak, étvágytalanság, hányás, visszatérő hasmenés, a folyadékvesztés és elégtelen táplálékbevitel miatti kiszáradás tüneteivel. Minél fiatalabb életkorban fordul elő, annál súlyosabb lehet a betegség, sőt akár az életet is veszélyeztetheti.

A vizeletnek ilyenkor jellegzetes, erős, ammóniára emlékeztető szaga van, nagyobb gyerekeknél pedig a vizeletkiválasztó rendszer más jellegzetes tünetei is előfordulhatnak, mint például: gyakori vizelés (polakiuria), enurézis (akaratlan vizeletvesztés), amely

akaratlagos vizeletürítés után jelentkezik, illetve hátfájás, amely főként pielonefritiszben (vesemedence-gyulladás) lép fel.

Felnőtt nőknél a vizeletfertőzésre utaló jelek a következők lehetnek: fájdalom vagy égető, csípő érzés vizeletürítés közben, gyakori vizeletürítés kis mennyiségű vizelet távozásával, érzékenység vagy nehézségérzet a has alsó tájékán, zavaros vagy kellemetlen szagú vizelet, féloldali hátfájás (a mellkasi rész alatt), és néha – vesemedence-gyulladás esetén – hidegrázás, láz, hányinger és hányás.

Kislányoknál a kockázati tényezőket főként az életkor (fiatal kor), a vesereflux vagy a patogén (betegséget okozó) tényező képezi, a vesemedence-gyulladást pedig főként a vizeletben jelen levő agresszív baktériumok (például Klebsiella) váltják ki. Az idősebb nők esetében az olyan betegségek, melyek az egész szervezetre kihatással vannak (pl. cukorbetegség), vagy a helyi elváltozások (prolapsus, azaz méh-, méhnyak- vagy hüvely-előesés, vagy egyéb nemi rendellenességek), krónikus húgyúti fertőzésre és annak szövődményeire hajlamosítják az egyéneket. Ebben az esetben a betegség tünetei összehasonlíthatóak vagy könnyen összetéveszthetőek a környező szervek más tüneteivel, mint például: fájdalomérzet vizeletürítés közben, gyakori vizeletürítés és kellemetlen szagú vizelettel társulva.

A húgyúti fertőzések kezelése

Javasoljuk már az első tünetek megjelenése után az orvos felkeresését, kiegészítő vizsgálatok elvégzése és megfelelő kezelés beiktatása érdekében az ok, a beteg

életkora és a betegség stádiuma alapján a probléma krónikussá válásának megelőzéséért. Az előzetes diagnózis felállítása után egy sor vizelet- és vérvizsgálat elvégzése következik, esetleg kiegészítő vizsgálatok is a diagnózis megerősítése, ugyanakkor egyéb lehetséges társbetegségek, veleszületett rendellenességek azonosítása céljából.

Ezek után javasolható a gyógyszeres kezelés, amelyet a páciensnek szigorúan be kell tartania, akár otthon vagy kórházban történik, az általános egészségi állapota, életkora és a lehetséges szövődmények kilátásának függvényében. **A helyesen és időben kikezelt** heveny húgyúti fertőzéseknél általában jók a kilátások, és igen ritkák a vesemedence-gyulladással vagy veseelégtelenséggel társuló esetek.

A kezelés hatékonyságának felülvizsgálata annak befejezése után 48-72 órára történik vizeletleadás segítségével, illetve 15-30 nappal a fenntartó kezelés befejezése után. A szükséges gyógyszerkezelés mellett érdemes odafigyelni arra, hogy bőséges vizeletürítést biztosítsunk az életkornak megfelelő bő mennyiségű

folyadékbevitel által, és törekedjünk a lúgos vegyhatású vizelet savasítására, C-vitamint tartalmazó élelmiszerek (pl. homoktövis, csipkebogyó, narancs, citrom, kivi, grépfrút) fogyasztásával.

Hogyan kerüljük el a szövődményeket?

Ha a diagnózis késve történik, vagy a kezelés csak részben valósul meg, szövődmények léphetnek fel, amelyek közül a legsúlyosabb a krónikus vesemedence-gyulladás, mely együtt járhat a krónikus veseelégtelenség kialakulásának kockázatával.

Jó tudnunk, hogy a betegség lehetséges kiújulása miatt a gyerekek vagy az idős betegek esetében – akik több társult betegséggel rendelkeznek, lázasak, illetve immunrendszerük és fizikai állapotuk gyenge – az első diagnózisnál kórházi beutalás történhet, a már említett szövődmények megelőzése érdekében. Éppen ezért lényeges **a szakorvossal történő együttműködés**, hogy követni tudjuk a betegség fejlődését, illetve megelőzzük a szövődményeket vagy a betegség kiújulását. Házi orvosi munkám során követem a

gyerekek testsúlyának alakulását (testsúlynövekedés az életkor-nak megfelelően), ami főként a csecsemők, de kisgyerekek esetében is fontos tényező. A testsúly növekedés stagnálásának az egyik oka lehet éppen a húgyúti fertőzés, amelyet fontos felismerni és hatékonyan kezelni már az első tünetek megjelenésétől.

Segíthet-e a fitoterápia?

A gyógynövényes terápia kiegészítő kezelésként lehetséges. A húgyúti fertőzések esetén nagyobb gyerekeknél és felnőtteknél gyulladáscsökkentő és vízhajtó hatású gyógynövények alkalmazása javasolt. Fogyaszthatunk mezei kukukfűből (népiesen: vadcsombor), cseresznyeszárbból, kukoricabajusz-

ból, áfonyából, ribizliből, hagymából készült teát, és bőven ehetünk petrezelemzöldet, amelyek mind jó húgyúti fertőtlenítők.

Dr. Cristina Anca Dăscălescu

(Megjelent az *Élet + Egészség* folyóirat 2019/5 számában. Közölve a kiadók engedélyével.)

A próba

„Mindenért hálát adjatok!” (1Thesszalónika 5:18)

Amikor nincs baj, könnyű hálát adni. Minden jól megy a munkahelyen, van egészség, tele a kamra, a házasság sikeres, a gyerekek szépen fejlődnek – ilyenkor az ember örül és hálás. De mi van akkor, ha éppen nincs minden rendben? Hogyan lehet az ember hálás akkor, ha a munkahelyen gondok vannak és sok a stressz, ha a szárazság miatt kevés a termés és a kamra nem lett olyan tele, mint ahogy szeretttük volna? A betegség és szenvedés átélése

közben is hálát kell adnunk? Az Ige azt mondja, igen. Isten pedig a következőképpen tanított meg újból erre.

A legutóbbi, szeptemberi kivizsgáláson valami gyanús daganatot talált nálam az orvosnő, emiatt kiírt egy bizonyos véranalízist. Elvégeztem, s az eredmény magas kockázatú rákra utalt. Alig fogtam fel, hogy mindez *velem* történik. Lepergett szemem előtt az a sok év, melyben édesapám küszködött a rákkal, s végül meg-

pihent. Rám is ez vár? Teljesen lsten kezébe tettem le ezt az egészet, erőt kérve mindahhoz, ami előttem van.

Újabb vizsgálat következett: kontrasztanyag mágneses rezonancia. Orvosi küldőpapírral, az állami biztosítón keresztül csak három hónap múlva kerülhettem sorra, ezzel a diagnózissal azonban nem akartam annyit várni. Két lehetőségem maradt: vagy fizetek, és akkor napokon belül megyek a vizsgálat, vagy befekszem az aradi kórházba, és akkor van esélyem hamarabb sorra kerülni. Tanácstalan voltam, mert egyik sem tűnt jónak. Ha az elsőt választom, rengeteg pénzt kell kiadnom. Ha a másodikat: abba a kórházba kell mennem, amelyben évekkel ezelőtt, a fiam születésekor elkaptam egy nagyon erős fertőzést, amitől másfél évig ágynak estem.

Kértem tehát vezetését Istentől, azután pedig emberekkel is tanácskoztam. Ez utóbbi viszont csak még inkább megnehezítette a dolgom, ugyanis a megkérdezettek különböző véleményen voltak. Végül nekem kellett döntenem, s azután viselnem a döntésem következményeit.

Az aradi, rossz állapotban levő szülészeti kórház

Úgy éreztem, arra kapok indítást, hogy a kórházat válasszam, mert ott valakinek szüksége lesz rám. Amikor előkészítettem és bepakoltam azt a néhány dolgot, amelyre szükségem lesz ott, a gondolataimban hallottam a Lélek hangját:

– Tegyéél oda egy román Bibliát is!

Engedtem a készítésnek, és levettem a polcra egy román nyelvű Újszövetséget. Utána ráesett a tekintetem a húgom egyik plüss játékára, s újból hallottam ott belül a készítést:

– Tedd oda ezt is!

Szót fogadtam, bár nem igazán értettem, miért kellene ez is.

Másnap már reggel korán ott voltam a kórháznál, remélve, hogy így az elsők között leszek, és nem kell fél napot ácsorognom, míg végre a kórterembe kerülök. Tévedtem. Órákon át kellett várnom, míg a beutalás hosszadalmas folyamata megtörtént. Végül megtudtam, melyik szobába kerülök. Valaki odavezetett, én pedig alighogy beléptem, elfoglaltam az egyetlen szabad ágyat, átöltöztem, és máris ismerkedni kezdtem a szobatársaimmal. Kíváncsi voltam, vajon melyiküknek van szüksége rám. De nem volt időm felfedezni, mert jött a nővér vért venni. Nem találta a vénámat, emiatt nagyon megkínzott. Nyolcszor is megszúrta, mert közben bepánikolt.

Ezalatt végig imádkoztam, kérve Isten irgalmát, de mintha elzárkózott volna az Ég. Kis idő múlva másvalaki jött, és elvégezte a műveletet, majd szólt, hogy ne pakoljak ki, mert a kórház túlzsúfolt, és más épületbe visznek. Azt is elmondták, hogy aznap még nem kaphatok ételt, mert ez így szokott lenni az újonnan beutalakkal – ugyanis még nincsenek

benne a rendelési nyilvántartásban. Csupán másnaptól jelennek meg abban. Az orvosnő antibiotikus és szteroidos kezelést írt ki, bár jól tudta, hogy csupán a mágneses rezonancia miatt vagyok ott. Kérdeztem, miért van erre szükség, de nem kaptam józan magyarázatot. Hiába mondtam, hogy az antibiotikumtól utólag szenvedni fogok, mert mindig kandidózis alakult ki, legyintett és így felelt:

– Majd azután azt is kezelni fogják!

Ezek után az orvosnő el is ment, és utólag megtudtam, hogy még aznap külföldre utazott!

Órák teltek el várakozással és fájdalommal, mire valaki értem jött, hogy átvigyen a helyemre. Legnagyobb csalódásomra egy régi, leromlott épületbe vitt át, a zöld zónából a sárgába, s épp a mellettem levő helyiségben öltöztek át az orvosok, hogy a folyosó végén kezdődő szárny kovidos részlegére menjenek! A szoba sötét volt, mert az az ablakokat kívülről teljesen benőtte valamilyen futónövény. Egyedül maradtam, s közben nagyon küzdöttem a lelkemben. Minden jel arra mutatott, hogy félreértettem Istent, és inkább fizetnem kellett volna a vizsgálatért... Mi-

lyen jelek mutattak erre? Hát a sok akadály.

„Ha Isten akarata lett volna – vergődtem –, biztos simábban ment volna minden!”

Mert először is:

- 1) Hosszú várakozásban volt részem.
- 2) Azután meg hiába imádkoztam, mégis megkínoztak: alig tudtam mozgatni a kezeimet a sok szúrás következtében. Anynyira sem tudtam a fájdalom miatt felemelni a jobb karom, hogy megkössöm a hajam!
- 3) Később a szép világos szoba helyett egy sötét odúba kerültem, a zöld zónából a sárgába, a pirostól pár méterre. És:
- 4) Most már nem csak az MRSA vírustól kellett tartanom, hanem a Covidtól is!
- 5) Ráadásul ételt sem kapok.
- 6) Végül pedig egyedül vagyok a szobában, úgyhogy igazán senkinek sem lehetek hasznára...

Éppen vádolni kezdtem volna magam, amiért nem figyeltem jobban az Ő hangjára, amikor mégis ott belül egy csendes hangot hallottam:

– Legyél hálás – és várj!

Ezúttal is szót fogadtam, és elkezdtem hálát adni. Rájöttem, hogy addig inkább a pohár üres felét láttam, most pedig tudatosan koncentrálni akartam a tele felére. A következőképpen:

- 1) Hálát adtam, hogy míg várakoztam, volt néhány kedves ember, aki útbaigazított, hogy mikor, honnan és hová kell mennem (pl. a kapus, a takarítónő, és egyes ápolónők).
- 2) Megköszöntem, hogy imáim mégis meghallgattak, hiszen a második nővér végül gond nélkül, egyből megtalálta a vénámat, és így hát ő nem szúrt össze-vissza.

3) A hajam: valakit megkértem, és ő bekötötte.

4) Igaz, hogy nem olyan helyre kerültem, amilyent egy ember a kórházban tartózkodása alatt választana, de legalább egyedül vagyok a szobában, így zavartalanul imádkozhatok.

5) Ezen felül kértem az Urat, hogy legyen az a hely, ahol fekszem egy istentiszteleti terem, ahol Ő jelen van, és amelyet megtöltenek az angyalok. Ez meg is történt: leírhatatlanul csodálatos volt az a békesség és öröm, amely betöltötte a szívemet, a külső fájdalom és kedvezőtlen körülmények ellenére. Talán egy óra is eltelt ebben az ünnepléses csendben, mialatt a lelkem hálával áldozott és feltöltődött.

6) Ezt követően bejött az egyik alkalmazott és mondta, hogy néhányan hazamentek aznap, úgyhogy az ő ételrészükből egyet nekem ad. Így hát Isten a kórházi szokásokat áthúzza mégis gondoskodott számomra eledelről.

Rövid idő múlva ismét megnyílt a kórterem ajtaja, és behoztak rajta egy Németországban élő, konstancai román nőt. Mivel ott, külföldön nem tudta fizetni a kezelést, haza akart volna menni, de súlyosbodó állapota miatt a mentő éppen csak hogy áthozta a határon, és már be is utalták az aradi kórházba. Olyan gyenge volt, hogy csupán támasszal tudott állni. Megtudtam a diagnózisát: *toxikus terhesség*, emiatt sokszor hányt (terhességi vészes hányás – *hyperemesis gravidarum*). Ezen kívül dehidratálódott (azaz kiszáradt), mivel nyolc napja semmit nem evett, s még a víz sem maradt meg benne.

Most már tudtam, kiért kerültem oda. E nőnek kellett szolgálnom.

Szolgálat...? Igazából apró dolgok voltak ezek: odaadni neki a tálkát, segíteni a fürdőszobába menni, szólni az ápolóknak, amikor nagyon rosszul lett. Az aszszonyka el volt határozva, hogy megszakítja a terhességet, ezért jött. Mondták neki, hogy ez jelen helyzetben életveszélyes rá nézve, de nagyon elszánt volt a sok szenvedés miatt. A kórházban megtudta, hogy ott nem végeznek ilyesmit, ezért az interneten keresett egy magánrendelőt, hogy másnap túl legyen rajta. Csakhogy aznap valamilyen ünnep volt az ortodox egyházban, s mindenütt azt a választ kapta, hogy ők ezen a napon nem hajtanak végre abortuszt...

Azon az éjszakán alig aludtam valamit. Tudtam, hogy nem véletlen egybeesés ez az egész. Kapott az illető egy nap gondolkodási időt, én pedig ugyanúgy egyetlen egy napot, hogy Isten szeretetét sugározzam felé. Olyan kicsinek éreztem magam ehhez a nagy feladathoz! Hogyan tehetném? Nem volt ötletem még ahhoz sem, hogyan szólítsam meg a szobatársamat. Nagyrészt aludt, amikor pedig ébren volt, hányt. Reggel hattól délután háromig legalább *harmincszor*. Egész nap fohászkoztam érte, s amikor segítségre volt szüksége, ott voltam. De meg sem tudtam szólalni e nagy szenvedés láttán. Eszembe jutott a bibliai történet, hogy így voltak vele Jób barátai is: hét napon keresztül csak ültek csendben mellette. Mert ilyenkor a szavak mit sem segítenek. Többet mond az együttérzés. A következő rohamoknál mindig odaültem az ágya szélére, és simogattam a

hátát. Egy idő után megkérdeztem, imádkozhatok-e hangosan is érte. Megtettem, de semmi jó irányú változást nem tapasztaltunk az állapotában.

Csalódott voltam. Egész nap foházkodtam érte, de újból: mintha vasból lett volna az Ég! Nálam volt Ellen White-nak *Az imádságról* című könyve. Odalapoztam a betegekért mondott imáról szóló alfejezethez, hogy lássam, mit nem csinállok jól. Megvizsgáltam magam, és megvallottam mindent, amit a Szentlélek elém hozott, hogy ne legyen bennem bűn, ami akadályozná a meghallgattatást. Ami rajtam állt, mindent megtettem, mégsem állt be javulás. De aztán mégis megértettem, mit kell tennem. A Bibliában az 5 Mózes 32:30 azt írja, hogy egy elűz

ezret, kettő tízezret, ha Kősziklájuk velük van. Isten jelenlétében bizonyos voltam, még ha látszólag nem is érkezett válasz. Így hát gyorsan üzenetet írtam néhány ismerősömnek, akiről tudtam, hogy készek néhány percre azonnal félretenni a dolgaikat és könyörögni. És:

Bejött nemsokára egy orvosnő, s valami újabb kezelést írt elő. A nővér azonnal intézkedett is. Két óra múlva már jobban lett a szobataránsnőm és mélyen elaludt. Miután felébredt, látványosan erősebb volt, és jobban érezte magát. Áldottam az Urat, Aki meghallgatta esedezésünk szavát! Említettem az esetet a nő

férjének is, kiemelve az ima erejét (vagyis inkább az Úr erejét és az ima fontosságát)!

Nehéz éjszaka következett a szobataránsnőm számára. Vívódott magában, amiért élete legnagyobb büntettét, gyermeke megölését készül elkövetni. Reggelre már annyira jól volt, hogy lehetőségem adódott többet beszélgetni vele. Kértem, meséljen a meglevő két gyermekéről. Ezután

bátorítottam, hogy Istenbe vett bizalommal **tartsa meg ezt a harmadikat is**. Odaajándékoztam neki a Bibliát, majd eszembe jutott a kis játék, ami a táskámban volt. Azt is odaadtam neki, mondván:

– Ha mégis úgy döntesz, hogy megtartod a gyermeket, *legyen ez az első játéka!*

Sírva fakadt, és azt felelte:

– Úgy érzem, hogy általad egy angyalt küldött nekem az Isten!

Ez a mondat szívem mélyéig hatolt. Csordultig voltam hálával, amiért az Úr abban a megtiszteltetésben részesített, hogy egy szenvedő embernek az Ő szeretetét adhattam át. Nem számított az

sem, hogy közben nekem is szenvednem kellett...!

Nem tudom, mi történt végül az asszonykával, mert útjaink elváltak – de számomra ez a néhány nap egy hatalmas tapasztalat volt. Ha átéltem azt, hogy megéri szenvedni, ha egy ember felé Isten szeretetét sugározhatom, mennyivel inkább áldás és kitüntetés az a szenvedés, amit Krisztus nevéért kell elviselnünk! A másik fontos dolog pedig, amit megtanultam: bárhol alakulnak a körülmények, a mi Istenünk nem változik, s áll az Ő ígérete.

„Tudjuk pedig, hogy azoknak, akik Istent szeretik, minden javukra van...” (Róma 8:28)

Tehát, már előre hálát adhatunk mindenért, ami velünk történik, mert bármilyen rossznak is tűnhet valami a szemünkben, Ő azt jóra tudja fordítani. Döntsünk úgy, hogy mindenért hálát adunk, még a kórházért is!

P.S. A mágneses rezonancia kimutatta, hogy a daganat jóindulatú, hála Urunknak!

Természetes kezelést kaptam két óra. Megismerkedtem közben egy másik orvosnővel is, aki egy nagyon szigorú diétát írt elő. Várom hát az eredményeket...

Deák Andrea, Simonyifalva,
Arad megye

A reformáció története

A francia reformáció (3. rész)

Bevezető

A múltkori részt azzal zártuk, hogy az 1534. október 17-ének éjjelén Párizsban, és számos egyéb városban kitűzött, a mise kárhóztatását tartalmazó plakátok miatt I. Ferenc király türelme elfogyott, és elrendelte a francia protestán-

rettentő szenvedést zúdítva népe legjobbjaira.

A tudományokat szerette, a szerzetesek tudatlanságát és babonáját pedig valójában megvetette. Ennek tulajdonítható – legalábbis részben – az a türelem, amit a reform iránt kezdetben

A 12–13. században épült Notre Dame (Miasszonyunk) katedrális Párizsban

sok megsemmisítését. Emberek ezreit végezték ki, tízezrek váltak hontalanná amikor falvaikat lerombolták, és sokan menekültek külföldre.

Habár Ferenc azzal büszkélkedett, hogy ő keltette életre azt a nagy tanulási mozgalmat, amely rányomta pecsétjét a 16. század kezdetére, és örömét lelte abban, hogy minden országból tudós embereket gyűjtött udvarába, mégsem engedte meg azt, hogy az evangélium fénye bevilágítsa életét. Így hát saját politikai érdekeinek feláldozta Krisztus ügyét,

tanúsított. De a tudásnak e patrónusa, vakbuzgóságra jutva, az eretnekségnek tartott reformáció eltiprása mellett döntött, és végül közzétett egy rendeletet, amelyben egész Franciaországban betiltotta bármilyen könyv nyomtatását. I. Ferenc példája csak egy a sok közül, amely tanúsítja, hogy a valódi megtéréssel nem társuló szellemi műveltség nem jelent védelmet a vallásos türelmetlenség és az üldözés ellen.

A bosszú ünnepe

Franciaország ünnepélyesen és nyilvánosan teljesen elköte-

lezte magát a protestantizmus megsemmisítésére. A papok ki-mondták, hogy a magasságos és megsértését – a mise kárhóztatását – vérrel kell jóvátenni. Kérték, hogy a király, népe érdekében, nyilvánosan szentesítse ezt a rettenetes „jóvátételt”.

1535. január 21. volt a szörnyű szertartás végrehajtására kijelölt nap. Az egész nemzet babonas félelme és fanatikus gyűlölete fel-támadt. Párizst zsúfolásig megtöltötték a környező vidékekről odaözönlő tömegek. A napot egy hatalmas, impozáns körmenet nyitotta meg. „A menet útját szegélyező házakon gyászdrapériák függtek, és helyenként oltárok álltak.” Minden kapu előtt fáklya világított az „oltáriszentség” tiszteletére. A körmenet napkelte előtt indult el a királyi palotától.

„Az egyházmegyék zászlói és keresztjei nyitották meg a menetet, majd megjelentek a polgárok kettesével, kezükben fáklyákkal.” Azután jött a szerzetesek négy rendje, mindegyik a maga sajátos öltözékében. Majd a híres ereklyék óriási gyűjteménye következett. Bíborszínű és skarlátvörös palástban lovagló, ékszerekkel díszített egyházi méltóságok követték őket. Kápráztató és csillogó volt ez a menet.

„Az oltáriszentséget Párizs püspöke vitte egy pompás baldachin alatt, amelynek négy oszlopát egy-egy királyi herceg tartotta... Az oltáriszentség után a király lépkedett... Ezen a napon I. Ferenc nem viselt koronát, sem királyi palástot... Franciaország királya fedetlen fővel, szemét a

földre szegezve, kezében égő viaszgyertyával” jelent meg, „mint aki vezekel”.¹

Minden oltárnál alázatosan meghajolt, nem a lelkét beszenyvező bűnök miatt, sem pedig a kezét bemocskoló ártatlan vér miatt, hanem azoknak az alattvalóknak a halálos bűne miatt, akik kárhozzáttni merték a misét. A királyné és az állami méltóságok – szintén kettesével – a király után mentek. Mindegyiküknél egy-egy égő fáklya volt.

A nap egyik szertartása volt az uralkodó beszéde, amelyet a püspöki palota nagytermében birodalmának magas tisztségviselőihez intézett. Szomorú ábrázattal jelent meg előttük, és megkapó ékesszólással siránkozott „a bűn, az istenkáromlás”, a népre ráköszöntő „fájdalmas és gyalázatos nap” miatt. Hűséges alattvalóinak segítségét kérte a Franciaországot pusztulással fenyegető veszedelmes eretnokség kiirtásához.

„– Ha tudnám azt, hogy valamelyik testrészemet bemocskolta vagy megfertőzte az utálatos rothadás – mondta –, odanyújtánám nektek, hogy vágjátok le. Olyan igaz ez, uraim, mint az, hogy királyotok vagyok... És ha látnám, hogy valamelyik gyermekemet szennyezte be, nem kímélném,... magam adnám fel és áldoznám fel Istennek!

Szavai könnyekbe fulladtak, és az egész gyülekezet sírt, egy akarral kiáltva:

– A katolikus vallásért élünk és halunk!”²

Rettenetes sötétségbe jutott az a nemzet, amely elvetette az igazság világosságát. A kegyelem,

A máglyahalál a középkor egyik borzalmas kivégzési módja volt. Anneken (Anna) Hendriks fríz anabaptista mártírnő megégetése Amszterdamban, 1571-ben. Jan Luyken (1649–1712) metszete

„amely üdvösséget hoz”, megjelent. De Franciaország, bár látta a kegyelem erejét és szentségét, amelynek mennyei szépsége ezreket vonzott magához, és ragyogása nagyvárosokat és falucskákat töltött be, mégis elfordult tőle, inkább a sötétséget választva, mint a világosságot. A menny felkínálta ajándékát, de eldobták maguktól.

A gonoszt jónak mondták, a jót pedig gonosznak, és végül áldozatul estek szándékos öncsalásuknak. Bár azt hitték, hogy Isten népe üldözésével Istennek szolgálnak, őszinteségük mégsem tette őket bűntelenné. Szántszándékkal elvetették azt a világosságot, amely megvédte volna őket a csalástól, lelküket a vérontás bűnétől.

Ünnepélyes eskü hangzott el az eretnokség kiirtására abban

az impozáns székesegyházban, ahol csaknem három évszázaddal később az a nemzet, amely elfeledkezett az élő Istenről, a nagy francia forradalom során, 1793 november tizedikén, trónra emelte az ész istennőjét – akit egy fiatal operaénekesnő jelképezett.

De most a menet újra indulásra készen állt, és Franciaország képviselői elindultak, hogy elkezdjék azt a munkát, amelyre felesküdték.

„Egymáshoz közel vérpadokat állítottak fel, hogy egyes protestáns keresztényeket elevenen megégetsenek. A rózsát a király közeledtekor kellett meggyújtani, hogy a menet megálljon, és lássa a kivégzést.” A kínzások részletei, amelyeket Krisztus e tanúi elviseltek, túl szívfájdítóak ahhoz, hogy felidézzük őket. De az áldozatok nem ingadoztak. Egyikük, amikor hite megtagadására bíztatták, így válaszolt:

¹ James A. Wylie: *The History of Protestantism*, 13. kötet, 21. fejezet

² Lásd Merle D'Aubigné: *History of the Reformation*, 1847. 4. kötet, 12. fejezet.

– Csak azt hiszem, amit a próféta és az apostolok egykor prédikáltak, amit a szentek serege hitt. Bizalmamat Istenbe helyezem, aki a pokol minden hatalmának ellenáll!

A menet meg-megállt a kínzóhelyeknél. Amikor a kiindulási ponthoz, a királyi palotához érkeztek, a tömeg széteszlott, a király és a főpapok pedig a nap eseményeivel elégedetten visszavonultak, és gratuláltak önmaguknak, azt kívánva, hogy az elkezdett munka az eretnység teljes megsemmisüléséig tartson.

A gonosz magvetés későbbi következményei

Franciaország elutasította a békesség evangéliumát, és teljesen elzárkózott tőle. Ez rettenetes következményekkel járt – a Nagy Francia Forradalom zűrzavaros éveitől. 1793. január 21-én, kétszázötvennyolc évvel azután, hogy Franciaország teljesen elkötelezte magát a reformátorok üldözésére, egy másik menet – és egészen más szándékkal – haladt át Párizs utcáin.

„Ismét a király volt a főszereplő. Nagy zűrzavar és ordítozás közepette, ismét áldozatokért kiáltottak; ismét fekete vérpadok emelkedtek, és a nap eseményei borzalmas kivégzésekkel zárultak. XVI. Lajost, aki börtönőreivel és hóhéraival kézitusát vívott, a vesztőhelyre vonszolták, és nagy erővel leszorították, míg a bárd lesújtott, és levált feje a vérpadon elgurult.” (Wylie)

Nem a király volt az egyetlen áldozat. Vesztőhelyéhez közel, kétezer-nyolcszáz ember pusztult el guillotine által a rémuralomnak azokban a véres napjaiban.

A Terror Uralma idején (1793 júliusa – 1794 áprilisa között) a

III. Pál pápa (1468–1549, eredeti nevén Alessandro Farnese). Az ő uralma idejére (1534–1549) esik a franciaországi protestáns-üldözés beindulása. Ő hagyta jóvá 1540-ben a jezsuita rendet, és ugyancsak ő kezdeményezte a tridenti zsinatot (1545–1563). Tiziano Vecelli (1488–1576) olasz festő műve

Maximilien Robespierre vezette Közbiztonsági Bizottság által folytatott üldözésekben kb. 30-40 ezer ember halt meg (kivégezték,

vagy a börtönben pusztultak el), állítólagos ellenforradalmi tevékenységük miatt – férfiak és nők, szegények és gazdagok. A börtönök zsúfolásig megteltek, mindenki gyanús volt: 300 ezer embert zártak el.

A kivégzésekhez nem volt elég guillotine – ezért lőtték, akasztották, vízbe fojtották, vagy egyéb módon mészárolták le honfitársaikat.³ A rengeteg halálos áldozattal járó forradalom⁴ káoszba fulladt: jakobinusok, zsirondisták, montagnárdok, thermidoristák törtek egymás életére, míg az összes vezető elpusztult, s a feltörekvő Napóleon át nem vette az uralmat.

A reformáció nyitott Bibliát kínált a világnak, melynek elfogadása lezárná a rengeteg szenvedést. Felfedte Isten törvényének

³ Lásd: Michael R. Lynn: ultimatehistoryproject.com/executions-the-guillotine-and-the-french-revolution

⁴ 1789–1802 között a francia forradalomban, és a környező népekkel folytatott forradalmi háborúkban kb. 1,4 millió ember halt meg (Pitirim Sorokin becslése szerint, a *Sociology of Revolution* című könyvében, 1925)

A Genfi-tó partján fekvő Genf városának látképe

előírásait, érintve az emberek lelkiismeretét. A Végtelen Szeretet megismertette az emberekkel a menny törvényeit és elveit. Isten így szólt:

„Megtartsátok azért és megcselekedjétek! Mert ez lesz a ti bölcsességetek és értelmetek a népek előtt, akik meghallják majd mind e rendelkezéseket, és ezt mondják: Bizony bölcs és értelmes nép ez a nagy nemzet!” (5 Mózes 4:6).

Amikor Franciaország elutasította a menny ajándékát, elhintette a zűrzavar és pusztulás magvait. Az ok és okozat törvényének elkerülhetetlen következménye lett a forradalom és a rémuralom.

Guillaume Farel munkássága Svájcban

Hosszú idővel a Plakát-Affér keltette üldözés előtt a bátor és buzgó Farel kénytelen volt elmenekülni szülőföldjéről. Svájcban keresett menedéket, és Ulrich Zwingli munkatársaként segítette a mérleget a reformáció javára bilenteni. Későbbi éveit itt töltötte, de továbbra is jelentős befolyása volt a franciaországi reformációra. Száműzetésének első éveiben különösen arra törekedett, hogy az evangéliumot hazájában terjessze. Sok időt töltött azzal, hogy honfitársainak hirdette az ígét az országhatár közelében.

Fáradhatatlan éberséggel figyelte a küzdelmet, és tanácsaival, bátorító szavaival segítette. Száműzött társai segítségével lefordította a német reformátorok írásait franciára, és az Olivétan által lefordított francia nyelvű Bibliával együtt nagy példányszámban kinyomatta őket. Ezekből a művekből a könyvterjesztők sok példányt eladtak Franciaországban. A könyvárusok olcsón jutottak a könyvekhez, és így a haszon

Svájc fővárosának, Bernnek az Aare folyó kanyarulatában fekvő óvárosa. Bern városállama még Genf előtt fogadta el a reformációt

lehetővé tette munkájuk folytatását.

Farel egyszerű tanítónak álcázva kezdte el svájci munkáját. Viszavonult egy félreeső parókiára, és gyermekeket tanított. A szokásos tantárgyak mellett óvatosan bevezette őket a Biblia igazságába, remélve, hogy a gyermekek útján szüleikhez is hozzáférkölhetnek. Egyesek hittek, de megjelentek a papok, hogy megállítsák a munkát, és a vidék babonás népét Farel munkája ellen ingerelték. Érvelésük átlátszó volt:

– Ez nem lehet Krisztus evangéliuma – hangoztatták a papok – hiszen prédikálása nem békét, hanem háborút hoz! – miközben a háborúságot éppen *ők maguk okozták*.

Amikor az egyik városban üldözték, Farel egy másikba menekült, akárcsak az első tanítványok. Faluról falura, városról városra járt, gyalog, éhezve, fázva, elcsigázva és életét mindenütt veszélynek téve ki. Prédikált a vásártereken, templomokban, olykor a katedrálisok szószékén. Néha üresen találta a templomot. Olykor prédikációját kiabálás és gúnyolódás

szakította félbe. Még a szószékről is lerángatták. A csöcselék nem egyszer rátámadt, és majdnem halálra verte. De ő csak ment előre. Bár sokszor elutasították, újra és újra felvette a harcot, és látta, hogy falvak és városok, a pápaság erődjei, egyik a másik után kinyitották kapukat az evangélium előtt. Az a kis egyházközség, ahol először munkálkodott, csakhamar elfogadta a reformált vallást. A két város – Morat és Neuchatel – szintén megszüntette a katolikus szertartásokat, és eltávolította templomaiból a bálványokat.

Farel már régen szerette volna a protestánsok zászlaját Genfben kitűzni. Ha ezt a várost megnyerné, ez lehetne a reformáció franciaországi, svájci és olaszországi központja. Ezzel a céllal addig folytatta munkáját, amíg számos környező várost és falucskát megnyert. Majd egyetlen társával Genfbe ment. De csak kétszer engedték meg, hogy prédikáljon. A papok, miután hiába próbálták elítéltetni a polgári hatóságokkal, az egyházi tanács elé idézték. A tanácskozáson palástjuk alá rejtett fegyverekkel jelen-

Kálvin János idősebbkori portréja. Ismeretlen festő műve

tek meg, azzal az elhatározással, hogy megölik.

A termen kívül furkósbotokkal és kardokkal felszerelt dühös csőcseléket gyűjtöttek össze, hogy Farel semmiképpen se maradjon életben, ha a tanácstól sikerülne is elmenekülnie. A magisztrátusok és a felfegyverzett katonák jelenléte azonban megmentette. Másnap reggel társával együtt együtt a tavon át biztonságos helyre vittek. Így végződött a Genf evangélizálására tett első kísérlete.

Antoine Froment (1508–1581)

Legközelebb egy névtelenebb eszköz próbálta meg ugyanezt: egy fiatal ember, akinek oly egyszerű volt a megjelenése, hogy még a reform állítólagos követői is hidegen bántak vele. Mit is tehetne egy ilyen ember ott, ahol Farel elutasították? Miként állhat ellen ilyen bátortalan, tapasztalatlan ember annak a viharnek, amely elől a legerősebb és legbátrabb is kénytelen volt elmenekülni?

„Nem erővel, sem hatalommal, hanem az én Lelkemmel, azt mondja a Seregeknek Ura”

(Zakariás 4:6). „A világ erőteleneit választotta ki magának az Isten, hogy megszegyenítse az erőseket.” „Mert az Isten bolondsága bölcsőbb az embereknél, és az Isten erőtelensége erősebb az embereknél” (1 Korintus 1:27, 25).

Antoine Froment a Franciaország délkeleti részében levő Mens városában született. Az időközben protestánsná lett Bern városának támogatásával, Bibliákkal és traktátusokkal megrakodva Genf-be ment, ahol tanítóként kezdte munkáját. Francia írást megolvasást tanított, de a Biblia igazságait is bemutatta. A gyermekek ott-hon elmondták, amit az iskolában tanultak. És csakhamar a szülők is eljöttek, hogy hallgassák a Biblia magyarázatát, mígnem a tanterem megtelt figyelő hallgatókkal.

Az ingyen terjesztett Újtestamentum és a traktátusok sok olyan emberhez is eljutottak, akik nem merték nyíltan meghallgatni az új tanokat. Egy nap éppen a szabadban prédikált, amikor papok és dühös tömeg támadt rá, s így menekülnie kellett a városból, s egy közeli helységben telepedett le. Titokban azonban néha visszalopózott Genf-be, hogy a reformáció itteni híveivel találkozzon.

Az igazság, amelyet tanított, végül megragadta az embereket. A reformáció gyökeret vert, és egyre erősödött. Rövidesen harc tört ki a protestantizmust elfogadók, és a katolikus egyházhoz ragaszkodók között. Az előbbieket ténykedését elfojtandó, 1534 júliusában uralkodójuk, Szavojai III. Károly (1486–1553) püspökherceg seregei megleptésszerű ostromot indítottak a város ellen, ám a genfiak visszaverték őket. 1535-ben a herceg újból Genfre támadt, ám Bern csapatai a genfiak segítségére siettek, és Károly

másodszor is vereséget szenvedett. Rá egy évre pedig I. Ferenc elfoglalta hercegségét, Szavoját, s ezúttal III. Károlynak kellett menekülnie, végleg elveszítve hatalmát. Genf szabadná vált, és az idők folyamán a svájci konföderáció tagjává vált.

Froment és Farel ezután visszatértek, és munkájuk nyomán Genfben a protestáns hit megalapozódott. Megteremtődtek a feltételek arra, hogy – Kálvin ott nemsokára elkezdődő munkássága révén – e város a helvét reformáció világszéles központjává lehessen.

Kálvin Genfbe érkezik

Amikor Jean Calvin viszontagságos vándorlás után átlépte Genf kapuit, a város már állást foglalt a reformáció mellett. Amikor szülőhelyén, Noyonban tett utolsó látogatását követően útban volt Bázél felé, látta, hogy a közvetlen odavezető utat elállja V. Károly császár serege. Ezért kénytelen volt a Genfen áthaladó, dél felé kerülő utat választani.

Guillaume Farel e látogatásban Isten kezét ismerte fel. Bár Genf elfogadta a reformált vallást, de még sok volt az elvégzetlen munka. Az emberek nem csoportosan, hanem egyénenként térnek Istenhez. A szívnek és a léleknek a Szentlélek ereje által, nem pedig a zsinatok rendeletei által kell megújulnia. Genf népe megtagadta ugyan Róma tekintélyét, de a Róma uralma alatt elburjánzott bűnöket nehezebb volt megtagadni. Az evangélium tiszta elveinek megalapozása és a nép felkészítése arra, hogy a Gondviselés által kijelölt helyét méltóképpen betölthesse, nem volt könnyű feladat e városban.

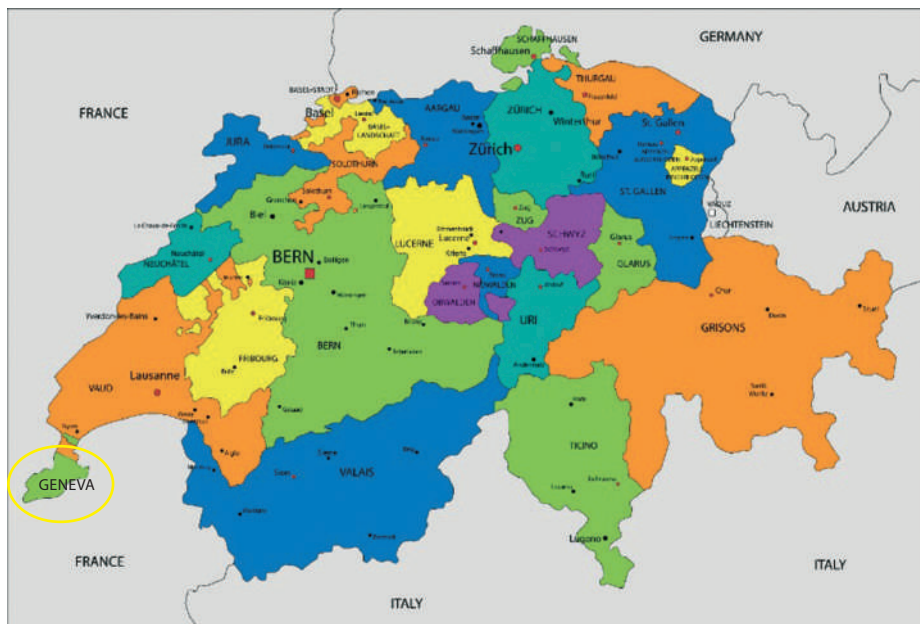
Farel Kálvinban olyan embert látott, akivel együtt tud dolgoz-

ni. Isten nevében ünnepélyesen, felkérte a fiatal evangélistát, hogy maradjon Genfben, és dolgozzék ott. Kálvin ijedten tiltakozott. Félénk és békeszerető lényé visszariadt a kemény, szabadgondolkodó, vehemens genfiektől. Gyöngye egészsége és tanulni vágyó természete miatt igyekezett félrehúzódni. Mivel azt hitte, hogy tollával tudja a legjobban szolgálni a reform ügyét, szeretett volna egy csendes menedéket találni, ahol tanulhat, és a sajtó útján taníthatja és építheti a gyülekezeteket. De Farel komoly intésében a menny hívását hallotta meg, és nem merte visszautasítani. Úgy tűnt – mondta – „hogyan Isten keze nyúlt le a mennyből, megragadta és visszavonhatatlanul arra a helyre állította, amelyet oly türelmetlenül el akart hagyni”.

Ebben az időben nagy veszélyek környékeztek a protestáns ügyet. A pápa átkokat szórt Genfre, és hatalmas nemzetek pusztítással fenyegették a várost. Hogyan álljon ellen ez a kis város a nagy hatalmú papságnak, amely oly sokszor térdre kényszerített királyokat és császárokat? Hogyan

A baszk születésű Loyola Ignácnak (1491–1556), a jezsuita rend megalapítójának portréja

Svájc térképe. Figyeljük meg a délnyugati irányba mélyen a mai Franciaország területére benyúló Genf földrajzi helyzetét: Isten csodája az, hogy a reformációval szemben olyannyira ellenséges hatalmak végül nem semmisítették meg a genfi protestantizmust

állhat meg a világ nagy legyőzőjével szemben? Isten Gondviselése volt az, mely a reformáció ügye mellett állást foglaló, ám ellenséges területek által körbevett várost mindvégig megőrizte a francia és a szavojai katolikus uralkodók seregeitől, és így végül Genf ma Svájc része.

A jezsuita rend

Ez időtájt az egész keresztény világban egy új, félelmes ellenség fenyegette a protestantizmust. A reformáció első győzelmei már a múlté voltak, és Róma új erőket vont össze, remélve, hogy a reformációt megsemmisítheti. Ebben az időben alakult meg a jezsuiták rendje, a pápaság legkegyetlenebb, leggátlástalanabb és leghatékonyabb védelmezőinek szervezete. A földi kötelékektől és emberi érdekektől elzárt, logikátlan, természetes érzésekkel szemben érzéketlen szerzetesek, akiknek a lelkiismerete teljesen eltompult, nem ismertek más szabályt és más köteléket, csak a rendjüket, és más feladatot, mint

rendjük hatalmának kiterjesztését.

Krisztus evangéliuma képessé tette követőit a veszélyek fogadására és a szenvedések elviselésére. Nem törte le őket a hideg, az éhség, a kemény munka és a szegénység. Magasra emelték az igazság zászlaját a kínpad, a börtön és a máglya kiállításával is. Ezeknek az erőknek a leküzdése érdekében a jezsuitizmus olyan fanatizmusra inspirálta követőit, amely hasonló veszélyek elviselésére tette őket képessé, és arra, hogy a csalás valamennyi fegyverével lépjenek fel az igazság hatalma ellen. Semmilyen bűn nem volt olyan nagy, hogy el ne kövessék; semmilyen csalás oly súlyos, hogy ne tegyék meg; semmilyen fondorlat olyan nehéz, hogy ne vállalkozzanak rá. Örök szegénységet és szolgaságot fogadtak, de tudatosan keresték a gazdagságot és hatalmat, és mindent megtettek, hogy a protestantizmust megdöntsék, és a pápai felsőbbiséget visszaállítsák.

I. Károly Emmánuel (1562–1630), Szavoja hercege az utolsó Genf elleni szavojai támadás, a L'Escalade elrendelője

Amikor rendjük tagjaként jelentek meg, kegyességet színleltek. Elmentek a börtönökbe és a kórházakba; szolgáltak a betegeknek és a szegényeknek; a világ megtagadását színlelték, és Jézus szent nevét viselték, aki széjjel járt, hogy jót tegyen. De a feddhetlenség látszata mögött sokszor a legbűnösebb és legszörnyűbb

szándékokat rejtegettek. A rend egyik alapelve volt, hogy **a cél szentesíti az eszközt**. E szabály szerint a hazugság, lopás, hamis eskü, gyilkosság nemcsak megbocsátható, de dicséretes is, ha az egyház érdekeit szolgálja. A jezsuiták különböző címek mögé rejtőzve befurakodtak az állami hivatalokba, felkapaszkodtak a királyi tanácsosok székébe, és alakították a népek politikáját. Szolgák lettek, hogy gazdájuk után kémkedjenek.

A fejedelmek és nemesek fiai számára főiskolákat, a köznép számára pedig iskolákat alapítottak, és a protestáns szülők gyermekeit bevonták a katolikus szertartások megtartásába. A katolikus istentisztelet minden külső pompájának és csillogásának az volt a célja, hogy megzavarja az emberek lelkét, elkápráztassa és foglyul ejtse képzeletüket. Így azt a szabadságot, amelyért az atyák fáradoztak és véreztek, a fiak elárulták. A jezsuiták hamar behálózták egész Európát, és

amerre jártak, a katolicizmus új életre kelt.

Hatalmuk növelésére egy bulla látott napvilágot, amely elrendelte az inkvizíció visszaállítását. Az általános felháborodás ellenére, amellyel a bullát fogadták még a katolikus országokban is, a pápai hatalmat elismerő uralkodók újra felállították ezt a rettenetes törvényt, kegyetlenkedéseivel együtt. E kegyetlenkedéseket, amelyek szörnyőségük miatt nem viselhették el a nappali fényt, megismételték föld alatti titkos börtönökben. Sok országban a nemzet legjobbainak ezrei, a legtisztábbak, a legnemesebbek, a legértelmesebbek és legműveltebbek, kegyes és buzgó lelkészek, szorgalmas és hazaszerető polgárok, ragyogó tudósok, tehetséges művészek, ügyes kézművesek estek az inkvizíció áldozatául, vagy voltak kénytelenek külföldre menekülni.

A reformáció túléli az üldözést

Ilyen eszközöket alkalmazott Róma, hogy kioltsa a reformáció világosságát; hogy elvegye az emberektől a Bibliát; hogy visszahozza a sötét középkor tudatlanságát és babonosságát. De Isten áldása és azoknak a nemes lelkű embereknek a munkája nyomán, akiket Isten Luther utódaiul támasztott, a protestantizmus nem bukott meg. Nem a fejedelmek jóindulatának és fegyvereinek köszönhető erejét. A legkisebb országok, a legjelentéktelenebb és leggyengébb nemzetek váltak bástyáivá. Ilyen volt Genf, bár az ellenség körülvette és el akarta pusztítani; ilyen volt Spanyolországtól északra a tenger homokpadjain Hollan-

A Reformáció Fala – a reformáció genfi emlékművének központi része. Balról jobbra: Guillaume Farel, Jean Calvin, Theodore Beza, és John Knox egyenként 5 m magas szobrai. Paul Landowski és Henri Bouchard alkotásai, 1909

dia, amely az akkori legnagyobb és leggazdagabb birodalom, a Spanyol Királyság zsarnoksága ellen küzdött; ilyen volt a sivár, terméketlen Svédország, amely a reformációban sikereket ért el.

Kálvin majdnem harminc éven át dolgozott Genfben. Először azért, hogy a Biblia erkölcsiségéhez ragaszkodó gyülekezetet alapítson; majd pedig azért, hogy egész Európában előmozdítsa a reformációt. Népvézéri eljárásai nem voltak hibátlanok, tanításai sem voltak tévedéstől mentesek. De eszköz volt azoknak az igazságoknak a terjesztésében, amelyek az ő korában különlegesen fontosak voltak; eszköz volt a protestantizmus elveinek a katolicizmus sebesen visszatérő áradatával

szembeni megőrzésében, és esz- köz volt abban is, hogy a Bibliától eltérő tanítások által táplált büszkeség és romlottság helyébe a reformált gyülekezetekben az élet egyszerűsége és tisztasága lépett.

Genfből a reformált tanításokat terjesztő tanítók és kiadványok kerültek ki. Az üldözöttek minden országból innen vártak eligazítást, tanácsot és bátorítást. Kálvin városa egész Nyugat-Európa üldözött reformátorainak menedéke lett. A századokon át tartó irtózatot viharok elől futó menekültek Genf kapuihoz jöttek. Az éhező, megsebzett, otthonukat és családjukat elvesztett menekülteket itt melegen fogadták, és szeretettel gondozták. Ők pedig itt otthonra lelve ügyességükkel, tudásukkal és ke-

gyes életükkel javára szolgáltak a városnak, amely befogadta őket. Sokan, akik itt kerestek menedéket, visszatértek hazájukba, hogy szembeszálljanak Róma zsarnokságával. John Knox, a bátor skót reformátor; számos angol puritán; Hollandia és Spanyolország protestánsai és a francia hugenották Genfből vitték az igazság fáklyáját szülőföldjükre, hogy fényt gyújtsanak a sötétben.

(Folytatjuk)

A fenti cikk **Ellen Gould White**: *A nagy küzdelem* (Advent Kiadó, Budapest, 1991) című könyvének 12. fejezete alapján készült (*A francia reformáció*).

Összeállította: **Jancsó Erik**

Függelék

Genf városának története

Negyedik század – Genf elfogadja a kereszténységet
 443 – a római korban már meglevő várost a burgundok elfoglalják
 532-től – a Frank Birodalom része
 888-tól – a Burgund Királyság része
 1032 – a Szent Római Birodalom elfoglalja a Burgund Királyságot. Genf a Birodalom részévé válik
 11–14. század: a genfi grófok uralma
 1394 – a genfi grófok uralmának vége. Szavojai befolyás
 1424 – Genf a Szavojai Hercegség részévé válik
 1457 – megalakul a genfi Városi Nagytanács (Grand Conseil du Genève)
 1524 – a szavojai uralom lerázása
 1526 – szövetség Bernnel
 1532 júniusa – utcai összetűzések katolikusok és protestánsok között
 1533 – Guillome Farel befolyására Pierre de la Baume katolikus püspököt elűzik, vagyont a város lefoglalja. A nagytanács határozata biztosítja a vallás szabad megválasztását
 1534–36 – III. Szavojai Károly herceg támadásait visszaverik

1535 februárja – a nagytanács protestáns többségűvé válik

1536. május 21 – a genfi nagytanács elfogadja a protestantizmust. Kálvin János elkezd munkásságát a városban

1537 novembere – gyakorlati és teológiai nézeteltérések miatt a nagytanács távozásra szólítja fel Kálvint és Farelt. Kálvin, Martin Bucer meghívására Strasbourgba megy, s itt szolgál lelkészként 1541-ig. Ugyanitt veszi feleségül Idelette de Bure-t, 1540-ben

1541 – Genf köztársasággá válik.

1541 szept. 13 – Kálvin és családja, a nagytanács meghívására visszaérkezik Genfbe, és itt is marad haláláig (1564. május 27), mint a város lelki vezetője

1584 – „örök szövetség” Zürich és Bern protestáns svájci kantonokkal. Genf lakossága meghaladja a 17 ezret

1602. dec. 21 (dec. 11 a Juliánusz naptár szerint) – „L'Escalade” – az I. Károly Emmánuel szavojai herceg parancsára történt támadás sikeres visszaverése. Azóta is a genfiévi ünnepe

17–18. század – 1601-ben, a lyoni békeszerződéssel lezárul a francia-szavojai háború. A svájci konfö-

derációval jó viszonyt ápoló franciák tiszteletben tartják a Bernnel és Zürichhel szövetséges Genf határait. A két hatalom, Franciaország és Szavoja közre szorult Genfnek sikerül megőriznie függetlenségét, ám mindinkább francia befolyás alá kerül

1798 – a forradalmi Franciaország elfoglalja, és magához csatolja Genfet. A város a Léman Kerület (Département du Léman) székhelyévé lesz

1813 – az osztrák hadak kiűzik a napoleóni seregeket Genfből. A város újra függetlenné válik

1815 – a Bécsi Kongresszus jóváhagyja a Genfi Kanton megalakulását, és a Svájci Konföderációhoz való csatlakozását. A Genfi Köztársaság francia és szavojai területekkel bővül.

1816 – a torinói egyezmény nyomán a genfi kanton és köztársaság területe kétszeresére nő. Az összes területnövekedés kb. 16 ezer katolikus lakost is jelent. Ugyanakkor a nagyhatalmak megtiltják a genfi nagytanácsnak az ezek vallásába való beavatkozást

1821 – újra megalakul a katolikus püspökség, *Diocèse de Lausanne et Genève* név alatt

1860 – A Második Francia Birodalom magához csatolja a történelmi Szavoja északnyugati részét. Azóta Genfet teljes mértékben francia területek veszik körül

1907 – az állam és egyház szétválasztása

Ma a Genfi Kantonban félmillió ember él, míg a város lakossága kb. 200 ezer fő. Ezen utóbbiak 37 százaléka katolikus, 15 százaléka református és egyéb protestáns, 38 százalékuk pedig vallástalan. A muzulmán bevándorlók aránya 6 százalékos.

A Genfi Kanton jelenlegi hivatalos neve: *République et canton de Genève*. Területe 282 km². Nyelve a francia.

(Forrás: Wikipédia és egyéb internetes oldalak.)

Összeállította: J. E.

Gyermekoldal

A pihenés (Apostolok Cselekedetei 12:1-17)

„Békességben fekszem le és elalszom, mert Te, Uram, adsz nekem biztonságot.” (Zsoltár 4:9)

Péter apostol az életét arra adta, hogy a Jézusról szóló örömhírt minél több embernek elmondja. Ebben az országban Heródes Agrippa volt az uralkodó. Heródes gonosz király volt, nem szerette az Úr Jézust. Kegyetlenül bántotta azokat, akik róla prédikáltak. Péter apostolt sem szerette, mert a jó Isten igazságát és szeretetét hirdette az embereknek. Mivel nem akarta hallani a róla szóló igazságot, megharagudott rá. Elhatározta, hogy kivégezi. Ezért elfogatta, és börtönbe zárta.

A börtön kapuihoz tizenhat katonát állított az uralkodó. A

cellában is volt két vitéz mellett, akiknek kezeihez erős vasláncokkal odaláncolták az apostol kezét.

A börtön igen sötét, hideg és ijesztő volt. Mogorva katonák vették körül Pétert. Azt is tudta, hogy az uralkodó ki akarja oltani életét, amiért Istentől beszélt az embereknek. Az apostol mégsem félt. Honnan tudhatjuk ezt? A Bibliában azt olvassuk, hogy Péter apostol békésen elaludt. Csak az tud igazán jól aludni, aki nem fél. Péter szíve nyugodt volt, és Istentől bízta az életét. Tudta, hogy a jó

Isten itt is vele van. Talán eszébe juthattak azok az igék, amelyeket Zsoltárok könyvében így olvashatunk:

„Velem van az Úr, nem félek, mit árthat nékem ember?” (118. Zsoltár 6. vers)

„Békességben fekszem le és elalszom, mert Te, Uram, adsz nekem biztonságot.” (4. Zsoltár, 9. vers)

Az apostol lelkében is ez a békesség volt. Az éjszaka közepén azonban valaki gyengéden megrázogatta a vállát és felkeltette őt:

- Kelj föl hamar! - hallott Péter apostol egy hangot.

Először a nagy fényességben senkit sem látott. Ám hamarosan felismerte, hogy egy angyal ébresztette fel őt. Hirtelen leestek róla a kezén lévő láncok. Az angyal így szólt hozzá:

- Övezd fel magad, vedd fel saruidat! - Az apostol engedelmeskedett.

- Most vedd magadra felső ruhád és gyere utánam!

A börtön vasalt kapui sorra, hangtalanul megnyíltak előttük. Mialatt ki-fele haladtak, az apostol látta, hogy mindenféle katonák fekszenek őrhelyeiken. Aludtak. Ő maga sem tudta, hogy ébren van-e, vagy álmodik? Amikor kiléptek a börtön nagy vaskapuján, Péter örömeiben így szólt:

- Most tudom igazán, hogy az Úr elbocsátotta az Ő angyalát és megszabadított engem!

Az angyal, amely kivezette őt, eltűnt mellőle, ő pedig elindult, hogy felkeresse testvéreit. Azok nagyon szomorúak voltak amiatt, hogy az uralkodó bebörtönözte Pétert. Egy házban gyűltek össze mindnyájan. Imádkoztak azért,

hogyan Isten mentse meg Péter életét.

Amikor az apostol odaért a házhoz, bekopogott a kapun. Egy

- Péter áll a ház előtt! - kiáltotta örömeiben.

- Biztos csak képzelődsz! - válaszolták a többiek szomorúan.

- De bizony ő az! - erősítette a lány.

Eközben az apostol folyamatosan zörgetett kint, hogy engedjék be végre. Erre aztán mindenki odaszaladt az ajtóhoz. Kinyitották, és nem győztek csodálkozni azon, amit láttak. Valóban az állt ott előt-

Rhodé nevű szolgálólány ment az ajtóhoz és megkérdezte:

- Ki az?
- Péter vagyok.

Amikor meghallotta ezt Rhodé, annyira megörült, hogy beszaladt a szobába. A kaput pedig elfelejtette kinyitni.

tük, akit a kegyetlen uralkodó börtönbe zárt. Isten meghallgatta imájukat, és Péter apostol megszabadult!

Csak úgy záporoztak a kérdések Péter felé. Ekkor ő csendet intett, és bizonyosságot tett arról, hogy az Úr hogyan szabadította ki őt.

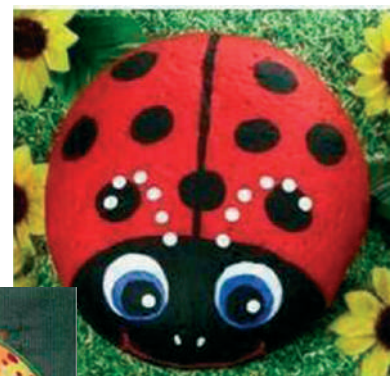
Feladat!

A. Készíts elő sima és domború, érdekes formájú kavicsokat, temperát, ecsetet!

1. A kavicsot mosd meg, töröld szárazra, majd

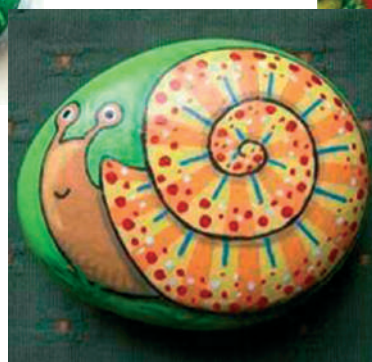

tetszés szerint pl. valamilyen állatot: katicát, halat, teknősbékát, sündisznót, csigát stb.

fesd le egy színnel és hagyd megszáradni!

2. Miután megszáradt, festhetsz rá

3. Ha jól megszáradt a festék, fújd le egy felnőtt segítségével kérve színtelen lakkal, így tartós marad!

B. Most pedig készíts rajzot az alábbi vershez!

Fésűs Éva:

Esti dal

Puha lábon, álomszárnyon
beosont az éjszaka.
Tente nyuszi, tente mackó,

csicsijja
kisbaba!

Bóbiskolnak a virágok,
megitták a harmatot,
szebben égnek, mint a villany
a fényes
csillagok.

A holnapi hajnal elé
elszaladt a gyorsvonat.
Tarka batyuból az álom

csodákat
bontogat.

A mezőre barna árnyak
szövegetnek szőnyeget,
s a buborék, amit fújtunk,
az égig
föllebeg...

Írta: **Pap Emília**,
rajzolta: **Somogyi Abigél**
(Kraszna, Szilágy megye)

Ifisarak

Az álom-utazás

Egyik kedvenc álomban
zarándok voltam. Szegény csa-
ládában éltem, és elindultam sze-
rencsét próbálni. Mentem he-
gyen-völgyön át, míg elértem egy
hatalmas folyóhoz. Annyira sebes

volt, hogy egy magamfajtanak
lehetetlen lett volna átkelni rajta.
Szerencsére épp ott volt egy ki-
kötött komp, ennek segítségével
átkelhettem, így folytathattam
utamat.

Mentem és mentem napokig,
éhesen, szomjasan. Egyszer elér-
tem egy hatalmas hegyhez, amit
alig bírtam megmászni. Magas
vont és meredek, ezért többször
is meg kellett pihennem. Végül
nagy nehezen felértem a csúcsra,
körbetekintettem és megszem-
léltem a tájat. A völgyben egy kis
falucskát láttam, a távolban pedig

Riquewihr megragadó kis városa Elzászban (Franciaország).
Az Isten által nekünk készített város azonban szebb mindennél, mi e földön van

egy gyönyörű várost, melynek kapuja aranyból volt. Az egész város fényességben pompázott, ragyogását messziről észre lehetett venni. Csodálatos élményt nyújtott számomra.

Lementem a völgybe. A faluban is rengeteg volt a látnivaló: bábszínház, üzletek és egy hatalmas piactér. A házak nyitott ablakán finom ételek illata áradt ki, és nagyon kellemes volt. Mivel már olyan dél körül lehetett, úgy döntöttem, nem időzöm túl sokat itt. Ezért miután ettem, elindultam a faluból. Tudtam, hogy hosszú út vár rám. Céлом az volt, hogy elérjek a városba, és munkát keressek magamnak a megélhetésért. Ennél többre nem is számíthattam volna.

Így folytattam utamat egész egy hatalmas erdőig. Az erdő sötét volt és ijesztő. Vadállatok hangja hallatszott mindenfelől. Nagyon rémisztő volt, de végül sikerült épségben átjutnom. Tovább mentem. Már csak egy szá-

kadék választott el a várostól. Meredek volt, viszont volt rajta egy lengőhíd. Elég veszélyesnek tűnt, mégis megpróbáltam átmenni rajta. A híd annyira mozgott, hogy többször is majdnem lezuhantam. Nem is gondoltam volna, hogy mennyire nehéz túljutni rajta. Több deszka is letört és a mélybe zuhant. Végül nagy erőfeszítéssel túljutottam.

A város gyönyörű volt. A kapuján egy felirat állt: „Békesség néktek”. Nagy boldogság töltött el, mert tudtam, hogy célba értem. A város szebb volt, mint ahogy elképzeltem. Pompás utcái telis-tele voltak szebbnél szebb érdekességekkel, látnivalókkal. Középen csörgedezett egy folyó, az élet vizének folyója. Volt egy fa is, amely minden hónapban meghozta gyümölcsét, és leveleinek gyógyító hatása volt. Csak később tudtam meg, hogy a mennyei városban vagyok. Olyan gyönyörű volt, hogy sosem felejtettem el. Ennek a vá-

rosnak volt egy királya, aki szelíden és kedvesen bánt mindenki-vel. Viszont gyűlölte a bűnt. Ilyen leírhatatlanul szép helyen még sohasem jártam.

Aztán egyszer csak felébredtem, és szomorú voltam, hogy már nem lehetek abban a káprázatosan pompás városban, de eldöntöttem, hogy mindent megteszek, hogy oda igazából, örökre bejuthassak. Hiszen annak a csodálatos városnak a királya mindenkit szívesen lát. Bárkiről is legyen szó, csak annyit kell tennünk, hogy engedelmeskedünk neki, és valóban vágyunk ott lenni az ő országában, ahol nem lesz többé kín, halál, szenvedés.

„Mit szem nem látott, fül nem hallott, embernek szíve meg sem gondolt, amiket Isten készített az őt szeretőknek.” (1 Korintus 2:9)

Deák Efraim,

7. osztályos tanuló, *Simonyifalva,*
Arad megye

Ha valaki meghallja és érti...

Több mint száz évvel ezelőtt, amikor még a távíró volt a leggyorsabb távközlési eszköz, egy fiatalember munkára jelentkezett, mint morzekód-operátor. Az újságban talált egy hirdetést, és elment a megjelölt címre. Amikor megérkezett, egy nagy, mozgalmas irodába lépett, amit nagy zaj, csattogás töltött be, és kivehető volt a telegráf hangja is a háttérben. A recepció ablakon egy felirat utasította az álláskeresőket, hogy töltsenek ki egy formanyomtatványt, és várjanak, amíg beszólítják őket a belső irodába. A fiatalember kitöltötte az űrlapot, és leült a már ott várakozó hét jelentkező mellé. Pár perc

múlva felállt, odasétált a belső iroda ajtajához, és bement. Természetesen a többi várakozó felkapta a fejét, és csodálkozva nézte, mi történik. Arról diskuráltak egymás közt, hogy nem hallották, hogy bármelyiküket is szólították volna. Valószínűnek tartották, hogy az a fiatalember, aki bement az irodába, hibát követett el, és el fogják utasítani.

Ám ehelyett pár perc múlva a munkaadó kísérté ki a fiatalembert az irodából, és így szólt a többi jelentkezőhöz:

– Uraim, nagyon köszönöm, hogy idefáradtak, de az állás éppen most lett betöltve.

A többi jelentkező zúgolódni kezdett, majd egyikük felszólalt:

– Egy pillanat! Ezt nem értem. Ő jött utolsónak közülünk, és mi még csak lehetőséget sem kaptunk az elbeszélgetésre. Mégis ő kapta meg az állást. Ez nem tisztességes!

A munkáltató így válaszolt:

– Sajnálom, de amíg itt ültek és várakoztak, a telegráf Morsejelekkel mindvégig a következő üzenetet kopogta:

„Ha érti ezt az üzenetet, jöjjön be. Az állás az öné.” Önök közül azonban senki nem hallotta, avagy nem értette meg az üzenetet. De ez a fiatalember megértette. Övé hát az állás!

(Forrás: velunkazisten.hu)

A Brit Központi Távirati Iroda egyik terme (London, 1932)

Mi is egy olyan világban élünk, amely csupa nyüzsgés és csattogás – mint a történetbeli iroda. A zaj olyan általános és megszokott, hogy figyelmetlenné tesz bennünket, és nem halljuk meg Isten csendes, szelíd hangját, ahogy szól hozzánk. Pedig szól

hozzánk Isten a teremtett világ, a Szentírás vagy Jézus Krisztus élete és munkája által. Folyamatosan üzen nekünk.

„Az eget beszélük Isten dicsőségét, és keze munkáját hirdeti az égboltozat. Nappal a nappalnak mond beszédet, éj éjnek ad jelen-

tést. Nem olyan szó, sem olyan beszéd, amelynek hangja nem hallható: Szózatuk kihat az egész földre és a világ végére az ő mondasuk.” (Zsoltárok könyve 19:2–5)

„Miután sokszor és sokféleképpen szólt Isten hajdan az atyákhoz a próféták által, ez utolsó időkben Fia által szólt hozzánk, akit mindennek az örökösévé tett, aki által a világokat is teremtette.” (Zsidókhöz írt levél 1:1–2)

Rá vagy-e hangolódva Isten hangjára? Meghallod-e, amikor beszél hozzád? Figyelsz-e?

„Ez az én szeretett Fiam... reá hallgassatok!” (Máté evangéliuma 17:5)

„...ha valaki meghallja az én szómat és megnyitja az ajtót, bemegyek ahhoz és vele vacsorálok, és ő én velem.” (Jelenések 3:20)

A két jóbarát

Türkmenisztán egyik kis falujában, a Kopet Dag hóborította hegységének lábainál, egy délelőttön nagy lárma támadt. Két jóbarát, Merdan és Maksat csúnyán összevesztek, sőt össze is verkedtek, miután egy semmiség miatt Maksat megütötte Aylarát, Merdan kishúgát. A forró Nap elől a háza árnyékába húzódó öreg Azat, a falu egyik legbölcsebb embere elgondolkodva figyelte őket. A zsvajgó gyereksereg észrevéve őt, hozzászaladt, és egymást túlkiabálva magyarázták el a történeteket. Azat megsimogatta a mellé húzódó, szipogó Aylarát, majd így szólt:

– Üljetek le, gyerekek! Egy történetet mesélek el nektek.

Ezt senki sem akarta kihagyni! Ki ne ismerte és kedvelte volna a bölcs Azat történeteit? A gyerekek, közöttük az elkeseredett Merdannel és Maksattal, leültek elé a poros földre, s az idős ember belekezdett:

– Réges-régen, nem mesze tőlünk, egy másik faluban élt két jóbarát, Arslan és Batyr. Egy nap elindultak észak felé, hogy átkelve a nagy Karakum sivatagon, az Amu-Darja partján fekvő Ürgencsbe jussanak el. Az utolsó települést is elhagyva, napok óta

vándoroltak a víztelen pusztában. Nagyon megéheztek, kimerültek voltak és szomjasak. A következő oázist keresték, de hiába – úgy tűnt, teljesen elvesztek a homokrengetegben. A feszültség egyre csak nőtt bennük:

– Nem ott kellett volna eltérnünk! Inkább maradtunk volna a megszokott úton! – mondta Arslan.

– De hát te mondtad, hogy jól ismered az utat, hisz már jártál itt nagybátyáddal! – válaszolta Batyr. – S mégis eltévedtünk!

– Nem tehetek róla, egy ideig a kiszáradt folyómederben volt az út, de a homokot ráfújta a szél az

ösvényre, ezért nem kaptam a le-
térőt. De akkor is rám kellett volna
hallgatnod!

A két kimerült, kétségbeesett
fiú addig vádaskodott, míg vé-
gül a nagyobb és erősebb Arslan
megütötte barátját.

Batyr nem szólt semmit, ha-
nem hátramaradva, lehajolt, és
a homokba írni kezdett. Arslan
könnyes szemmel közelebb lé-
pett, s ezt olvasta:

„Ma a legjobb barátom arcon
vágott.”

Szótlanul folytatták útjukat,
mígnem végre a helyes útra ta-
lálva, elértek a keresett oázishoz.
Örömük határtalan volt: megme-
nekültek!

Önfeledten, utolsó erejüket
megfeszítve szaladtak a tó felé,
ám a partra érve, a kimerült Batyr
megcsúszott a sziklás-izsapos
szélen, és a fejét egy kiálló kőbe
verve a vízbe zuhant. Arslan azon-
nal utána ugrott és kimentette
elszédült, fuldokló társát, s lefek-
tette a pázsitra. Ezután élelemért
ment a faluba, majd visszajött.
Batyr magához tért, jó sok vizet
ivott, majd jóízűen evett az Arslan
által hozott ételből. Egy idő múl-
va a közeli homokkő-sziklához
ment, kihúzta kését és ezt véste a
sziklafalba:

„Ma a legjobb barátom meg-
mentette az életem.”

Arslan ekkor így szólt hozzá:

– Nem értelek. Amikor ártot-
tam neked, miért a homokba írtál,
most pedig miért a kőbe vésted
bele, hogy segítettem?

Batyr mosolyogva válaszolt:

– Amikor egy barátod fájdal-
mat okoz, azt a homokba kell
írnod, hogy a megbocsátás sze-
le eltörölje azt. De ha valami jó
dolog történik, azt szívünk és
emlékezetünk sziklájába kell

vésnünk, hogy semmi ne tudja
eltörölni!

Az öreg Azat befejezte történe-
tét. A gyereksereg elcsendesedve
ült a földön. Egy idő után Merdan
és Maksat egymásra pillantottak,
majd felálltak és átölelték egy-
mászt. Ezután Maksat Aylarától is
bocsánatot kért. Mind Azat, mind
a fiúk és a lányok boldogan mo-
solyogtak – még a Nap is szebben
sütött le rájuk!

A Karakum sivatag (Türkmenisztán)

Rengeteg sérelmet szenved-
dünk el szeretteinktől, barátaink-
tól, iskola- vagy munkatársainktól.
Vajon hány emberre neheztelsz
most, és ez milyen befolyást
gyakorol az életedre? Ha fon-
tos számodra egy kapcsolat, és
szeretnéd, hogy megmaradjon,
akkor bocsáss meg, és fogadd el
a másikat a hibáival együtt. Ám
ha mérgezővé, lehetetlenné vált
egy kapcsolat, akkor tovább kell
lépned, és azokra fordítanod az
energiádat és a szeretetedet, akik
elfogadnak. De ilyenkor is fölösle-
ges őrizned a haragot és nehez-

telést a másik emberrel szemben,
mert ezzel csak önmagadnak ár-
tasz. Olyan terhet veszel fel, amit
fölöslegesen fogsz cipelni egész
életedben. És ez már nem a másik
ember terhe lesz, hanem kizáró-
lag a sajátod.

Jézus elmenekült, amikor ül-
dözték, de mindvégig szerette az
Őt gyűlölőket és imádkozott ér-
tük. Szerető, megbocsátó jellemet
látva, sok keményszívű ember
tért meg mind a kereszthalálakor,

mind feltámadását követően.

Legyen Jézus a mi példaké-
pünk is!

„Legyetek egymáshoz jósa-
sak, irgalmasok, és bocsássatok
meg egymásnak, ahogyan Isten is
megbocsátott nektek Krisztusban.”
(Efezusi levél 4:32)

„A megbocsátás ajándék, amit
önmagadnak adsz.” (Suzanne
Somers)

Szabó Attila, Balatonfüred
(és J. E.)

A Tízparancsolat

Tizenkettedik rész

Befejezés

Ismétlés

Az eddigi lapszámokban alkalmunk volt egyenként áttekinteni az Isten által a Sínaj hegyen írásba foglalt tíz parancsolat mindegyikét, melyek a Bibliában Mózes második könyvének huszadik részében található meg. E tíz parancsolat az Istenhez és az embertársunkhoz való viszonyunkat szabályozza, az alábbiakban röviden összefoglalva.

Az első négy parancsolat az Isten iránti kötelességünkről szól:

I. Ő a mi Istenünk: ne legyenek más isteneink. II. Ne készítsünk imádat és tisztelet céljából semmilyen szobrot vagy képet – ez bálványimádás. III. Ne ejtsük ki hiábavalóan, tiszteletlenül az Úr nevét. IV. Hat napon át dolgozzunk, ugyanakkor emlékezzünk meg a szombatnapról, hogy megszenteljük azt.

A kőtáblákon levő következő hat parancsolat pedig az embertársainkkal való jó kapcsolatunkra vonatkozik:

V. Tisztelnünk kell szüleinket. VI. Nem szabad ölnünk. VII. Nem szabad paráználkodnunk. VIII. Nem szabad lopnunk. IX. Nem szabad hamis tanúbizonytságot tennünk, azaz hazudnunk. X. Nem szabad megkívánnunk semmit, ami a felebarátunké.

Mind a tíz parancsolatnak számos szó szerinti és jelképes vonatkozása van, amelyeket az illető cikkekben bemutatunk.

Gátolja e boldogságunkat a Tízparancsolat?

Sátán, a lázadó angyal, már a mennyben meggyűlölte Istent, és ellenszegült az Ő akaratának. Ezért teljesen érthető, ha itt, a Földön is rá akarja venni az embereket arra, hogy Isten akaratának a legtisztább kifejezését – az Ő szent törvényét – áthágyják.

Teszi ezt különböző módokon: a pusztá csábítás által, ahogyan Izrael népét is oly sokszor sikerült rávenni a kánaániták bűneire, avagy agyafúrt érvelések révén,

miszerint az Isten törvénye idejét múlta, számunkra már nem kötelező vagy csak egyszerűen betartathatlan.

Ezékiel könyvében ezt olvaszuk:

„De pártot ütének a fiak ellenem, parancsolatimban nem jártak, s törvényeimet meg nem tartották, hogy azokat cselekedjék, amelyeket az ember, **ha cselekszik, él azok által...**”(Ezékiel 20:21)

Világosan látszik tehát, hogy a Tízparancsolatot Isten nem boldogságunk korlátozására adta, hanem azért, hogy valódi, teljes életet éljünk, az Ő dicsőségére.

Nos: történt-e valamilyen változás e tekintetben Jézus földre jövele, munkássága és áldozata által?

Jézus szavai szerint, eljövetele nének célja az, hogy nekünk, az Ő juhainak életünk legyen: „*A tolvaj nem egyébért jő, hanem hogy lopjon, öljön és pusztítson; én azért jöttem, hogy életük legyen és bővülködjenek.*” (János 10:10)

1 János 4:9-ben pedig ezt olvassuk: „... az ő egyszülött Fiát elküldte az Isten e világra, hogy éljünk általa.”

Azt látjuk tehát, hogy a Biblia szerint a mi „bővülködő” életünk

A természet világában minden Istennek engedelmeskedik

A szeretet útja az egyedüli mennybe vezető út

egyrészt a törvény parancsolatainak megtartása, másrészt Jézus által lehetséges.

De mit is jelent ez? Hogy ezt megérthessük, fel kell fedeznünk az Új Szövetség lényegét.

Az Új Szövetség

Sok emberrel találkoztam már, akik szerint Jézus golgotai áldozata óta a Tízparancsolat – a többi ószövetségi törvénnyel együtt – eltöröltetett, és nekünk, keresztényeknek az Úr Jézus már csak két parancsolat adott: azt, hogy szeressük Istent teljes szívünkből, és felebarátunkat mint önmagunkat (Máté 22:37–39).

Az első dolog, amire itt fel kell figyelni az, hogy e sorokban nem újonnan adott, csupán újszövetségi parancsolatokról van szó, amelyek azelőtt nem léteztek. A szeretet nagy parancsolata mindig is Isten jellemének alapját

jelentette. Ezen újszövetségi részben is az Úr Jézus az Isten iránti szeretet kötelezettségét az Ószövetségből, mégpedig az 5 Mózes 6:5 verséből, míg a felebarát iránti szeretet parancsát a 3 Mózes 19:18-ból idézi.

Zsidó hallgatói számára pedig nyilvánvaló lehetett, hogy ez elsősorban a két kőtábla négy, illetve hat parancsolatának a betartásával fejezhető ki.

Másodsorban pedig Jézus **nem** azt állítja, hogy e két parancsolat **helyettesíti**, avagy **eltörli** a törvényt, hanem:

„E két parancsolattól **függ** az egész törvény és a próféták.” (Máté 22:40)

Valóban, az Isten törvénye szeretet-függő: csak az tudja egyáltalán felfogni és be is tartani az Ő, Ő- és Újszövetségben elrendelt – számunkra, bűnbe esett lények számára teljesíthetetlennek tűnő

– kérelmeit, akinek a szívébe beköltözött már a minden irányba működő szeretet.

És ezzel értünk el az Új Szövetség mibenlétéhez: erről sokan azt hiszik, hogy az részben a régi, ószövetségi törvények eltörlését jelenti. Lássuk, mit mond erről a Biblia!

„Ímé, eljönnek napok, azt mondja az Úr, és **új szövetséget** kötök az Izráel házával és a Júda házával. (...) ez lesz a szövetség, amelyet e napok után az Izráel házával kötök, ezt mondja az Úr: **Törvényemet** az ő belsejökbe helyezem, és a szívökbe írom be...” (Jeremiás 31:31,33)

Tehát, a Jeremiás által közvetített prófécia szerint Isten az új szövetség révén törvényét nem hogy meg akarta volna szüntetni, hanem annál inkább – az Ő gyermekei szívébe, vagyis lényébe szándékozott beírni azt.

Az újjászületés révén kapható új szívről pedig ezt olvassuk:

„És adok nékik egy szívet, és új lelket adok belétek, és eltávolítom a kőszívet az ő testökből, és adok nékik hússzívet: **hogya az én végzéseimben járjanak, és rendeléseimet megőrizték és cselekedték azokat.**” (Ezékiel 11:19-20)

Az elfogulatlan olvasó előtt nyilvánvaló, hogy a jelenlegi népszerű teológiával ellentétben Isten az Új Szövetségben nem az Ő törvénye, rendelései elvetésére bátorít, hanem az újjászületéskor nyert új, érző szív által az

azoknak való engedelmességre tesz képessé.

hisz paráznák, hazugok, embergyilkosok, Istenkároklók – ha végül meg nem térnek – hogyan is mehetnének be a mennyek országába? Ezzel kapcsolatban, a mennyei Jeruzsálemtől szólva, a Biblia eképpen figyelmeztet: „De künn maradnak az ebek,¹ és a bűbájosok és a paráznák és a gyilkosok, és a bálványimádók, és mind aki szereti és szólja a hazugságot.” (Jelenések 22:15)

Ugyanakkor, emberi lénynek nem adatott arra hatalom, hogy a tíz parancsolat között válogasson, egyeseket megtartandóknak, másokat pedig áthághatóknak minősítve:

„Mert ha valaki az egész törvényt megtartja is, de vét egy ellen, az egész törvény megrontásában bűnös. Mert aki ezt mondotta: Ne paráználkodjál, ezt is mondotta: Ne ölj. És ha nem paráználkodik, de ölsz, törvénszegővé lettél.” (Jakab 2:10-11)

És ha ez igaz a hetedik (Ne paráználkodj!) és a hatodik (Ne ölj!) parancsolatra, akkor ugyancsak igaz a másodikra és a negyedikre nézve is. Szobrok és képek előtt leborulva, emberi kezek alkotásait tisztelve, avagy a szombatot be nem tartva törvénszegővé válok – és akkor mit hozhatok majd felmentségemre a mennyei ítélőszék előtt?

Végül pedig emlékezzünk az Úr Jézus testet öltésének céljára. Az Úr angyala így szólt Józsefhez

Templomaink menny felé mutató tornyai Isten szentségére emlékeztetnek. Kolozsvár, Donát úti református templom, épült 1998-2008 között, Makovecz Imre tervei alapján

Ami változik – és ami megmarad

Mégis, változott valami ebben az új szövetségben?

Az utolsó vacsorán Jézus így szólt:

„E pohár amaz új testamentom (azaz, új szövetség) **az én vérem által...**” (1 Korinthus 11:25)

Ami változott tehát, az a **vér**: Isten Bárányának áldozatát követően többé már nem szükségesek az addigi – e végső nagy áldozatra előremutató – állatáldozatok. Tehát, a régi szövetség ártatlan állatok vérével lett megerősítve, míg az új az Isten ártatlan Fiának vérével.

Isten szent erkölcsi törvénye azonban továbbra is változatlan,

A gyergyótölgyesi római katolikus templom. Épült 1902-ben

¹ Ez egy jelképes szó, amellyel a Biblia a homoszexuálisokat jelöli.

Máriára és a születendő Jézusra vonatkozóan:

„Szül pedig fiat, és nevezd annak nevét Jézusnak,² mert ő szabadítja meg az ő népét annak bűneiből.” (Máté 1:8)

A Jézus népéhez, az Ő követőikhez tartozónak valljuk magunkat? Akkor hát ne maradjunk meg továbbra is bűneinkben, hanem engedjük meg, hogy Jézus megtegye velünk, amiért eljött: hogy kiszabadítson minket bűneinkből, azoknak fogságából.

Végül pedig ne feledjük a bűn bibliai, s ugyanakkor újszövetségi definícióját:

„Valaki a bűnt cselekszi, az a törvénytelenséget is cselekszi: **a bűn pedig törvénytenség.**” (1 János 3:4)

Gyertek most, kedves olvasók, jöjjünk Őelé imában:

Atyánk, drága Teremtő Istenünk, köszönjük a te szent Fiadnak, Jézus Krisztusnak a Golgotán értünk hozott áldozatát. Kérünk, bocsáss meg számtalan bűnünkért, és adj a te irgalmadból hússzívét a mi köszívünk helyébe, hogy téged teljes szívből szerethessünk, és ezentúl a te parancsolataidban járassunk. Az Úr Jézus nevében kértünk minderre, Ámen.

Megjegyzés

A következőkben a kilencedik parancsolatról szóló cikkhez (lásd a Világ Reménye 16-17. számát) szeretnék hozzáfűzni néhány szót. („Ne tégy a te felebarátod **ellen** hamis tanúbizonyságot.” – 2 Mózes 20:16)

² Jézus: héberül Yehoshua, melynek jelentése Jahvé Szabadító. Ugyanígy hívták az ószövetségi Józsuét is, Mózes utódát.

Amikor az *elhallgatás* bűnéről beszéltünk, ez alatt természetesen az önző, mások **ellen** irányuló viselkedésmódot kell értenünk,

A lyoni származású Wald Péternek (1140–1218), a valdensok atyjának szobra Wormsban, a Luther-Emlékművön. Adolf von Donndorf (1835–1916) alkotása, 1868

amellyel az illetőnek kárt okozunk. Ha pl. egy autó, vagy ház, avagy bármely egyéb áru eladásánál elhallgatjuk **az általunk jól ismert hibákat**, amelyek különben az árat erősen befolyásolnák, akkor ezáltal bűnt követtünk el felebarátunk ellen, hisz a nagy aranszabályt hágjuk át:

„Amit akartok azért, hogy az emberek ti veletek cselekedjenek, mindazt ti is úgy cselekedjétek azokkal: mert ez a törvény és a próféták.” (Máté 7:12)

Másrészt, a józan eszünk is azt súgja, hogy ha pl. valamelyik barátunk, avagy más, előttünk megnyilvánuló személy ránk bíz egy titkot, akkor ezt nem szabad mások

előtt kifecsegnünk, hiába is fagatnának felőle. Ez már nem jelenti a bűnös elhallgatás vétségét – hanem a tapintat és a diszkréció szférájába tartozik.

Ugyanígy, teljesen természetes az is, ha a tolvajok és becstelen szemek elől elrejtjük vagyontárgyainkat – ki számíthatná ezt be nekünk a félrevezetés és elhallgatás bűnének?

Másfelől, ahogyan azt már említettük, bármilyen – az elmúlt kommunista rendszeréhez hasonló – eljövendő keresztényüldözés esetén nem vétkeznenek akkor, ha hittársaink nevét, hollétét, tevékenységét, ugyanígy az elrejtett Bibliák, esetleg más tiltott irodalom, vagy akár a szeretteink túléléséhez szükséges élelem, pénz rejtékhelyét nem fednének fel az üldözőink vagy kínzóink előtt.

Ekként cselekedtek a középkor bátor valdens miszcionáriusai, akik az Alpokbeli otthonaikból lejöve, a kinkamrák és a máglyahalál – oly sokszor beteljesült – fenyegetésétől vissza nem riadva, mint kereskedők járták a városokat, falvakat, miközben titokban a Szentírás általuk lemásolt részeit terjesztették Közép-Európában.

Ugyanígyen bátorságról és szeretetről vallottak azok is, akik a náci üldözések idején, életük kockáztatásával rejtegették Európa-szerte zsidó felebarátaikat.

Végezetül: az Úr adjon bölcseséget az Ő parancsolatai megértésében és a mindenféle helyzetben való bátor alkalmazásukban!

„A bölcsességnek kezdete az Úrnak félelme, és a Szentnek ismerete az eszeség.” (Példabeszédek 9:10)

A Biblia imái (3. rész)

Amikor Isten a legjobb barátod

E sorozat múltkori részében Jákób életével foglalkoztunk, s azon körülményekkel, melyek elvezettek a „kétségbeesés imájához”, amikor is a Jabbok révénél Istenhez könyörgött azért, hogy óvja meg őt és családját az erős sereggel közeledő Ézsau bosszújától (1 Mózes 32:9–12). Az Úr meghallgatta kérését, és Jákób a nagy szorongattatás éjjelén Izráellé¹ vált.

Ne feledjük hát: az ima nem betanult szövegek ismétlését jelenti, hanem azt, hogy Istenhez fordulunk teljes bizalommal, és saját szavainkat használva nyitjuk meg szívünket előtte, mint a mi mennyei szülők előtt.

Évszázadok teltek el. Eközben Jákób és fiai a hükszosz fáraók idején,² az egész ország kormányzójává lett József közbenjárására leköltöztek Egyiptomba, ott pe-

¹ Yisraél: Isten küzd (héberül). Isten adta neki ezt a nevet, „mert küzdöttél Istennel és emberekkel, és győztél.” (1 Mózes 32:28)

² A hükszoszokat a tudósok nyugati-sémita eredetűnek gondolják. Az Alsó- és Közép-Egyiptomot uraló XV. dinasztia fáraói származtak belőlük, s az Alsó-Egyiptom nyugati felében levő, XVI–XVII. egyiptomi dinasztiával egyidőben léteztek, melynek Thébában volt a központja. A hükszoszok fővárosa Avaris volt, s kb. a zsidó nép kialakulásának idején voltak hatalmon. Valószínűleg ez a sémita származás is hozzásegített abban, hogy kedvesnek Józsefnek és családjának. Végül az egyiptomiak az i.e. XVI. század első felében verték le és üzték ki őket.

dig a nemzedékek során elszaporodtak. Ezután újból egyiptomi

Mózes valószínű nevelőanyjának, Hatshepszut fáraónőnek a szobra a new yorki Metropolitan Múzeumban

nemzeti dinasztia következett, a XVII-ik, amelynek első fáraói – I. Ahmosis, I. Amenhotep – fenyegetést láttak az országukban élő egyre nagyobb számú, idegen, sémita zsidó népben.³ Ebből üldözés származott, s az izraeliták Istenhez kiáltottak, Aki válaszul szabadítót küldött nekik, Mózes személyében.

A Lévi törzséből származó Mózes feltehetőleg i.e. 1525 körül született, népe elnyomása, és az említett dinasztia idejében. A zsi-

³ Az egyiptomiak ugyanis, a kánaánita népekhez hasonlóan, khámiták voltak, vagyis Khámból, Noé második fiából származtak (1 Mózes 10:6, Zsoltár 78:51, 105:23)

dó fiúkat az akkori fáraó rendelete halálra ítélte, ám a Nílus vizére kocsárban kitétt Mózeset meglátta a fáraó lánya, valószínűleg Hatshepszut (I. Thothmesz, vagy Tuthmosis lánya), aki később i.e. 1504–1486 között fáraónőként uralkodott. A kisfiú megtetszett neki, s élve hercegnői jogával, a rendelet ellenére örökbe fogadta a rabszolganép e fiát.

Telt-múlt az idő, és Mózes a fáraó udvarában ereje teljében levő férfivá lett, kiképezve az uralkodáshoz szükséges mindenféle tudományra:

„Megtanították Mózeset az egyiptomiak minden bölcsességére, és hatalmas volt szóban és tettben.” (Cselekedetek 7:22)

Ugyanakkor, mivel Hatshepszutnak nem volt saját fia, egy, az Ámóntemplom papjai által vezetett palotaforradalom során az eközben már elhunyt férjének, II. Tutmózesnek egy törvénytelen

fiát ültették trónra, rákényszerítve Hatshepszutra a fiatal herceget, III. Tutmózeset,⁴ mint társuralkodót. Ha ez a történelmi meglátás igaz, akkor ez utóbbinak a legnagyobb veszélyt Mózes jelenthette, mint lehetséges ellenlábas.

Mózeset első éveiben éppen anyja nevelte, mint a fáraó lánya által megbízott dajka. Ez idő

⁴ Tuthmoses, vagy Tothmes: *Aki Toth (istentől) született* (óegyiptomi nyelven). Mózes (Mes/Moses) neve pedig: *Aki született* (valakitől). Mosheh héberül azt jelenti: *Akit kihúztak* (pl. a vízből), és valószínűleg az előbbi egyiptomi Mes/Moses (azaz msw – *született*) szóból ered. (Lásd: SDA Bible Commentary, 8. kötet, 761. oldal)

alatt sikerült fiába ültetni az igaz Isten iránti szeretetet, s ugyanígy a bűn iránti gyűlöletet. Már csak az is, hogy egy olyan előjoggal bír, hercegi rangú ifjú tisztán tudjon megállni a fiatalok kísértései között e pogány, és romlott erkölcsű udvarban, maga kész csoda volt – és bizonyítja a Szentlélek állandó segítségnyújtását. Íme hogyan írja ezt le róla a Biblia:

„Inkább választotta az Isten népével való együtt nyomorgást, mint a bűnnek ideig-óráig való gyönyörűségét. Egyiptom kincseinél nagyobb gazdagságnak tartotta Krisztus gyalázatát, mert a megjutalmazásra tekintett.” (Zsidók 11:25–26)

Mózes, látva népe elnyomott voltát, végül elhatározta, melléjük áll. Csakhogy egy nap, hirtelen felháborodásában megölte az egyik zsidót bántalmazó egyiptomi felügyelőt. Az ügy hamarosan kitudódott, ez pedig kapóra jött III. Tutmózesnek és az őt támo-

gató papi-udvari pártnak, és így Mózesnek, mint árulónak menekülnie kellett. Negyven éves volt ekkor.⁵

Kelet felé vette útját, és Midján földjére ért. A midjániták a zsidókkal rokon nép voltak: Ábrahám második (avagy harmadik: Szárajt és Hágárt követő) feleségétől, Ketúrahtól származtak,⁶ és az Akaba-öböl környékén laktak, a Sínaj-, valamint a mai Arab-félszigeten is.

Itt az igaz Istent tisztelő Jethró⁷ fogadta be, és hozzáadta egyik lányát, Czippórát. Újabb negyven év telt el,⁸ miközben Mózes egyszerű pásztoréletet folytatott. Azonban ez az időszak szükséges volt számára, mivel el kellett

⁵ Cselekedetek 7:23

⁶ Lásd 1 Mózes 25:1–4 verseit.

⁷ Habár a midjániták később pogány, Izraelt támadó népként jelennek meg, ezidőtájt egyesek, úgy, mint Jethró is, még a Teremtő Istent tisztelték (2 Mózes 18:1,12).

⁸ Cselekedetek 7:30

Aki elől Mózes a pusztába menekült: III. Tutmózes szobra az egyiptomi Luxor Múzeumban

A Sínaj-hegy lábánál fekvő, a 6. században épült, görögkeleti Szent Katalin kolostor. A hagyomány szerint Mózes ezen a helyen pillantotta meg az égő túskebokrot. Ez a világ legrégebbi, és jelenleg is lakott keresztény kolostora, s ugyanakkor itt található a világ legrégebben, és folytonosan működő könyvtára

homályosulniuk mindama rossz hatásoknak, melyek a fáraó udvarában akaratlanul is befolyással voltak rá. Meg kellett tanulnia az Istennel való járást a Természet csöndjében, látszólag örökre elveszeve minden más, fontos vagy vezető szereptől. Valószínűleg ezidőtájt írta meg, mennyei kinyilatkoztatás által a Biblia első könyvét, a Teremtését, s ugyanígy Jób könyvét és a 90. zsoltárt is.

Ez időszak végén egy nap, apósa juhait legeltetve a Hóreb hegyéhez ért, s ott azt látta, hogy egy túskebokor lángra kapott, azonban a száraz ágak nem hamvadtak el, hanem szokatlan módon tovább égtek. Ott, a nagy hőségben, mint egyéb víztelen területeken ma is megtörténik,

hogy a száraz növényzet könnyen lángra kap.⁹

Mózes kutató, érdeklődő típusú ember lévén, elhatározta hát, hogy megközelíti az égő túskebokrot. Annak közelébe érve, Isten elérkezettnek látta az időt arra, hogy megszólítsa, és megbízza: hozza ki a népét Egyiptomból. Azonban a már több évtizede a pusztában lakó, egyszerű életre rászokott pásztor-ember többé nem érezte magát képesnek e feladatra, ám Isten biztosította: „Én veled leszek!” (2 Mózes 3:12)

Isten betartotta ígértét, és hamarosan, nagy csodák kíséretében, a Vörös-tengert is kettéválasztva, Izrael népét a Sínaj-félszigetre vitte át, Mózes vezetésével.

Egy év vándorlást követően újból a Hóreb-hegynél vagyunk, amelynek tetejéről Isten elmondta, Izrael népének füle hallatára a „tíz ígét” vagyis a Tízparancsolatot, majd felhívta Mózeszt a hegyre, hogy további utasításokat kapjon, s ugyanígy a Tízparancsolatnak az Isten ujjával kőtáblákra vésett szavait.¹⁰

Mózes negyven napig volt távol, s ekkor következett be a zsidó nép lelki hanyatlása: aranyborjút készítettek (valószínűleg az egyiptomi Ápisz-bika mását), és azt imádták, bűnös mulatság közepe.

Isten megharagudott népére, és próbára tette a táborhoz közeledő Mózeszt:

⁹ Lecsapó villám, avagy a sziklákról visszaverődő napsugarak révén, melyek felhevíthetik a száraz leveleket, ágakat.

¹⁰ 2Mózes 20:1,19; 5 Mózes 4:13, 5:22

„Azért hagyj békét nekem, hadd gerjedjen föl a haragom ellenük, és hadd töröljem el őket! Téged azonban nagy néppé teszelek.” (2 Mózes 32:10)

Más szóval, fel lett kínálva neki annak a lehetősége, hogy második Ábrahámmá váljon, s az ő gyerekeiből induljon újra Izrael népe.

A Tízparancsolat héber nyelvű, rövidített változata, együtt a parancsolatok angol nyelvű, ugyancsak rövidített megfelelőjével

Csakhogy Mózes itt kimutatta, hogy minden önös érdekről elfeledkezve, mennyire szereti honfitársait. Itt következik a Biblia következő, ezúttal közbenjáró imája:

„De Mózes így esedezett Istenéhez, az Úrhoz:

– *Miért gerjedne föl, Uram, a te haragod a néped ellen, amelyet nagy erővel és hatalmas kézzel hoztál ki Egyiptom földjéről? Miért mondanák azt az egyiptomiak; „Vesztükre vitte ki őket, hogy elveszítse a hegyek között, és eltörölje őket a föld színéről”? Múlják el haragod tüze, és vond vissza bosszúdat néped ellen! Emlékezzél meg Ábrahámról, Izákról és Izráelről, szolgálóidról, akiknek megesküdtél önmagadra e szavakkal: „Úgy megsokasítom utódaitokat, mint az ég csillagait és azt az egész földet, amelyről szóltam, utódaitoknak adom, és örökségük lesz az örökre.” (11–13. versek)*

Isten enged Mózes közbenjárásának, azonban a legvétk-

sebb zsidók közül háromezernek az életével kell fizetnie, a lévíták kardja által.

Mózes ezután újból a Úrhoz fordul:

„– Ó, jaj, ez a nép nagy bűnt követett el! Aranyból csinált magának isteneket. De most bocsásd meg bűnüket! Ha pedig nem, töröld ki engem a könyvedből, amelyet írtál!

Az Úr így felelt Mózesnek:

– Aki vétkezett ellenem, azt törölöm ki a könyvedből. Most azért menj, vezesd a népet, ahova mondtam neked, íme, az én angyalom előtted megy. De látogatásom napján ezt a bűnüket is számon kérem.” (31–34. versek)

Mózes másodszor tanúsít teljes önmegtagadást, kész lévén arra, hogy a népével együtt

akár az Isten könyvéből is kitoröltessék, azaz elveszítse üdvösségét!

Azonban az Úr itt egy rendkívül fontos elvet mutat be, mely az Ő igazságosságát tükrözi: csak a megátalkodott bűnösök töröltetnek ki, így hát azok, akik Őt szeretik, és Mellette kitartanak természetesen bennmaradnak könyvében.

Vagyis mi, gyarló emberek nem üdvözülhetünk, de nem is kárthatunk el felebarátaink helyett. Igen, a váltságdíj lefizetése nem sokára lehetségessé vált az összes valaha élt bűnösért, ám ezt az aktust nem valamely ember, hanem maga a testet öltött Isten cselekedte meg a Golgotán – az Úr Jézus Krisztus személyében. Mert senki más nem képes, és nem is jogosult a helyettesítő áldozatra.

(Folytatjuk)

Jancsó Erik

A vég felé mutató próféciaák (5. rész)

Az utolsó események

„Menj be népem, menj be szobáidba, és zárd be ajtóidat utánad, és rejtsd el magad rövid szempillantásig, míg elmúlik a bús harag! Mert ímé az Úr kijő helyéről, hogy meglátogassa a föld lakóinak álnokságát, s felmutatja a föld a vért, és el nem fedi megöletteit többé!” (Ésajás 26:21–22)

A fenti Igéből azt láthatjuk, hogy Isten óvó kezét kinyújtja népe fölé az utolsó nagy próbák idején. Amúgy is, a nehéz időszak, Isten kegyelméből, rövidre lesz szabva.

Jézus visszajövetelének módja

Máté 24. fejezetében egy ketős prófeciát találunk, azaz Krisztus Urunk, tanítványaihoz szólva összeköti a Jeruzsálem pusztulása körüli időszakot a végidővel:

„Mert akkor nagy nyomorúság lesz, a milyen nem volt a világ kezdete óta mind ez ideig, és nem is lesz soha. És ha azok a napok meg nem rövidítenének, egyetlen ember sem menekülhetne meg; de a választottakért megrövidítenek majd azok a napok.

Ha valaki ezt mondja akkor néktek: **Ímé, itt a Krisztus, vagy amott**; ne higgyétek.

Mert hamis Krisztusok és hamis próféták támadnak, és nagy jeleket és csodákat tesznek, annyira, hogy elhitesseék, ha lehet, a választottakat is. Ímé eleve megmondottam néktek.

Azért ha azt mondják majd néktek: **Ímé a pusztában van; ne menjetek ki. Ímé a belső szobákban**; ne higgyétek. Mert amiképen a villámlás napkeletről támad és ellátszik egész napnyugtáig, úgy lesz az ember Fiának eljövetele is.” (Máté 24:21–27)

Az Úr figyelmeztet: Ő nem itt vagy amott – Washigtonban,

vagy Rómában, Moszkvában vagy Pekingben – fog fel-felbukanni, hanem az ég felhőin jön el, nagy dicsőséggel, minden szem számára ugyanabban a pillanatban meglátható módon, s anélkül, hogy lábát e büntől fertőzött földre tenné.

A belső szobákban, vagy a pusztában: ha a tévében nem sokára azt láthatjuk, hogy egy Krisztushoz hasonló lény a Fehér Ház, a Vatikán vagy a Kremlin tanácskozótermeiben tárgyal e világ nagyjaival, vagy hatalmas tömegek gyűlnek ki a puszta területekre vele találkozni – ne higgyük. A Sátán próbálja meg Krisztust utánozni.

Mert amely napon Jézus megjelenik az égen, feltámasztja, az

angyalok segítségével összegyűjti, majd elragadja az övéit maga mellé az égboltra, és elviszi őket az Atya házába, anélkül, hogy e földet érintené. Eljövetele minden ember számára abban a pillanatban látható lesz, és nem a tévéből vagy az internetről kell később értesülnünk erről:

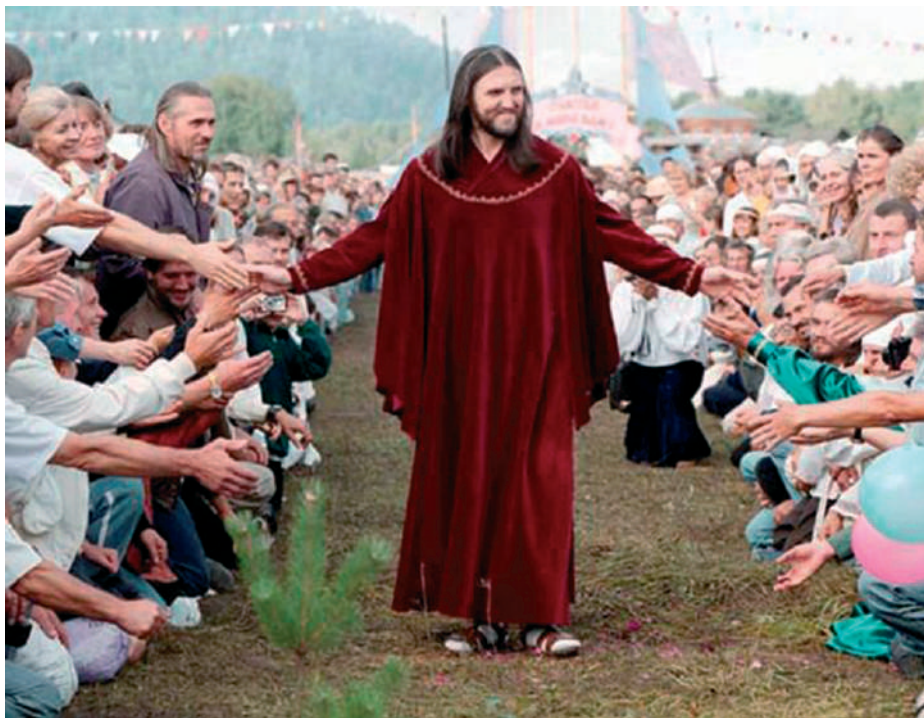
„Ímé eljő a felhőkkel; és **minden szem meglátja őt**, még akik őt általszegezték is; és siratja őt e földnek minden nemzetsége. Úgy van. Ámen.” (Jelenések 1:7)

„Mert maga az Úr riadóval, arkangyal szózatával és isteni harsonával leszáll az égből: és feltámadnak először akik meghaltak volt a Krisztusban; azután mi, akik élünk, akik megmaradunk, **elragadtatunk azokkal együtt a felhőkön az Úr elébe a levegőbe**; és ekképpen mindenkor az Úrral leszünk.” (1Thesszalónika 4:16–17)

„**Az én Atyámnak házában** sok lakóhely van; ha pedig nem volna, megmondtam volna néktek. Elmegyek, hogy helyet készítsék néktek. És ha majd elmegyek és helyet készítek néktek, ismét eljövök és **magamhoz veszek**

Az Úr Jézus Jeruzsálem i.sz. 70-beli elestét a Föld végidejével állítja párhuzamba. *Jeruzsálem ostroma*: David Roberts (1796–1864) skót festő műve

Visszarion (eredeti nevén Szergej Torop – született 1961-ben), 1990-től azt állítja, hogy ő a testet öltött Jézus Krisztus. Ezt követően, a szibériai tajgában levő tágas farmon megalapította az Utolsó Testamentum Egyházát. Kb. tízezer követője van

titeket; hogy ahol én vagyok, ti is ott legyetek.” (János 14:2–3)

Az életben levő gonoszok elpusztulnak a második adventkor

Végül is nem lenne lehetséges másnap hallani az Ő eljövételéről, mivel, mint mondtuk, az övéit megjelenésekor elragadja, és visszafordulva, a mennybe viszi – a Hozzá hűtlenek pedig elpusztulnak, így hát egy élő ember sem marad a földön.

„És az ég eltakarodék, mint mikor a papírtekereszt összegöngyölkítik; és minden hegy és sziget helyéből elmozdítottak.

És a földnek királyai és a fejedelmek és a gazdagok és a vezérek és a hatalmasak, és minden szolga és minden szabad, elrejték magokat a barlangokba és a hegyeknek kőszikláiba, és mondának a hegyeknek és a kőszikláknak:

Essetek mi reánk és rejtsetek el minket annak színe előtt, a ki a királyiszékben ül, és a Bárány harag-

jától: mert eljött az ő haragjának ama nagy napja; és ki állhat meg?” (Jelenések 6:14–17)

„Mert nem jön az el¹ addig, mígnem bekövetkezik elébb a szakadás, és megjelenik a bűn

¹ Vagyis a „Krisztus ama napja”. Lásd a 2. verset.

embere, a veszedelemnek fia, aki ellene veti és fölbe emeli magát mindannak, a mi Istennek vagy istentiszteletre méltónak mondatik, annyira, hogy maga ül be mint Isten az Isten templomába, Isten gyanánt mutogatván magát. (...)

És akkor fog megjelenni a **törvénytaposó, a kit megemészti az Úr az ő szájának lehelletével, és megsemmisíti az ő megjelenésének feltűnésével;** akinek eljövetele a Sátán ereje által van, a hazugságnak minden hatalmával, jeleivel és csodáival...” (2 Thesszalonika 2:3–4, 8–9)

„És származik egy vesszőszál Isai törzsökéből (...) Megveri a földet szája vesszejével, és ajkai lehével megöli a hitetlent.” (Ésajás 11:1,4)

A „törvénytaposó”, vagyis „a bűn embere” elsősorban egy olyan, magát istenítő személy, aki Istennél is nagyobbak képzeleli magát. Ő nem bírja elviselni az Úr megjelenését, és elpusztul, de ugyanez érthető a többi istentelen, Isten törvényét semmibe vevő emberre is.

A brazil Inri Cristo (eredeti nevén Alvaro Thais, szül. 1948), 1979-től (az őt állítólag gyermekkorától fogva vezető, belső hangra támaszkodva) azt állítja, hogy ő a Názáreti Jézus Krisztus

Figyelem!

Egy olyan – akár természetfeletti tulajdonsággal bíró, és magát Krisztusnak beállító – lényről, aki e földön járkal, és nem az égbolton jelenik meg (mindenki számára láthatóan, az angyali seregek kíséretében), s ugyanakkor nem képes az összes valaha élt szent feltámasztására és elragadására az élő hűségeseikkel együtt, egy szempillantás alatt, romolhatatlanságban (1 Korinthus 15:51–53), tudni fogjuk, hogy ő nem a valódi Krisztus, hanem csupán az álarcot viselő Ellenség.

Az utolsó idők nyomorúságában és erkölcsi sötéttségében Isten gyermekei az Ő fényét fogják visszatükrözni, más, őszinte, kereső lelkeknek is utat mutatva:

„És abban az időben felkél Mihály, a nagy fejedelem, aki a te néped fiaiért áll, **mert nyomorúságos idő lesz**, amelyen nem volt attól fogva, hogy nép kezdett lenni, mindezideig. És

abban az időben megszabadul a te néped; aki csak beírva találta a könyvben.

És sokan azok közül, akik alusznak a föld porában, felszerkennek, némelyek örök életre, némelyek pedig gyalázatra és örökkévaló útálatosságra.

Az értelmesek pedig fénylenek, mint az égnek fényessége; és akik sokakat az igazságra visznek, miként a csillagok örökkön örökké.” (Dániel 12:1–3)

A megszentelt jellem szükségessége

De vajon milyen ezen értelmesek jelleme? Milyenek azok, akik Isten különleges védelmében részesülnek a nehéz időkben?

„Megrettentek a bűnösök Sionban, félelem fogja el a **gazokat**: ki lakhatik közülünk megemésztő tűzzel, ki lakhatik közülünk örök hősséggel?

Aki igazságban jár és egyenesen beszél, aki megveti a zsarolt nyereséget, aki kezeit rázván, nem vesz ajándékot, aki fülét bedugja, hogy véres tervet ne halljon, és **szemeit befogja, hogy gonoszt ne lásson**:

Az magasságban lakozik, **kőszálak csúcsa a bátyája, kenyérét megkapja, vize el nem fogy**. A királyt ékességében látják szemeid; látnak széles országot.” (Ésajás 33:14–16)

Csak Jézus tud megszabadítani a minket megkötöző bűnöktől, ha erre őszintén kérjük Őt

Sion hegye az Isten egyházát, avagy népét jelképezi: itt is található hát „gazok”?

Milyen rettenetes röntgen-képe ez a mi bűnös, sokszor csak álkeresztény szívünknek...!

Csupán az lesz képes a – bűnszerető ember számára – megemésztő tüzet jelentő Isten társaságában örökké lakozni, aki igazságos, tiszta, s egyaránt utálja a gonoszt hallani és látni is.

Mi, a megalkuvások, az önző kényelem-szeretet, és a médiák-

ból ömlő tisztátalanságok rabjai elmondhatjuk-e mindezt magunkról?

Isten könyörüljön rajtunk, nyissa fel megvakult lelki szemeinket, és árássa ránk a valódi megtérés Lelkét!

Igen: ha az Ő átalakító Lelkét befogadjuk, **csak akkor lesz meg a nagy szükségben kenyérünk és vizünk**, akkor rejtetünk el az óvó kőszál-csúcsra, és látjuk meg a Királyt úgy, hogy ne a sziklák alá kelljen menekülnünk előle, hanem megjelenésének ékessége a boldog, beteljesült reménységünket jelenthesse.

Kedves Olvasók!

Nem tudjuk, mennyi a még hátralevő időnk! Ne habozzunk hát e pillanatban Őhöz jönni, átadva Neki bűnös szívünket! Hogy eként az Ő tanítványainvá legyünk – akikre e világ oly régóta vár.

„Mert a teremtett világ sóvárogva várja az Isten fiainak megjelenését.” (Róma 8:19)

De lássuk csak: vajon miért?

A megváltási terv csodálatos befejezése

Talán nem döbrentünk még rá, szeretett testvéreim, hogy mennyire nagy szüksége van nemcsak Istennek, hanem az egész világnak – még az Őt nem ismerőknek, vagy elutasítóknak is – egy olyan népre, amely képes világítótoronyként utat hasítani az erkölcsi sötétben, Őfele mutatva e bűnszerető világban.

Isten és az Ő szent angyalai féltő aggodalommal figyelnek minket: mikor leszünk már készen arra, hogy „félretéve minden aka-

Jézus a mi reménységünk kösziklája, Aki nemsokára visszatér érettségünk. Bajor Alpok, Berchtesgadener Nemzeti Park

dályt és a megkönyékező bünt” (Zsidók 12:1), **az Ő hűséges bizonyoságtévői**, és a szenvedés történelmének lezárói legyünk? Mert mindeme tragédia nem érhet véget, míg nem:

„... az Isten országának ez az evangélioma hirdettetik majd az egész világon, bizonyosággal minden népnek; és akkor jó el a vég.” (Máté 24:14)

Az Isten országának **ez** az evangéliuma **a teljes szentírási igazságot** jelenti, melyet Isten

megszentelt emberi eszközök, vagyis az Ő hűséges tanítványai által szeretne eljuttatni minden földi emberhez:

„És monda nékik: Elmentvén e széles világra, hirdessétek az evangéliomot minden teremtésnek.” (Márk 16:15)

„... vesztek erőt, minekutána a Szent Lélek eljő reátok: és lesztek nékem tanúim úgy Jeruzsálemben, mint az egész Júdeában és Samariában és a földnek mind végső határáig.” (Cselekedetek 1:8)

Szeretnénk-e mi is részt vállalni e világraszóló munkában? Kérjük hát erre az Aratás Urát.

Imádkozzunk:

Drága szent Istenünk, bűnös múltunktól megterhelve jövünk most Eléd, hogy a szent golgotai Bárány vérével megtisztíts, és eltörölj szívünkben minden gonosztságot. Add, hogy ha jónak látod, tanúid lehessünk e pillanattól fogva itt, szülőföldünkön, és a Föld végső határáig. Az Úr Jézus nevében kértünk. Ámen.

(Folytatjuk)

(J. E.)

Kedves Olvasók!

Szívesen fogadjuk az Önök imacéljait, kéréseit telefonon vagy SMS-ben, mely célokat szerkesztőségünk imacsoportjában rendszeresen az Úr elé viszünk. Tel. 0749 021 935.

„És ez az a bizodalom, mellyel őhozzá vagyunk, hogy ha kérünk valamit az ő akarata szerint, meghallgat minket.” (1 János 5:14)

Erdélyországi Istenes Vers

Áldott szegénység

Már a cím is furcsa:
Mi lehet ebben megáldva?
Ha nem telik fogorvosra,
S ha szemem gyengül,
De új szemüvegre nem futja?

Ha már csak a kertben
Használám a cipőm
De végül javíttatom,
S a hivatalos helyen is
Szégyenkezve hordom?

Ha fára, villanyra, gázra
Félreteszek, de élelemre
Már alig marad pénzem?

Amikor az üzletek bősége
S a sok reklám
Engem nem érdekel
S az egyre drágább autók,
Meg egzotikus nyaralások
Számomra semmit sem jelentenek?

Hát éppen ebben,
Ebben van az áldás
Azon szegénységben,
Mely szüntelen
Istenre figyel.

Amikor finom ízeket lelsz
Akár az üres kenyérben,
Mikor hálát adsz egy pohár vízáért
Vagy a csésze tejért
Meg a láda alján árválkodó
Néhány szem krumpliért.

Amikor örömmel szeded
Az idei zsenge csalánt
S mennyei ajándéknak tekinted

Az út mellé hullott
Néhány nyári almát.

Amikor szobádban csend van
S lelked-szíved Rá figyel,
Vágyad Őfelé sodor,
Ki bőven táplál
Az Ige kenyerével

A szegénység az,
Amikor hőstetté válik
A két fillér
Mely a perselybe ér

Vagy az utolsó falat
Azzal megosztva
Kinek
Ez oly sokat ér

A szegénység – az Úrral –
Iskola.

Mily csodás
az a gondolat
Mit hallottam
minap:

„Nekem nem kell
sok,
A kevéssel is meg-
elégszem.
Sosem vágytam
nagy vagyoni,
Inkább másnak
adni szeretek.”

Mennyben íródtak e szavak
S hullottak alá egy nyitott szívbe.

Mennyei meglepetés lesz
Látni majd ott azt,
Kit itt lent tán senki
Észre sem vett

Szegény szívek
Szegény arcok
Szegény sorsok
S a lehajtott fő
Melynek útja alázat

Ránézel – s elfordítod fejed.
Ez a személy semmitmondó,
szürke.
Mások kápráztatják szemem!
Őket áhítja, csodálni
A szívem!

De e világ nagyjai
S akik helyükbe
Sóvárogva vágnak
Tán sosem ízlelték még
Mily édes
Az Úrral együtt
Türt szegénység szülte
Áldott alázat.

(J. E. - 2020. május 10)

**Van, ahol a szegénység a lakosság túlnyomó részének kijut.
Ghánai nő Akkrában, ez év áprilisában**

A kereszt

Keresztjét a földön minden ember hordja,
Az egyik kisebbet, a másik nagyobbat.
Születhet kunyhóban, avagy palotában,
El van már készítve az ő keresztfája.
De a csoda az ám, hogy senki sem látja
Mily nagy a súly, mi embertársát nyomja.

Egyik hordja könnyen, tán még tud nevetni,
Másik földre lerogy, s fáját sírva viszi.

Amaz büszkén lépked, hisz senki sem látja
Ruhája alatt mily sebes, és vérző a válla.

Van ki alázattal, és meghajtott fővel
Viszi a keresztjét – Krisztusi erővel.
Másik meg mogorván, zúgolódva vonzol,
Ha lehet, leteszi, s megáll minden sarkon.

Van, aki dicsekszik, örvend,
 ha megsánják,
 Hazug könnyek sokszor áztatják az arcát.
 Van, aki keresztjét más vállára rakja,
 Remélve hogy vissza talán sosem kapja.
 Emez meg félrenéz, hol jobbra,
 hol balra...
 Segíts már társadon, legyen jobb
 a sorsa!

Én a keresztemet fiatalon kaptam,
 De azt elfogadni sehogy sem akartam.
 Sírtam, lázadoztam, még össze is
 törtem,
 De csodaképp újra összeforrt előttem!
 Azután felvettem, gyöngéden, vállamra.
 Ekkorra már tudtam: ez kísér síromba.

Az Úr Jézus keresztthordozása. Festett fa-dombormű

Tövises utamon meggyengült a lábam,
 Hordtam a keresztet meggörbedett háttal.
 Elestem, felkeltem, így ment éveken át,

Vittem sóhajtozva a nehéz keresztfát.
 Elmentem messzire, idegen országba,
 De oda is elkísért a kereszttem fája!

**Cirénei Simon Jézus keresztjét hordozza.
 Harry Anderson festménye**

Most már öreg vagyok, hajam lett fehérré,
 Ámde a keresztem mégsem vált könnyebbé.
 Sőt, naponta nő-nő, földbe nyom a súlya,
 Vagy csak én lettem gyöngébbé,
 S vállam már nem bírja?

Ó, mily sokszor szeretném letenni!
 Érzem, többé már nem tudom vinni.
 Vérzik szívem, lelkem összeroskad,
 Ám kereszttem hozzám halálig hű marad!

Simon, Cirénei jött egy nap előmbe,
 Uram küldte, hogy segítsen vinnem,
 Mit erőm már nem bírt – áldja Isten érte!

Amikor meghalok, s eltemetnek engem,
 Síromon ottmarad nagy, nehéz kereszttem.
 Bocsásd meg Jézusom, zúgolódó éltem,
 Visszaadom Neked, mit Veled együtt vittem!

(Beküldte: **Kiss Erzsébet**, Középlak,
 Szilágy megye.)

„Leírtam **András Gizella** csíkszentkirályi beteg-
 társamtól, 2002-ben, a csíkszeredai kórházban.”)

Átdolgozta: **J. E.**

Erdélyi Bibliainskola

Tizenharmadik rész: A maradék és küldetése

„Megharagudott a sárkány az asszonyra, és elment, hogy hadat indítson a többiek ellen, akik az asszony utódai közül valók, akik megtartják az Isten parancsait, akiknél megvan a Jézus bizonyágtétele.” (Jelenések 12:17 – Új. Prot. Ford.)

Bevezető

Az elkötelezettség fontos életsejlemlet. Az elkötelezettség olyan fogalom, amelyről a Biblia gyakran beszél. Olvashatunk Dávid három kiváló vitézéről (2 Sámuel 23:8–12), akik elkötelezték magukat Isten és királyuk mellett. Akkoriban Isten ügye azt jelentette, hogy a zsidó államot és népet, mely Isten törvényének az őrizője volt, meg kellett óvni attól, hogy a környező pogány népek eltöröljék a föld színéről.

Dávid legerősebb vitéze, *Jóséb-Basebet* például egy alkalommal 800 ellenséget döfött le dárdájával. A bátor *Eleázár*, annak ellenére, hogy Izrael fiai mind visszavonultak, szembeszállt a filiszteusokkal, addig vágva őket, míg keze a kardjához ragadt, és az Úr győzelmet adott neki. Az oda-szentelt *Sammá* egyedül állt meg egy lencseföld közepén, mert a többiek mind megfutamodtak, és megverte a ráözönlő filiszteusokat. Mindeme győzelmek lehetlennének lettek volna csupán emberi erő által. Hogyan is győzhetné le egyetlen ember – egy lándzsával vagy egy karddal – a rátámadó, kiképzett és jól felfegyverzett katonák százait? De Isten elhatározta, melléjük áll harcaikban, mivel ők is mindent kockára tettek az Ő ügyéért.

Isten ma is ilyen hősöket keres. Azonban ma már a küzdelem nem fa-, bronz-, és vasfegyverek-

kel zajlik, hanem Isten gyermekeinek fegyverzete a hit pajzsa és a Lélek kardja, mely az Isten Igéje (Efézus 6:16–17). A történelem folyamán Istennek mindig volt egy kis csoportja, egy *maradék*, akik a hitehagyás közepette is hűségesek maradtak hozzá. Szeretnénk-e mi is közejük tartozni?

A maradék az idők folyamán

A *maradék* bibliai fogalma azt jelenti, hogy sajnos nem mindenki üdvözülni, vagyis tartatik meg, hanem csak azok, akik Jézus hívó szavát meghallva, megnyitják számára lelkük, életük ajtaját. Ezek lesznek a végső győztesek: „Ímé az ajtó előtt állok és zörgetek; ha valaki meghallja az én szótát és megnyitja az ajtót, bemegyek ahhoz és vele vacsorálok, és ő én velem. Aki győz, megadom annak, hogy az én királyiszékembe üljön velem...” (Jelenések 3:20–21)

A *maradék* témája végigvonul az egész Biblián.

Noé és az özönvíz

Noé és családja volt az első a Szentírásban, akikre a megmaradás fogalmával utal az Ige:

„... csak Noé marada meg, és azok, kik vele valának a bárkában.” (1Móz 7:23)

De vajon miért pusztította el Isten az egész világot, és mentette meg csupán ezt a maradékot? A választ a Bibliában kapjuk meg:

„Noé igaz, tökéletes férfiú vala a vele egykorúak között. Istennel jár vala Noé.”

„És úgy cselekedék Noé, amint parancsolta vala néki Isten, mindent akképpen cselekedék.” (1Mózes 6:9,22)

Noét tehát engedelmissége miatt tartotta meg Isten, mely hitével párosult.

Dávid és a három vitéze – West Kirby Metodista Gyülekezet, Anglia (Festett ablaküveg)

De nem így a többi ember:

„És látá az Úr, hogy megsokasodott az ember gonoszsága a földön, és hogy szíve gondolatának minden alkotása szüntelen csak gonosz.”

„Tekinte azért Isten a földre, s íme, meg vala romolva, mert minden test megrontotta vala az ő utát a földön.” (1 Mózes 6:5,12)

Nemsokára földünk újra ilyen állapotba jut, és Isten ítélete fogja sújtani, de azok, kik Noéhoz hasonlóan igazak lesznek, kegyelmet fognak találni.

Ábrahám

Sokan igazságtalannak tartják azt, hogy éppen az zsidó nép lett Isten választottja. Csakhogy Isten e cselekedete nem volt tetszőleges. Ő valójában négyezer évvel ezelőtt egy arámi embert választott ki Mezopotámiában, Ábrámot, akiről később ezt mondta fiának, Izsáknak:

„És megsokasítom a te magodat mint az ég csillagait, és a te magodnak adom mind ezeket a földeket: és megáldatnak a te magodban a földnek minden nemzetségei; mivelhogy hallgata

Ábrahám az én szavamra: és megtartotta a megtartandókat, parancsolataimat, rendeléseimet és törvényeimet.” (1 Mózes 26:4–5)

A sok elfajult, nagy bűnökben élő nép között, mint pl. a gyermekeiket feláldozó, parázna kánaániták, vagy a romlott szodomaiak, Ábrahám tiszta életet folytatott, Isten törvényének engedelmeskedve. Pontosan így lesz most, a végső idők erkölcsi sötétjében is:

„Az értelmesek pedig fénylenek, mint az égnek fényessége; és akik sokakat az igazságra visznek, miként a csillagok örökkön öröké.” (Dániel 12:3)

Az utolsó nemzedék ezen értelmesei fognak kiválasztatni, megszabadulni, és a mennybe menni.

József

József, miután megismerteti magát testvéreivel, így szól hozzájuk:

„És most ne bánkódjatok, és ne bosszankodjatok azon, hogy engem ide eladtatok; mert a ti megmaradásotokért küldött el engem Isten ti előttetek.” (1 Mózes 45:5)

Isten még a rossz körülményeket is felhasználta arra, hogy Ábrahám leszármazottai, azaz unokája, Jákób és családja kikerüljenek a kánaániak közül, és több generáción át néppé szaporodjanak Gósen földjén. Mi se féljünk hát az éhségtől, megpróbáltatásoktól, mik e megavult földön nemsokára ránk következnek. Isten tiszta népe fog megszületni mindezekből.

A próféták

Ésajáson keresztül Isten számtalan figyelmeztetést adott az ítéletről és a pusztulásról, de a reménységről is azok számára, akik hűségesek Istenhez.

„Mert ha néped Izráel számszerint annyi lenne is, mint a tenger

Melkisédek, Sálem papja kenyeret és bort hoz a Kedorláomer seregének legyőzéséből visszatérő Ábrámnak. Melkisédek ugyancsak az akkori maradékhoz, az igaz Isten imádói közé tartozott.
Dieric Bouts (1415–1475) holland festő műve

fővenye, csak maradéka tér meg; az elvégezett pusztulás elárad igazsággal!" (Ésajás 10:22)

A névleges kereszténységben is csak egy maradék az, aki Istenhez megtérve, üdvözü.

Mikeás által pedig így szól az Úr:

„És a Jákóbnak maradéka olyan leszén a sok nép között, mint az Úrtól való harmat, mint a zápor a fűnek, mely nem emberben reménykedik, és nem bízik embernek fiaiban.” (Mikeás 5:7)

Jákób maradéka – ma a lelki Izráel, vagyis akik a Krisztuséi – azok, akik által Isten áldást szeretne hozni az emberekre. Nekünk kell hát a föld sójának és a világ világosságának lennünk (Máté 5:13,14).

Jézus Urunk példázatai

Megváltónk, Jézus a maradék témájáról tanított számos példázatában:

– a tíz szűz közül öt balga volt, és csak öt volt okos: csak ezen utóbbiak mehettek be a menyegzőbe (Mt 25:1–13).

– a magvető esetében a négyféle föld közül három – a tövises, a kemény, útszéli, és a köves talaj – nem hozott végül termést, csupán a negyedik fajta, a jó föld: ez pedig harminc, hatvan, és százannyit (Mk 4:1–20).

– a búza és a konkoly példázatában a szántóföldben mindkét növény együtt nő az aratásig, de csupán a búza lesz a magtárba gyűjtve, míg a konkoly a kementébe vettetik (Mt 13:24–43).

– a királyi menyegző példázatában is szelekció történik: a király által meghívott emberek legtöbbször szántóföldje, kereskedése után néz, nem törődve a meghívással, sőt egyesek bántalmazták és megölik a király szolgáit is, kihívva magukra a király haragját. Végül a szolgák meg-

**A Jelenések asszonya és a sárkány.
Albrecht Dürer (1471–1528) grafikája**

hívják a keresztutakról mindazokat, akiket csak ott találnak. Ám ezek közül is csupán a királyi vőlegény által nyújtott fehér ruhákat viselők maradhatnak bent: a fehér, menyegzői (a szentek igazságos cselekedeteit jelképező – lásd Jelenések 19:8) ruha nélkül megjelent ember kivettetik (Mt 22:1–14).

Pál apostol

Pál a Római levélben, az Illés idejében elharapózott hite-

hagyásra gondolva, így szól a maradékról: „De mit mond néki (Illésnek) az isteni felelet? ‘Mehagytam magamnak hétezer embert, akik nem hajtottak térdet a Baálnak.’ Ekképpen most is van maradék a kegyelemből való választás szerint.” (Róma 11:5)

A Jelenések könyve

A Jelenések könyvének a 12. fejezete adja a legtisztább képet Isten utolsó napokban élő maradékáról.

A 12. fejezet szeplőtlen, Napba öltözött asszonya Krisztus egyháza. Sátán, a hatalmas tűzvörös sárkány, arra törekszik hogy az egyházat elpusztítsa. A kb. kétezer évig tartó küzdelem vége fele érkezve a Biblia a 17. versben leírja azt, hogy az ördög különösen gyűlöl egy csoportot:

„Megharagvék azért a sárkány az asszonyra, és elméne, hogy hadakozzék egyebekkel az ő magvából valókkal, az Isten parancsolatainak megőrzőivel, és akiknél vala a Jézus Krisztus bizonyágtétele.”

Megjegyzés

Károli Gáspár **egyebek**-nek fordítja a *loipoi*¹ görög szót. A román Cornilescu fordítás így szól:

„S-a dus să facă război cu **rămășița** seminței ei...”, azaz a sárkány az asszony magvának **maradéka** ellen indított háborút. Az angol King James fordítás pedig így hangzik: „And the dragon... went to make war with the **remnant** of her seed...”

Mindkét esetben a *rămășița* és a *remnant* szó **maradékot** jelent.

A Sátán hadviselése tárgyának, vagyis utolsó idők maradék-egyházának jellegzetessége tehát az, hogy tagjai megőrzik az Isten parancsolatait, és náluk van a Jézus Krisztus bizonyágtétele. Vajon ez utóbbi mit jelent?

A Jelenések 19:10-ben ezt olvassuk:

„... a Jézus bizonyágtétele a prófétaság lelke.”

Vagyis, Isten újból megadja a prófétaság ajándékát az utolsó idők maradék egyházának, amely

a Tízparancsolat mindegyikét megtartja és hirdeti.

Megjegyzés

A prófétaság ajándéka ma: lehetséges-e?

A legtöbb felekezet úgy tartja, hogy a Jelenések könyvét megíró János apostollal együtt, vagyis az újszövetségi kánon (a bibliai könyvek) lezárásával a próféták ideje lejárt. Csakhogy, íme mit olvasunk az Efézus 4:11–12-ben:

„És Ő adott némelyeket apostolokul, némelyeket prófétákul, némelyeket evangyelistákul, némelyeket pedig pásztorokul és tanítókul: a szentek tökéletesbítése céljából szolgálat munkájára, a Krisztus testének építésére, míg eljutunk mindnyájan az Isten Fiában való hitnek és az Ő megismerésének egységére, érett férfiúságra, a Krisztus teljességével ékeskedő kornak mértékére.”

Eme csodálatos ígéretben Isten Igéje bemutatja nekünk azt, hogy a – gyülekezet szolgálati küldetése teljesítésének érdekében – különböző képességekkel felruházott emberek – apostolok, próféták, pásztorok, tanítók – mindaddig jelen lesznek az egyházban, míg mindnyájan eljutunk „a Krisztus teljességével ékeskedő kornak mértékére.”

Ez pedig az aratáskor lesz, amikor Jézus visszajön, hogy mint érett gabonát, mennyei tárházába gyűjtse be az övéit. Tehát, amint a mai idők egyházában a pásztorok, evangelisták, tanítók szükségességében senki

sem kételkedik, ugyanúgy semmi jogunk nincs csupán a prófétai ajándék lehetőségét tagadni.

Másrészt, az utolsó időkre gondolva, Jóél próféta által ezt mondja nekünk az Úr:

„És léssen azután, hogy kiöntöm lelkemet minden testre, és prófétálnak a ti fiaitok és leányaitok; véneitek álmokat álmodnak; ifjaitok pedig látomásokat látnak. (...) És csodajeleket mutatok az égen és a földön; vért, tüzet és füstoszlopokat. A nap sötétséggé válik, a hold pedig vérré, minekelőtte eljő az Úrnak nagy és rettenetes napja.” (Jóél 2:28, 30–31)

Tehát, nemsokára, a nagy csodajelekekkel együtt a prófétaság ajándékának bő kiárasztását is várhatjuk. Ugyanakkor, amint az Úr mondta, mindig lesznek hamis próféták is. Ezeket, úgy mint az igazakat is, a gyümölcsükről kell felismernünk (Máté 7:15–20). A hamis és igaz próféták megkülönböztetéséről bővebben egy másik cikkre van szükség. Itt csak annyit: az, aki a Szentírás valamely igazságával ellentétesen tanít, akinek élete, életvitele nem szent, aki világius, hamis és diktatorikus eszközökkel az elsőbbségért, pénzért és hírnévért küzd, és akinek próféciái többször (vagy legtöbbször) nem teljesednek be, stb. – nem lehet Isten igaz prófétája.

¹ *loipoi*: a megmaradottak. A *leipo* – hátrahagyni – igéből. (Forrás: SDA Bible Commentary, 7. kötet, 812. oldal)

De vajon apostolok vannak-e ma? A görög *apostoleo* szó azt jelenti: küldeni. Így hát az apostol

küldöttet jelent, olyat, mint Pál, Barnabás, vagy Silás, akiket Isten az idegen területekre küldött az

evangélium hirdetésre, s új gyülekezetek megalapítására. Ma úgy hívjuk ezeket: misszionáriusok – a latin *missio*: kiküldés, *missionis*: küldetés szavakból.²

A maradék egyház három jellemvonása

A Jelenések 14:12-ben pedig az utolsó idők szentjeinek még egy jellemvonásáról olvasunk:

„Itt van a szenteknek békeessége, itt a kik megtartják az Isten parancsolatait és a Jézus hitét!”

Sokszor halljuk azt, hogy a keresztényekre az Isten törvénye, meg az Ószövetségben kiadott Tízparancsolat nem kötelező. Vagy ha kötelező is lenne, csupán nyolc vagy kilenc a tízből: a negyedik, a szombat megszentelésére vonatkozó parancsolat semmiképpen, és sokak szerint a második, képek és szobrok tiszteletére vonatkozó parancsolat sem, mivel valószínűleg fel lett függesztve. Mindennek azonban semmiféle bibliai alapja sincs.

A fenti igeversből láthattuk, hogy a szentek jellegzetessége, a Jézus hitével együtt, a parancsolatok megtartása is. Tehát világos, hogy itt nem ószövetségi, zsidó hívőkről van szó, hanem keresztény, Jézusban hívő és az Ő hitével rendelkező emberekről.

² Lásd: arcanum.com.hu – magyar digitális etimológiai szótár.

Mit tehetnék én is azért, hogy a teljes evangélium elérjen minden néphez? Áldozati asztal az ősök kultuszának egyik szentélyében, Kínában

Tehát, Krisztus utolsó idej, maradék egyházának bibliai jellemzői:

- 1) Isten parancsolatai
- 2) Jézus hite
- 3) A prófétaság lelke/ajándéka

Befejezés

Amikor az Úr elküldte tanítványait széles e világra, a következő megbízást adta nekik:

„Elmenvén azért, tegyetek tanítványokká minden népeket, megkeresztelve őket az Atyának, a Fiúnak és a Szent Léleknek nevében, tanítván őket, **hogy megtartsák mindazt**, amit én parancsoltam néktek...”

Krisztus tanítványának lenni nem csak azt jelenti, hogy megkeresztelkedünk, hanem azt is, hogy **megtartunk mindent**, amit Ő az Igéjében megparancsolt. Így volt ez kétezer évvel ezelőtt, s így van ez ma is.

Legyünk hát Krisztus hűséges tanítványai, az Ő végidei maradék-egyházának tagjai!

Őszintén hiszem

Gondold át alaposan az alábbi kijelentéseket! Ha egyetértesz velük, jelöld meg őket a jelölőnégyzetben!

Elhatároztam, hogy itt a végidőben Istent fogom imádni és elfogadom az igazságosságát.

A hűséges maradékhoz akarok tartozni, amelyet Isten arra hívott ki, hogy elfogadja a hit általi megigazítás üzenetét.

Isten bőséges kegyelme által kérem a Szentlélek erejét, hogy minden lehetséges alkalommal megoszthassam másokkal Megváltónk utolsó idej üzenetét.

Összeállította:
Farkas Győző, Zilah
és **J.E.**

A világ vallásai

A hinduizmus

Bevezető

Újonnan induló, *A világ vallásai* című rovatunkban ismertetni fogjuk a Földön található különféle vallásokat. Célunk az, hogy ismereteinket bővítve jobban megértsük a világ különböző pontjain élő emberek vallásos nézeteit, és ezzel egy időben összehasonlíthassuk a sajátunkkal.

A kereszténység és az iszlám után (mely utóbbiról majd később írni fogunk) a harmadik legelterjedtebb vallás a hinduizmus. A Föld népességéből körülbelül egy milliárd ember gyakorolja. India és Nepál lakosságának 80 százaléka hindu, de jelentős számú hindu emigráns él Afrikában, Észak- és Dél-Amerikában, Európában – itt főleg Nagy-Britanniában –, nagyobb arányban pedig még Mauritiuson és a Fidzsi-szigeteken. A hindu vallás gyakorlóinak 94 százaléka azonban Indiában él. E vallás befolyása viszont mára erőteljessé vált, nagyon sok területen fedezhetünk fel hindu eredetű filozófiát és praktikát, például a „karma” filozófiája, amelyben sokan hisznek, másrészt a „jóga”

mint testgyakorlat, a lélek halhatatlanságának tana, vagy akár a rózsafüzér.

Milyen is ez a vallás?

Az európai ember számára kihívást jelenthet megérteni a hindu vallást, mert ennek a vallásnak nincs kötelező dogmatikája (hitrendszere), számtalan változata van és folyamatosan fejlődik, újabb és újabb bölcsességekkel bővülve, amik gyakran ellent is mondanak egymásnak. Filozófiákon és mitológiákon alapszik. A különböző változatok, ágazatok egymás mellett fejlődtek ősidőtől fogva, és követőinek sokféle világszemlélete lehet. Habár a hinduizmusban több millió isten van (pl. Siva, Visnu, Ráma, Krisna, Ganésa, de a tehén és a majom is), az istenimádatról még sincs konkrét tanítása: a hinduizmus az egyénre bízta annak eldöntését, hogy az illető egyetlen istenben hisz-e, több istenben, vagy akár egy istenben sem. Sőt, egy hindu akár tarthatja Krisztust is Isten megtestesülésének, vagy Mohamedet prófétának, mindez nem számít akadálynak.

A hindu embernek önerőből kell törekednie arra, hogy elnyerje jutalmát jó cselekedetek által. Hitük szerint az ember lelke halál után újjá születik egy másik testben a *karmája* függvényében, aszerint, hogy mennyi jó vagy rossz cselekedete volt. A karma szanszkritül *cselekedetet* jelent, és a védikus hitben az ok és okozat (hatás) törvényét jelenti. Azaz, minden, amit tesz, gondol, beszél a hindu ebben az életben, befolyással van arra, hogy a következő élete, reinkarnációja milyen lesz.

A hindu vallás kasztrendszerben működik. Ez azt jelenti, hogy az embereket társadalmi rangok szerint különbözteti meg. Négy főkaszt (varna) van: a brahminoké (papoké), ksatrijáké (katonáké), vaisjáké, és a súdráké. A többiek a kaszton kívüliek, azaz a *páriák* (érinthetetlenek), vagy ahogy magukat nevezik: a *dálitok*, (elnyomottak) rétegébe tartoznak. Az összes nem-hindu, tehát mi, európaiak is, a vallásos hinduk szemében páriák vagyunk.

Az ember nem választhatja meg, hogy melyik kasztba, társadalmi rétegbe tartozzon, ezt születésekor – az azelőtti életében gyűjtött karma alapján – örököli. Ezeknek a kasztoknak, rétegeknek pontosan előírt feladataik, szabályaik vannak, amiket teljesíteni kell, úgy a vallási, mint a társadalmi életben.

A legfelsőbb szint tehát a brahminoké, vagyis papoké, ők állnak a legközelebb az istenekhez. A második kaszt, a ksatriják, vagyis a harcosok szerepe a társadalmi rend felügyelése, meg a háborúzás. A harmadik, vaisja kaszt pedig az iparban, kereskedelemben dolgozóké. Csak ennek a három kasztnak a tagjai tanulmányozhatják az ősi szent íratokat (védá-

Az elefántfejű Ganesha, a jószerecske és bölcsesség istene, az egyik legnépszerűbb hindu isten

kat). Ezeket kétszer születettnek nevezik: a második születésük a felnőtté avatásuk alkalmával történik. A súdrák a szolgák, és a mezőgazdasági dolgozók. Ez a legnépesebb csoport: 2011-ben India lakosságának 52 százaléka tartozott ebbe a rétegbe.

Ezek után a páriák, vagyis érinthetetlenek több száz, vagy akár ezer kasztja követi egymást rang szerint, és akik ezekbe a kasztokba soroltatnak, tisztátalanak számítanak, vagyis nem jöhet létre érintkezés köztük, és a négy főkaszt tagjai között. Aki nem hinduként született, ő van a legalacsonyabb szinten, *kaszton kívülnek* számít. Ide tartozik a világ minden más népe.

Tehát, ha valaki hindu hitre akar térni, semmilyen esélye nincs arra, hogy valamelyik kasztba belépve, ennek a hitnek elismert tagja legyen. Ezért nincs missziós tevékenység az eredeti hindu vallásban. Ugyanakkor, a hatvanas évektől kezdve a keresztény világot, főleg a jóléti országokat számos hindu mester, azaz guru árasztotta el, kik jogát, meditációt tanítanak, híveket gyűjtenek, s ezek közül a legodaadóbbak a guru ashram-jába költöznek (az ashram Indiában kolostort jelent, Európában és Amerikában sokszor csupán egy-egy épületet bérelnek ki). Azon túl minden vagyonuk és keresetük a gurujukat illeti – akiben, az ő állítása szerint az istenség megnyilvánult, és már túl van

az anyagiak jelentette megkötöttségen.

A keresztény kultúrájú emberek számára a modern guruk a hinduizmus egy filozofikus, módosított formáját kínálják, a szeretet kihangsúlyozásával, és lehetőleg elhallgatva annak számkra visszataszító vonásait (a kasztrendszer könyörtelenségét, a mi kasztonkívüliségünket,

és nem szabad beleavatkozni, vagy segíteni őt - , stb.)

A hinduizmus tanai

Az ősi iratok, a Védák i. e. 1000 körül íródtak. Tartalmukat tekintve ezek himnuszok, dalok, áldozati és mágikus formulák. Ezekhez később (i.e. 1000 és i.e. 600 között) a papok további részeket írtak, amelyek magyarázatokat, szertartások leírásait, erdőkben élő szerzetesek, remetek értekezéseit tartalmazzák, valamint tudományos írásokat az egészséges életről, harcművészetről, a zene és tánc tudományáról. Ugyanakkor matematikát és mérnöki tudományokat is foglalnak magukba. Ezen kívül számtalan irodalmi mű áll rendelkezésre, melyeket a papok, írástudók írtak, s az emberek ezek közül választhatják ki tanulmányuk forrását.

A hindu vallás szerint a legfelső hatalom nem egy isten, hanem a *Dharma*, ami egy világtörvény. Ehhez kell igazodnia minden élőnek, élettelennek vagy akár istenségnek

Balról jobbra: egy gurkha harcos, egy brahmin(pap), és egy súdra (1868-as fotó)

a nők elnyomott helyzetét, a szent állatok imadását, a szentnek tartott tehén öt szent termékének – tej, vaj, túró, vizelet, és ürülék – fogyasztási kötelezettségét a tisztulási szertartások alkalmával, a karma törvénye szülte önzést – vagyis, ha a másik ember szegény, vagy beteg, azt az ő előző élete miatti bűnei okozzák, nekem nem kell,

is az egész világegyetemben. Aki jót cselekszik, az jó karmát gyűjt, aki pedig rosszat cselekszik, rossz karmát. Ez fogja majd eldönteni, hogy a következő életében magasabb, vagy alacsonyabb kasztban születik-e, vagy akár kaszton kívül, emberi fajon kívül (állatként!), vagy tárgyként. Az újjászületések általi körforgást *szamszarának* nevezik, és a hindu üdvösség az ebből való kiszabadulást jelenti.

A legszebb hindu szerelmi mítosz: Krishna Úr és szerelme, Radha (szoborcsoport)

A hindu hittudósok és filozófusok ugyanakkor különböző magyarázatot adnak arra, hogy hogyan lehet ebből a körből kiszabadulni, és hogy ez után hova jut a hívő – azaz, mi történik a lélekkel milyen az a magasabb szint, amit majd elér. A legelterjedtebb elmélet szerint a lélek a *nirvánába* jut el, ami a megszabadulás a földi újjászületések körforgásából. A nirvána szanszkritül *kihunyást* jelent (ahogy egy lámpás kihuny, kialszik), és ez egy végső állapot, amikor a lélek a legfelsőbb, univerzális princípiummal, a Brahmannal egyesül. Ebben az állapotban már megszűnik minden földi tevékenység, szenvedés, kötődés és halál.

A hindu ember tiszteli az állatok életét is – ez az *ahimsa*, az erőszakmentesség elve minden élőlény iránt – ezért sokan úgy tartják, rontaná karmájukat az állatok megevése. A Pew Research Center egyik felmérésében a hinduk 44 százaléka vallotta magát vegetáriánusnak. A legtöbb hindu vegetáriánus ember tojást és tejterméket is fogyaszt, tehát ők lakto-ovo vegetáriánusok.

Istenek a hindu vallásban

A hindu vallás politeista, azaz

Ma a poszt-keresztény világunkban a nyugalom és relaxáció a jógával egyenlő. Teásdoboz reklámképe

több istenben hívő, azonban tudni kell, hogy isteneiket nem tekintik a legfőbb hatalmasságnak, hanem csupán magasabb szintű lényeknek, akik az emberekhez hasonló életet élnek – növekednek, házasodnak, harcolnak egymással, néha a jó oldalon állnak, máskor pedig a rossz oldalán. A modern hindu teológusok a két isten közül vagy Visnut, vagy Sívát tekintik a világ irányítójának, és a mai hindu vallás is erre a két ágraszakad: a visnuitákra és a sivaitánákra. Az isteneiket olyan lelkeknek képzelik el, akik néha testet öltenek emberi, állati vagy bármilyen természeti formában azért, hogy az emberiséget jó útra tereljék, a törvényeket helyreállítsák vagy a hívőket megtalmazzák. Majd ezután visszatérnek isteni alakba, és szükség esetén újból testet öltenek egy másik személyben.

Azt a testet, amibe egy isteni személy beköltözik, *avatárnak* nevezik. Így szerintük lehetséges, hogy Visnu isten volt az, aki megjelent különböző avatárokból: Rámában, Krisnában, Buddhában, Jézusban és Mohamedben. Így gyakran megtörténik, hogy egy-egy hindu hívő keresztény vagy muszlim szenteket tisztel, ezek képeit vagy szobraikat imádja anélkül, hogy át akarna térni arra a vallásra.

Dharma, jóga, mantra

A hívőknek életük során liturgikus eseményeken kell átesniük és meghatározott életcélokat kell elérniük. Mint láthattuk, a hindu vallás nem az istenek imádatát tartja a legfontosabbnak, hanem

az örök törvény, az úgynevezett Dharma tiszteletét. A jó cselekedetekre, a Dharma tiszteletére azért van szükség, hogy az embernek több esélye legyen feljebb kasztban újjászületni, vagy elérnie a nirvánát. Tehát, a karma az az ok-okozati összefüggés, ami szerint minden cselekedet előbb vagy utóbb elnyeri méltó jutalmát. A Bhagavad-gíta¹ szerint nem létezik objektív igazság, ami alapján eldönthető lenne, mi a jó és mi a rossz. A jó lehet rossz egy másik nézőpont szerint és fordítva. A jó cselekedetnek sincs mindig feltétlenül jó kimenetele és jutalma, és ezt azzal magyarázzák, hogy a karma törvényét emberi elme nem értheti meg.

A vallásos élet egyik fontos része a jógázás. A jógának sok változata létezik, gyakorlatát más vallások is átvették. Sőt, a világ szinte minden országában vannak már terapeuták, testedzők, és különböző alternatív életmódot tanító szakemberek, akik népszerűsítik a jógázás gyakorlatát, mint a testi és lelki egyensúly helyreállítását, elhallgatva a tényt, hogy ennek a praktikának az eredete a hindu valláshoz kapcsolódik.

A jógázás az ősi hinduk találmánya, akik már több mint négyezer évvel ezelőtt gyakorolták azt, mint vallásos ceremóniát. A jóga elmélete és célja írva található az Upanisádokban,² ami szerint a jóga egy olyan szertartás, amely által az ember, tudatának irányí-

tásával eggyé válhat a legfelsőbb lényvel, az Atmannel, vagy Brahmannel. Hindu guruk, szerzetesek naponta órákon át jógáznak, magasabb spirituális szintre próbálva eljutni ezáltal.

Egy másik fontos vallási gyakorlat a mantra. A mantra egy olyan szó, szótag vagy rövidebb mondat, amiről gyakorlói úgy vélik, hogy mágikus erővel rendelkezik. Általában egy istennek a neve ez. A mantrázás pedig abból áll, hogy ezt a szót, nevet vagy mondatot hangosan, ritmusosan ismételve mondják ki. Pl. a Krisna Tudatú hívőknél a Haré Krisna, Haré Krisna, Ráma, Ráma, Haré, Haré... szavakat kombinálják, ismételik rengetegszer. Szabályok írják elő, hogy egy hívőnek hány mantrát kell elmondania, így a mantrák ismételtetése közben a katolikus vallásban is ismert rózsafüzért használják, aminek segítségével számon tartják a kimondott mantrák számát.

A hindu hívőknek szükségük van egy gurura. A guru egy olyan spirituális tanítómester, akinek az a feladata, hogy az embereket segítse, irányítsa és tanítsa a megszabaduláshoz vezető úton. A gurukra úgy tekintenek, mint isten kegyelmének a megtestesülésére, az ő szava isteni, jelenléte megtisztít. A guru csak anynyiban segít, hogy irányt mutat, a tudatosság kapuja fele, a kaput viszont az egyénnek magának kell átlépnie saját erőfeszítései révén.

Elterjedése

1965-től kezdődően a hindu vallás egyre nagyobb népszerűsége talált Európában és az észak-amerikai területeken. Szvámi Prabhupáda 70 éves korában elutazott New Yorkba, és magával hozta a hinduizmusnak egy több száz éve létező ágát, ami Krisnát imádja, és ismeri el a legfelsőbb uralkodónak. Ennek a vallásnak gyakorlói hangsúlyt fektetnek Krisna iránti odaadásuk és imádatuk nyilván-

Indradyumna Swami, Krisna-tudatú guru előadása Londonban, a Rathayatra-ünnepen, 2019-ben

¹ Bhagavad-gíta a hinduizmus egyik alapműve

² Az Upanisádok ókori ind bölcséleti művek

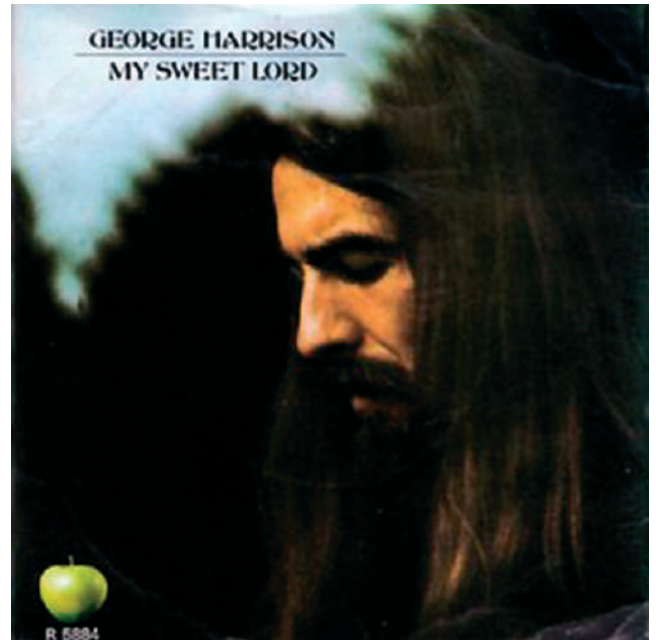
nos kifejezésére közterületeken való jógázás, éneklés, tánc által. Prabhupáda, parkokban és különböző nyilvános helyeken tartott beszédeivel és áhítatos énekeivel elnyerte a fiatal hippik és a hagyományos kultúra ellenzőinek érdeklődését. Ezt az újonnan létrejött, gyorsan terjedő mozgalmat nevezték el Krisna-tudatnak.

Egy évvel később, az angliai Beatles együttes kölcsönös érdekek alapján anyagi támogatást is nyújtott ennek a mozgalomnak a népszerűsítéséhez, aminek segítségével lefordították Prabhupáda írásait, köztük a Bhagavad-gítát, majd hivatalosan is megalapították a Krisna-tudat szervezetét. Ennek a szervezetnek mára már több mint 400 központja van világszerte. A Krisna-tudat követői *másképpen látják a kasztrendszer*t, szerintük nemcsak születés útján örökölhető a társadalmi osztály, hanem az illető személy egyéni természete és tevékenysége alapján is bekerülhet egy kasztba. Ugyanakkor a szeretet Istenét hirdetik, akihez jógagyakorlataik, mantrázásuk révén lehet eljutni.

Pedig nem nekünk kell felkapaszkodnunk Istenhez magunk gyötrése, kifárasztása által, hanem Ő nincs messze egyikünkötől sem, és éppen Ő jön el hozzánk, ha erre vágyunk, az Ő mindennütt jelenlevő Szentleke személyében.

E vallás valódi arca

Fontos megemlíteni, hogy az Indiában élő emberek vallása teljesen különbözik attól a képtől, amit a keresztény világban mutatnak be azok, akik itt a hindu vallást próbálják népszerűsíteni. A közhiedelem, miszerint a hindu ember életét a béke, a vallásosság, az erkölcsöség jellemzi - téves. Az igazi hindu vallásnak aligha lett volna követője a nyugati társadalomban. Az eredeti hindu vallásban nincs szó túlvilágról, ahova az ember, vagy

George Harrison 1971-es single-albumának, a My Sweet Lord (Én Édes Uram)-nak a borítója. Harrison eme énekében Krisna Urat dicsőíti

a lélek eljuthat. 1900 körül európai orientalisták és ideológusok oltották bele a hindu vallásba a keresztény valláshoz hasonlító jellegzetességeket, és ez az az ág, amit majd később, a '60-as években visszahoztak Európába és az Egyesült Államokba. Az *eredeti* hinduizmusban ugyanis nem a túlvilág a cél, hanem a világi jólét és a hatalom. Amikor valaki áldozatot mutat be egy hindu templomban, vagy amikor mantrákat mondogat, akkor hosszú életet kér az istenektől, jó szerencsét, dicsőséget, gazdagságot.

Az is tévhit, hogy a hindu ember életét a meditáció uralja. Nem a meditáció, hanem valami teljesen más: a tabuk. Tabuk szabják meg az élet minden mozzanatát, például hogy melyik napon mit szabad tenni, melyik ételt melyik edényben szabad tálalni, melyik napon szabad szerződést kötni, vagy melyik

Utca Új-Delhiben

napon szabad utazni. A becsületesség és erkölcsösség is csak álhír, mert a hindu gyermekeket nem arra tanítják, hogy ne lopjon, ne hazudjon, hanem hogy ezt úgy tegye, hogy ne lehessen rajta kapni.

J. A. Dubois katolikus misszionárius, aki évtizedeket töltött Indiában, arról számol be könyvében, hogy az indiai emberek legnagyobb bűne a szélhámosság, a megbízhatatlanság, a kétszínűség, megszokott tulajdonságuk pedig a szélsőséges egoizmus. A kasztrendszer érzéketlenné tette őket, senkit nem érdekel a szegények, a nyomorultak sorsa. Az önmegvalósuláshoz nem lelki, erkölcsi megtisztulás során próbálnak eljutni, hanem kizárnak mindent a környezetükből, magukba fordulnak, és saját magukban keresik a boldogságot. Ennek eredménye az is, amit talán egyesek már hallottak, hogy az indiai településekben ritka az olyan hely, ahol nem a szenny és a fertő uralkodik.

Megjegyzés

A jóga egyes fajtái önmegtartóztatást, lemondást kérnek – pl. a Krisna-tudatban a bhakti-jóga – míg mások, mint pl. a tantra-jóga nemi kicsapongás révén „szabadít fel energiákat.” Bármely jógatípus – legyen az előbb említett kettő, avagy a hatha-, rádza-, vagy kundalini-jóga – gyakorlása során, miközben a békességet, és a belsejében szunnyadó istenség megnyilvánulását ígérnek neki, az ember megnyitja tudatát a spirituális világban levő szellemi lények előtt – azaz, keresztény, bibliikus szempontból tekintve a démonok hatása alá

kerül, kik megzavarják gondolkodását, és eltávolítják Istentől. Ekként mindez Sátánnak egy csapdáját jelenti, melyet mind az e földön egy normális életet folytatni akaróknak, mind az üdvözülni vágyóknak messze el kell kerülniük. (A szerk. megj.)

Következtetés

Láthattuk, hogy a hinduizmus egy nagyon bonyolult, sok ellentmondást tartalmazó, számunkra zűrzavarosnak tűnő vallási rendszer. Világnézetét eposzokra alapozza. Nincs bizonyítéka egyetlen eseménynek sem, amiről eposzaik szólnak, csupán tanítóik írott elbeszélései szolgálnak bizonyítékkal. Önmegváltó vallás, mivel nagy súly nehezől a hindu hívőre, aki csak saját erőfeszítései árán érheti el a megigazulást. De számos istenének egyike sem azonos a Bibliában bemutatkozó könyörülő és szerető Atyával. Ugyanakkor a hinduk nem ismerik a megváltás fogalmát, sem azt a békességet, mely a Krisztus helyettes áldozatának elfogadásából, a hit általi üdvösség felismeréséből adódik.

Mivel az eredeti hindu vallás nem is egy jobb világ fele vezet a hívőket, hanem főleg az e világi javak megszerzéséhez, anélkül, hogy a felebarát iránti könyörületet, az együttérzést és összefogást megparancsolná, nem csoda, hogy a lakosság nagy része nyomorban, szegénységben él.

Ezzel szemben a Biblia Istenre mindenható Isten, aki szeret és igazságos. Felszólít arra, hogy segítsük, szolgáljuk embertársainkat, szeretve őket, mint önmagunkat. Az embert egyetlen élet – az evilági próbaidő lezárulását követően – az örök életre hívta

el. Hát ez az évvel ezelőtt egy biztonságos, békés világot teremtett számára. Sajnos, a bűn megrottotta a Földet, de Isten Krisztus kereszthalála, és a mi megtérésünk révén megoldást nyújt erre is.

Szeretete által egy olyan világban biztosít majd örök életet, ahol nem lesz többé fájdalom, sem gyász, sem szenvedés. Az ebben való reménység, és Krisztus példája arra készíti minket, hogy hálából viszonszeressük Őt, Aki előbb szeretett minket, és engedelmeskedjünk Neki, ugyanakkor szeressük embertársainkat is. Szolgáljon tanulságul számunkra az Indiában elhatalmasodott nyomor arra, hogy hova jut az emberiség akkor, ha mindenki csak a saját javát keresi.

Legyen figyelmeztetésül számunkra a Krisna-tudatú mozgalom megjelenése is, melynek hívei egy olyan vallást követnek, amelyet valamennyire a kereszténységgel ötvöztek azért, hogy vonzó legyen, ráadásul az eredeti hinduizmus szerint e vallás nem-hindu gurui és követői kaszton kívülieknek számítanak.

Vajon miért oly népszerű ma a névlegesen keresztény világban mindenféle pogány vallás? Nem-e azért, mert a Bibliát és a valódi keresztény hitet, és magát Krisztust sokan közülünk nem ismerték meg?

Forduljunk hát teljes szívvel az igaz Istenhez, míg tart a kegyelemidőnk.

László Attila, Kolozsvár

Bibliográfia:

Pew Research Center: Hindus – pew-research.org
John Bowker: *A világ vallásai*, Gabo Könyvkiadó, 2009
Benedikt Peters: *Világvallások*, Evangéliumi Kiadó, Bpest, 2005

Démoni megszállottság a férfi–nő kapcsolatokban

Bevezető

Kezdjük egy bibliai történettel. Telt-múlt az idő, és Dávid királynak (pogány szokás szerinti) számos feleségétől jócskán születtek gyerekei. Egyikük, Amnon, egy nap beleszeretett igen szép féltestvérébe, Támárba:

„Igen nagy gyötrelemben vala pedig Amnon, úgy hogy beteggé lett az ő húgáért, Támárért; mert szűz vala, és Amnon előtt lehetetlennek tűnt fel, hogy rajta valamit elkövessen.” (2 Sámuel 13:2)

Nagy gondján enyhítendő, egyik unokatestvére, Jonádáb siet tanáccsal szolgálni. Cselt eszelnek ki – Amnon betegnek tettei magát, s hálósobájába csalja a lányt, majd erőszakot követ el rajta. Csakhogy, íme ezután mi történik:

(Amnon) „erősebb levén nála, erőt vett rajta, és vele fekvék.

És meggyűlölé őt Amnon felette igen, mert nagyobb lón gyűlölte, mellyel gyűlölte őt, a szeretetnél, mellyel őt megszerette vala. És monda néki Amnon:

Kelj fel, eredj dolgodra.

Ki felele néki:

– Ne kövess el nagyobb gonoszságot annál, amelyet rajtam véghezvittél, hogy elűzz engem.

Ő azonban nem akart reá hallgatni, hanem beszólítá szolgáját, aki néki szolgál vala, és monda:

– Ūzd ki őt gyorsan előlem, és zárd be az ajtót utána.

Vala pedig ő rajta igen szép tarka szoknya, amilyenben a király leányai szoktak járni, míg szűzek valának. Kiűzé azért őt a szolga, és bezárá az ajtót utána. Hamut hinte azért Támár az ő fejére, és a tarka szoknyát, mely rajta volt, meghasogatá, kezét pedig fejére

tevéen, jajgatva jár vala.” (14–19. versek)

Nos, ha démoni befolyásról, vagy főleg megszállottságról esik szó, legtöbbször rögtön a gadarai ördögösre gondolunk, aki kövekkel vagdosta magát, meztelenül szaladgált a hegyeken, embereket támadott meg, és sírboltokban lakott.¹

De a démonok valaki feletti hatalma másképp is megnyilvánulhat. Ha például a fenti, Amnon és Támár esetét nézzük, feltehetjük a kérdést: kitől származott az a hatalmas „szerelem”, amit Amnon királyfi a húga, Támár iránt érzett?

S ha valaki (aki azt hiszi, hogy minden elsöprő szerelmi érzés csak jó lehet, és nincs is értelme annak ellenállni) azt mondaná: hát csakis Istentől jöhetett – nézze csak meg a folytatást: rögtön

¹ Lásd Márk 5:1–5. verseit

A házasság szent adományának Isten a megtervezője és fenntartója

Isten Igéje a legjobb tankönyv, amely felkészít a boldog házasságra

az erőszakos nemi kapcsolatot követően, Amnonra olyan méretű gyűlölet szállt húga iránt, mely nagyobb volt annál a szenvedélyes szerelemnél, amellyel addig szerette őt. Az ilyesmi pedig biztosan nem az irgalmas, szerető Atyától származik!

Hát akkor kitől?

Mi is a démoni megszállottság?

Az, amikor valakit – cselekedeteiben, gondolataiban, szavaiban – a démonok vezetnek, és ő már nem tudja, és főleg nem is akarja Isten akaratát követni, vagy akár az után kutatni.

Egyik ismerősöm jó ideig egy nagyméretű, magyarországi időskorú otthonban dolgozott, mint a néhány férfialkalmazott egyike a számos ápolónő között. Nem kis

megrökönyödésekre, egy nap ezt mondta:

– A kolléganőkkel beszélgetve, kiderült, hogy legtöbben már utálják, vagyis nem bírják a férjüket.

Itt nem túl idős, hanem 30–40–50 év körüli nőkről volt szó, akik ebbe a helyzetbe jutottak. Újra csak: kitől jött ez az utálat? Istentől biztos nem...

Vajon mi történhetett?

Az én magyarázatom erre az, hogy ezek a személyek eltávolították elméjükből a Szentlélek védő hatalmát. A házasság, s ugyanígy a férfi–nő kapcsolat egy szent dolog, és rendkívüli szüksége van az Isten részéről jövő védelemre. Ebben azonban csak a keskeny úton – a hit és a szentség útján – járók részesülnek. De miként történik az, hogy az egykor oly nagyon szerelmes

pár elméjét ne védje meg Isten Lelke?

Nők

Nos, a paráznaságot bemutató és jóváhagyó, bűnös nemiséggel telt filmek és zeneklippek, a trágár beszéd, erkölcstelen viccek és célzások, a munkahelyi, meg egyébütt lezajló flörtölések és pikáns kalandok, a kihívó öltözködés és romlott gondolkodás, együtt a versengéssel, irigységgel, ármánykodással, s az önzés egyéb fegyvereivel, a nőket már fiatal koruktól, fokozatosan, és végül teljesen elvágja Istentől, a szeretet forrásától, s így egy-két, vagy legfeljebb néhány év után már képtelenek társukat szeretni.

Férfiak

Jó: és ők? Ugyanez áll rájuk is, csak hogy náluk a hűtlen viselke-

dés már megszokott volt az elmúlt nemzedékek során is – ugyanis a férfiak jártak a bordélyházakba, s ők csalták meg legtöbb esetben az otthonába „zárt”, háziasszonyként tevékenykedő feleséget. Ugyanakkor a férfiak „testi alapú” szenvedélyére jellemző az, hogy jó részük – ha még a feleségét vonzónak találja – egyéb hölgyek mellett az otthonit is képes, legalábbis bizonyos szinten, „szeretni”.

Azonban ma, a női emancipáció korában, a gyengébb nem is éppen úgy kirúghat a hámból – és egyre inkább meg is teszi. Csak hogy nála a vonzalom másképp működik, s így lassan a filmsztárok, vagy a mindennapi életben felbukkanó (vagy csupán megálmodott), jóképű, pénzes pasik kúsznak be gondolatai fészkébe, gyarapodó kakukkfíókaként szorítva ki a nemrég még megfelelőnek vélt férj vagy élettárs satnyuló imázsát.

Mielőtt a fellobbanó szenvedély, és az igazi, szereteten alapuló szerelem közötti különbségeket elemeznénk, egy rendkívüli (de sajnos, nem igazán egyedülálló) esetet szeretnék bemutatni.

A tragédia

A nagy romániai változások után, valamikor az ezredforduló táján, egy esős novemberi estén, rokonai körében egy középkorú nő nyitotta meg szívét az egyik szilágysági tanár és újságíró előtt. Mint gyóntatópapra a züllött emberi lélek mélységeinek árja, úgy ömlöttek e nő rettentő bűnei a már nyugdíj felé közeledő Viktorra.² Íme, a történet:

– Jó szüleim voltak, akik mindent megtettek értünk, a hat

² E részben Victor Becheanu: *O lume sucită!* (Egy kifacsarodott világ!) című könyvének 41–46. oldalait, a *Căință prea târzie* fejezetet használtuk fel.

gyerekért. Amikor eljött az ideje, megismertem egy moldvai fiatalembert. Szerettük egymást, szerelemből mentem hozzá... Mégis, egy-két év múltán egyre inkább kötekedni kezdtem vele. Minden ok nélkül ellenkeztem, állandóan megaláztam, szidalmaztam őt.

Nem tetszett hogyan néz rám – azt mondtam, kancsalít. Nem tetszett, hogyan jár: mi van, mit mind sántikálsz? – vágtam hozzá. Ha szólt, azt mondtam, csak motyog. Tudtam, mennyire értékeli a munkahelyén, és szeretik őt a beosztottjai, de mégis, ha később jött haza, azzal vádoltam, hogy a parázna nőknél időzött. Ha pedig hamarabb érkezett, azt mondtam, biztos ma nem sikerült neki a parázna nőinél a dolog.

De ő sosem mérgeződött fel. Sőt, még ezután is simogatni, megcsókolni szeretett volna. De én piszkoltam, szidalmaztam:

– Te, szerencsétlen, te ördögnek utálatos fajzata!

Ha vidám volt, nem tetszett. Ha sírt – és sokszor bukkantam rá, amint az asztalra borulva zokogott – azt ajánlottam, öltöngyáruháát, mert bizonyára valamelyik parázna nője halt meg!

Szépen tudott hegedülni és harmonikázni, de engem ez is zavart, és miután megpróbáltam széttörni a hegedűjét, eladta a hangszereit. Az utcán, karon fogva sosem láttak minket házasságunk tizenkét éve alatt. Egyszer elmentünk egy lakodalomba, ahol azonban mindenkinek kedvét szegtem: szitkokat szórva rá üttem ki a teremből, mert úgy tűnt, hogy az egyik kolléganőjével túl bizalmas.

Sose mentem azután vele, bárhova is hívták ismerősei, munkatársai. Otthon vártam, és a legképtelenebb vádakkal fogadtam. Amikor eljött életének

egyik legfontosabb eseménye, az államvizsgája, induláskor meg akart csókolni, de én nem engedtem – trágár jókívánsággal válaszoltam, s az ajtót arcába csaptam. Hogyan is érezhette megát akkor... Mégis, tízessel végzett. Ezután engem is arra bátorított, felvételizzek az egyetemre. Tesék-lássék beleegyeztem, és tanulást színleltem, de amikor eljött a vizsgák ideje, így szóltam:

– Én azért mentem hozzád, hogy tarts el! Küldd az anyádat vizsgázni, ne engem!

Napokon át nem tudott ezután megszólalni, annyira elkeseredett.

Közben egy fiunk és egy lányunk született, és ha leült velük a szőnyegre játszani, csúfoltam, a kinyitott ablaknál kiabáltam. Ő, valahányszor ordítottam-veszekedtem, csitított:

– Hallgass, asszony, mert meghallják a szomszédok, és mindenki nevet rajtunk. Mi lesz a gyerekekkel, el fognak menekülni itthonról, azt hiszik, bolondok vagyunk! Nem látod: te mind kiabálsz, én meg hallgatok?

De ilyenkor még inkább nekibuzdultam. Felhívtam a rendőrséget, vigyék el innen, mert nem tűröm a házban. Előszedtem a családi fényképeit, és szeggel kiszúrtam rajtuk mind ő szemeit, mind a családtagjaiét, barátaiét. Megboldogult apámmal két évig nem beszéltem, mert úgy gondoltam, jobban szereti őt, mint engem... Mégis, a férjem sohasem beszélt csúnyán velem, senki mással sem vezett össze... jó ember volt.

Az asszony hosszan sóhajtott, elgondolkodott. Majd folytatta:

– Amikor a válás miatt a törvényszékre hívtott, szembeköptem, és mindenki előtt kiabáltam:

– Ezt vártam már rég, te nyomorult, hogy végre megszabadulhassak egy ilyen állattól, mint te!

A tárgyalás során mindvégig hallgatott. Én ezzel szemben mocskoltam, szidalmaztam, míg végül a bíró állított le, mondván hogy ha nem fejezem be, vád alá helyez rágalmazás és súlyos sértegetés miatt. A lakás nekem maradt, és kértem a gyerekeket is, meg a gyerektartást. További, kétévi jogi huzavona után azonban az ügy még mindig nem dőlt el. Ekkor vette a fiút, és hazament vele Szucsávrára. Egyszer felhívott az unokanővérétől, de én azt kiabáltam, hogy bezzeg engem hív, miközben a parázna nőjét a térdén lovagoltatja?

Tizenöt éve már, hogy elmentek. Közben megtudtam, hogy a fiam biológus lett, megházasodott, és ikrei vannak. Így van megírva az apja csillagképében is. El szerettem volna menni, hogy

lássam őket. Írtam a fiamnak, de ő ezt válaszolta:

„Anya, az iratok szerint elismerem, hogy te vagy az anyám, de ha addig, amíg mindannyian otthon voltunk, nem tudtál több világosságot árasztani magad körül, szívemből kérlek, ne gyere ide, ne hozd rá a sötétséget azokra is, akik nem ismernek téged. De értékelem azt, hogy jönni akartál. Csókollak, a fiad.”

Közben a nálam maradt lányomra koncentráltam. Próbáltam mindent megadni neki. Azt hittem, értékel. De az 1989-es változások után egy nap eltűnt, külföldre ment. Egy levelet hagyott hátra:

„Anyá, ha azt szeretnéd, hogy én is élhessek, kérlek, ne keress, és én sem foglak zavarni. Búcsúzom, anyá! És vigyázz a szeszélyeidre meg a látomásaidra, nehogy ellopja valaki őket! Minden jót, anyá!”

Most, hogy a férjem meghalt abban az ostoba munkahelyi balesetben, minden este magam előtt látom. Későig nem tudok elaludni. Mennyit kérlelt, mennyit túrt... Szorgalmasan dolgozott. Én pedig kényelemben éltem. Festegettem magam, szerettem az ékszereket, naphosszat a szomszédasszonyokkal kávézgattem, cigarettáztam, mindenkit kipletykáltam...

A munkahelyem is könnyű: itt helyben, ingázni nem kell. Csak kinyitom az irodaajtót, ide-oda rakosgatok néhány papírt. Egy-egy kávé, egy-egy cigaretta, és a nap el is telt. S amikor arra gondolok, hogy ezt az állást is ő szerezte nekem!

De ami leginkább kínoz: a hihetetlen tűrése és nyugalma miatt én szálnalmas, ostoba alaknak tartottam. Ma is elborzadok, mit tettem, amikor utoljára láttuk egymást. A szétválást követően

Isten azt szeretné, hogy a házasságok mindhalálíg tartó szereteten és barátságon alapuljanak

egyszer eljött hozzám, beszélgetni próbált. Amikor elment, itt felejtette a kalapját. Mindig nagyon szerette azt a kalapot, egyik nagybátyjától kapta, Kanadából. Drága kalap volt... mindenki csodálta. De én nem tettem félre, nem adtam vissza, hanem kivittem a szemétre, és a kukába dobtam.

Pár nap múlva telefonált, és kért, hogy küldjem el Szucsávára csomagban, s erre én beszámoltam neki, mit csináltam... Emberek, mondjátok meg, mi volt velem?! Bolond voltam, el volt menve teljesen az eszem? Ó, ha most kikiabálhatnám az egész világ hallatára, hogy minden lány és asszony meghallhassa: Sose tegyetek úgy, amint én tettem...!

Ki tudja hány ehhez hasonló tragikus eset terheli bűnbeteg földi társadalmunkat, és szomorítja meg a mennyei Atyánk szívét! Csak Jézus második eljövetele az, ami le fogja zárni a Gonosz erőinek ügködését.

Viktor megtette újságírói kötelességét, és leírta mindezeket. Több mint húsz év telt el e vallomás óta. Ha ma még él ez az asszony, hetven év körül lehet. Reméljük, élnek a gyermekei is. Hisszük, hogy Isten drága Szentlelke továbbra is dolgozik eme, Sátán által megtámadott családban. S talán egy napon, a feltámadás hajnalán, Az, Aki felettébb könyörülő, előhívja e szenvedő embereket, hogy egy örök, boldog hon polgárai lehessenek ott, ahol csak a szeretet és a szentség uralkodik.

Most pedig gondoljuk meg: mi is történt itt? Valószínű, hogy ez az asszony nem ismerte meg Istent, a szeretet egyedüli forrását. Emiatt Sátán könnyen rabságába ejthette. Szavaiból kitűnik, hogy hitt

a horoszkópban, és lánya leveléből megtudjuk, hogy látomásai is voltak. A fényképek szurkálása a babonáság és a varázslás világára utal. Szerette a kávé, a dohányt, a pletykát, a semmitemvést. Rabja volt a trágár, gonosz beszédnek. Eluralkodott rajta az önzés, képzelete teljesen megromlott, és fellobbant benne a gyűlölet. A démonok irányítása alá került.

De tekintsünk csak magunkra: vajon mi tiszták vagyunk Isten előtt? Családjaink példák-e az Isten félelme, és a békesség tekintetében? Mit láttak, mit tanultak tőlünk gyermekeink?

Itt van hát az ideje, hogy mi, tévelygő juhok, megtérjünk a Jó Pásztorhoz.

„Minden fej beteg, és minden szív erőtelen.” (Ésajás 1:5)

„Olyanok voltatok, mint tévelygő juhok: de most megtértetek lelketek pásztorához és felvigyázójához.” (1 Péter 2:25)

A horoszkóp

Ezt a Babilonból származó pogány hiedelmet – miszerint a csillagképek születésünk pillanatában fennálló helyzete befolyással van egész életünkre – számos napilap és tévécsatorna „befogadta”. Sokan hisznek a csillagok, bolygók „erejében”, azonban mindennek nincs sem tudományos, sem bibliai alapja. Sőt, a Szentírásban ezt olvassuk:

„Ne legyen olyan nálad, aki a fiát vagy a leányát áldozatul elégeti, ne legyen **jós**, se varázslást űző, **jelmagyarázó** vagy igéző! Ne legyen átokmondó, se szellemidéző, se jövőmondó, se halottaktól tudakozódó!” (5 Mózes 18:10–11)

Jósolni, jeleket magyarázni lehet a csillagok, bolygók állá-

sából, a kávézaccból, a madarak röptéből (mint az ókori augurok), a felhasított állat belső részeiből (pl. római haruspexek), s egyebekből. E babonákat, melyek Sátántól erednek, Isten ugyanúgy tiltja, mint a varázslást vagy a halottidézt. Ha ilyenekkel foglalkozunk, ördögi befolyás alá kerülünk.

Van-e remény?

Van hát remény azok számára, akik súlyos démoni megterhelés alá, vagy akár a megszállottság állapotába kerültek?

A paráznság, mint a hetedik parancsolat áthágása, ugyancsak Sátán által ihletett cselekedet. Az e bűn valamely formájába beleesők végül rabokká válnak, és kényszercselekedetként követik el újból és újból e vétket – legyen szó akár pornográf vagy erkölcstelen videók, szexfilmek megtekintéséről, züllött, frivol beszédéről és romlott fantáziáról, csapodár, buja életmódról és szokásokról, homoszexualitásról, meg egyebekről. De ez így van minden egyéb bűn esetében is, mint például a hazudozás, lopás, mértéktelen evés, dohány-, alkohol-, kábítószer-, vagy szerencsejátékfüggőség, és így tovább. A bűn láncát pedig a Sátán tartja a kezében. Az ő rabjai csak Jézus által tudnak megszabadulni. Végezetül mutassunk be egy ilyen esetet.

Mária Magdolnát Jézus egyik léghűségesebb tanítványaként ismerjük. Ugyanakkor azt olvassuk róla, hogy ő is a démonok megszállottja volt:

„Mikor pedig reggel, a hét első napján feltámadt, megjelent először Mária Magdalénának, akiből hét ördögöt űzött ki.” (Márk 16:9)

„... ő jár vala városenként és falunként (...) és vele a tizenkettő,

és némely asszonyok, akiket tisztátalan lelkektől és betegségekből gyógyított meg, Mária, aki Magdalénának neveztetik, kiből hét ördög ment ki..." (Lukács 8:1–2)

A Mária Magdolna vagy Magdaléna eredetileg Magdalai Máriát jelent. Valószínű, hogy ez a Mária volt Lázár és Márta testvére, és tudjuk, hogy e család egy Betánia nevű faluban, Jeruzsálem mellett lakott. Nos, akkor miért hívták Máriát, „magdalainak”?

A Bibliában a Máté 15:39-ben említett Magdala valahol a Galileai-tó partvidékén lehetett, és egyesek szerint római helyőrség állomása volt. Talán itt élt ez az asszony, mielőtt az Úr Jézust megismerte, egy kicsapongó életet? Egyes vélemények szerint ő az a bűnös nő is, aki megkente Jézus lábát a drága kenettel (Lukács 7:37–38). Bárhogy is legyen, láthatjuk, hogy Isten megszabadította őt – és ugyanígy rengeteg embert abban az időben – a démonok hatalmából.

Isten nem változik. Ő ma is pontosan olyan hatalmas, mint akkor. Ma is meg szeretne szabadítani mindnyájunkat megkötöttségeinktől. Szeretnénk-e részesülni az Ő szabadításában?

„Mindaz, aki bűnt cselekszik, szolgálja a bűnnek. (...) Azért ha

a Fiú megszabadít titeket, valóssággal szabadok lesztek.” (János 8:34,36)

Valódi, vagy hamis?

Mi hát a fellobbanó, ideig-óráig tartó szenvedély, és az igazi szerelem közötti különbség?

Isten az igazi szeretet forrása. Az önző, sem Istent, sem felebarátját nem szerető ember érezhet vágyat egy szép, vonzó társ iránt. A testi, megtéretlen ember is képes „produkálni” a valódi szerelem látszatát. Ilyenkor még mi is elhisszük magunkról, hogy a vágyott személyt igazán szeretjük. Tegyük fel, hogy meglesz a házasságkötés, vagy a napjainkban divatos összeköltözés. De miután a kezdeti újszerűség, izgalom elmúlik, beáll a rutin, majd az unalom, és egyre jobban megismerjük egymást – a bűnös, megtéretlen szív képtelen kitarítani társa mellett. Még ha nem is csalja meg, vagy hagyja el, de szerelme már nem lesz a régi, s akár kapcsolatok teljes kihűlése is beállhat.

„Megrakják a tüzet, mégis elaluszik, nincs az a szerelem, aki el nem múlik...”³ – szól az ismert népdal.

³ A *Megrakják a tüzet* régi stílusú magyar népdalt Péczely Attila (1897–

De ez csak a birtokolni akaró, valóban csak önmagát szerető, testi alapú szenvedélyre igaz.

A másik, igaz szerelemről azonban ezt olvassuk:

„Mert erős a szeretet, mint a halál, Kemény, mint a sír a buzgó szerelem, Lángjai a tűznek lángjai, az Úrnak lángjai, Sok vizek el nem olthatnák e szeretet.” (Énekek Éneke 8:6)

Az Istentől jövő szeretet tehát nem időleges, nem múlik el sem a bajok, gondok, sem a kísértések hatására. Végleges, biztos, „erős” mint a halál – amelyen, ha beállt, nem lehet változtatni. Jóban-rosszban kitart, mindvégig. Ez az a szeretet, amely önfeláldozó, amelyik szolgálni szeret, amelyik mindent eltűr, mindent elfedez.

Bárkinek rendelkezésére áll a Teremtő e legnagyobb ajándéka, mely azonban csak akkor áradhat naponta belénk, ha szüntelen kapcsolatban vagyunk Vele, mint szőlővesszők a szőlőtővel. Adja meg az Úr e kegyelmet mindnyájunknak, most és az örök életben. Ámen.

(J. E.)

1964) orvos és népzene gyűjtő jegyezte le 1933-ban, a Szeged közelében levő Sándorfalván.

A magyarok története (13. rész)

II. (Vak) Béla (1108–1141)

II. István halálát követően, 1131-ben, a királyi udvarban időközben megerősödött Álmospárt befolyására végül nem Sault, hanem Álmos herceg fiát, a huszonhárom éves vak Béla herceget ültették a trónra. A kiszolgáltatott király mögött valójában az erőskezű királyné, II. Uros szerb

fejedelem (nagyzsupán) testvére, Helena Vukanovics állt. Ő férje nyomorúságos állapota miatt boszúra szomjazott, s ezért még abban az évben országgyűlést hívtak össze Aradra. Itt a királyné felszólította a férje pártján levőket arra, hogy számoljanak le azokkal az urakkal, akik annak idején (18

évvel azelőtt) a hercegek – Álmos és fia, Béla – megvakítását javasolták Kálmánnak. Az ezt követő borzalmas mézszárlásban 68 főúr veszett oda.

Eközben Borisz sem tétlenkedett, és látva hogy a bizánci császár még mindig nem támogatja, lengyel földre ment, III. Boleszláv királyhoz. Ez utóbbi a németeket szerette volna megtámadni, és a német császársággal ekkor már jó viszonyban levő magyarokat is valahogy maga mellé állítani.

Az aradi véres országgyűlés a Képes Krónikában. A Képes Krónika (Chronicon Pictum) Nagy Lajos király utasítására, 1360-ban készült latin nyelvű krónika. Szerzője valószínűleg Kálti Márk székesfehérvári kanonok

Borisz ezért megígérte, hogy ha trónra kerül, szövetségre lépnek. Így hát 1132-ben, az őt titokban támogató magyar urak hívására, erős lengyel és orosz haddal be-

Béla utódja legnagyobb fia, az alig tizenegy éves Géza lett. A fiú gyámja, s az ország kormányzója nagybátyja, Belos herceg volt, Helena anyakirálynő testvére. Borisz, Könyves Kálmán el nem ismert fia eközben újból színre lépett: 1146-ban német és osztrák zsoldosok segítségével lerohanta és bevette Pozsony várát. Géza nem tétozott, és azonnal Pozsony alá vonult erős sereggel, meg ostromgépekkel. A németek megijedtek, s végül megegyezés született: 3.000 ezüstmárkáért Borisz hívei visszaadták a várat a királynak. A már nagykorúnak számító, tizenhat éves Géza ekkor támadásba lendült, és a Borisz oldalán állók ellen fordult: a Lajta menti csatában szétverte II. Henrik osztrák örgróf seregét, és a Fischáig üldöz-

Borisz elmenekült, és, miután a lengyel király többé nem volt hajlandó támogatni őt, hosszú évekre eltűnt a történelem színpadjáról – de nem örökre.

II. Géza (1130–1162)

te őket. Rá egy évre Borisz újból megjelent Magyarországon: az országon átvonuló keresztetek hadával együtt érkezett, VII. Lajos francia király kíséretében. Mikor Géza ezt megtudta, azonnal a kiadatását követelte. Íme, hogyan ír erről a Képes Krónika:

„Később aztán Geycha király egy Gurk [Gyürk] nevű vitéz jelentéséből értesült arról, hogy Borich, Kálmán király fattyú fia Franciaország királyának kíséretében van. Ekkor követeket küldött hozzá, mondván: »Nem szép dolog rosszal fizetni a jóért, nem illik hozzád, hogy védelmezd azt, aki az én életemre tör.«”

Ám a francia király nem volt hajlandó átadni Boriszt, és, habár jó barátságban vált el Gézától, magával vitte a trónkövetelőt Konstantinápolyba. Itt aztán Bo-

tört Magyarországra.

Acsata előtt, felesége tanácsára Béla külön-külön magához hívatta az urakat, és rájuk kérdezett: szerintük Borisz valóban Kálmán fia, vagy sem? A válasszal gyanúsakat azonnal megölték – s így az István-pártiak után megszabadultak a Borisz-párttól is. Ezután a két sereg a Sajó mellett megütközött, és a magyarok győztek.

A szomorú sorsú, vak király ezek után egyre inkább a borban keresett vigasztalást, amit hívei ki is használtak: ittas állapotban számos birtokát eladományozta. Ugyanakkor seregei sem tétlenkedtek: Velence ellen indultak, és 1136-ban a dalmáciai Spalatót és környékét visszafoglalták a magyar korona számára. Rá egy évre pedig Bosznia egy részét, a Ráma folyó vidékét is meghódították. Másrészt orosz rokonait és szövetségeseit is támogatta szükség esetén (ugyanis az anyja Kijevi Predszláva volt, II. Szvjatopolk kijevi nagyfejedelem lánya).

Bélának négy fia és két lánya született Helenától. Újjáépíttette a leégett pannonhalmi apátságot, és jelentős mértékű adományokat tett az egyháznak. Fiatalon, csupán 32 évesen halt meg 1141-ben. A székesfehérvári bazilikában temették el.

risz beállt Mánuel császár seregébe, és 1150-ben egy hadtesttel benyomult a Temesközbe, azt pusztítva. Mánuel azonban nem támogatta hatalmi igényeit. Őt év múlva újból a határmenti csatározásokban vett részt, és Freisingi Ottó német püspök-krónikás szerint egy nyilvesszőtől találva itt lelte halálát. Kb. negyvenkét éves lehetett. Feleségétől, Doukaina Annától két fia született.

Géza a kijevi nagyfejedelem, Rurik Msztyiszláv lányát, Eufrozínát (magyarosan Fruzsínát) vette feleségül. 1147-ben született meg a későbbi III. István, majd ezután további három fiú és négy lány.

Eközben az 1143-ban elhunyt Joánnész Komnénosz helyett fia, I. Mánuel császár (Szent László

lányának, Piroskának a fia, tehát a nagy magyar király unokája) uralkodott a bizánci birodalom felett. Ki akarva terjeszteni hatalmát Magyarországra is, ez a hatalmas uralkodó állandó veszélyt jelentett számunkra. 1150-ben Nándorfehérvártól délre a Mánuel hada megütközött a szerb-magyar sereggel, és legyőzte azt, s ezt követően az 1156-os békekötésig szinte évente támadtak egymásra a magyarok és a görögök.

Eközben Gézának ellenzéke támadt a magyar főurak között, akik Géza helyében öccsét, Istvánt szerették volna látni. A király és hívei azonban résen voltak, és Istvánt száműzték. Bizáncba ment, Mánuelhez, ahova nemsokára Géza másik öccse, László is követte. Mánuel unokahúgát, Máriát adta hozzá Istvánhoz.

Eközben III. Sándor lett a pápa, és kiújultak a harcok a német-római birodalom és a pápaság meg szövetségesi között. Géza a pá-

II. Géza (Képes Krónika)

Joánnész Komnénosz császár (balra), és felesége, Eirene (Piroska, Szent László király lánya – jobbra). Középen Szűz Mária és a Kisdéd Jézus. Mozaikkép a Hagia Sophia bazilikában, Konstantinápolyban (ma Isztambul, Törökország)

paságot támogatta, és kötelezte magát, hogy pápai beleegyezés nélkül nem nevez ki és nem mozdit el püspököket. Ugyanakkor szövetséget kötött VII. Lajossal, hogy a német császár támadása esetén a franciák segítségére lehessenek. 1161-ben Mánuellel is öt évre szóló békeszerződést kötött. Másrészt, hogy az utódlás biztos legyen, a király a legnagyobb fiát, Istvánt még akkor társuralkodóvá tette, amikor az csak ötéves volt. Apjához, Vak Bélához hasonlóan II. Géza is csupán 32 évet élt. 1162-ben halt meg.

Géza idejében Magyarországon 72 ispánság volt. A földterület háromnegyede királyi birtok, tizenöt százaléka a főuraké, egy tizede pedig az egyházé volt. Kétféle királyi birtok létezett: az

udvarházak birtokai, és a vár birtokok. Kevés volt a város, a nép főleg falvakban lakott. A Kárpát-medence falvainak száma kb. tízezerre tehető akkoriban, s egy faluban kb. 20-40 ház volt. A családok télen veremházakban, nyáron sátrakban laktak. Az állattartás mellett a földművelés is egyre nagyobb szerepet játszott: a földeket végkimerülésig művelték, majd parlagon hagyták, és újabbakat, úgynevezett vadföldeket törtek fel. A népesség legnagyobb részét földhöz kötött (költözési joguktól megfosztott) szolgák tették ki. A legtöbb ember a királyi birtokokon élt.

Az összes haderő kb. harmincezer főből állt: a vármegyék katonasága, a királyi sereg, a székelemek, és a besenyők alkották.

III. István (1147–1172).

II. László és IV. István ellenkirályok

II. Géza halála után legnagyobbik fiát, a tizenöt éves Istvánt az esztergomi érsek, Lukács királlyá koronázta. De a bizánci udvarban levő István herceg, Géza öccse is a trónra pályázott, és a Mánuel császár biztosította erős sereggel

betört Magyarországra. III. István visszatorult Pozsonyba, csak az ország nyugati szélét tartva meg. Az urak megijedtek, és kompromisszumot ajánlottak Mánuelnek: tegyék Lászlót, Géza másik öccsét királlyá. Mánuel belement, de Lu-

kács érsek, az ország főpapja megtagadta a koronázást. Ezért végül Mikó kalocsai érsek végezte el a szertartást. Lukács ekkor kiátkozta az ellenkirályt, amire az börtönbe vetette. Néhány hónap múlva azonban III. Sándor pápa közbenjárására kiengedték, de Lukács ekkor megjövendölte, hogy László negyven nap múlva meghal, ezért újra börtönbe zárták. 1163. január 14-én, sokak nagy rémületére, II. László ellenkirály valóban elhunyt – meglehet, hogy egy kis „segítséggel.” Ugyancsak 32 éves volt, és hat hónapig uralkodott.

A László-párti főurak ekkor a görög seregekkel bevonuló István herceget tették királlyá, IV. István néven, és őt is a kalocsai érsek koronázta meg őt. Az új ellenkirályt Lukács érsek hasonló módon kiátkozta, és neki már nem is volt annyi támogatója, mint a Lászlónak. Ennek oka abban is kereshető, hogy hidegebb volt a kapcsolata Rómával, és mind a pápaság, mind az itthoniak attól féltek, hogy Mánuel császár támogatottjaként megpróbálja az országot a keleti egyházhoz csatlakoztatni. Inkább csak a kalocsai érsek és Belos herceg (bán) állt mögötte. Ugyanakkor a német császár is aggódott a Magyarországon növekvő bizánci befolyás miatt, és segítséget ígért III. Istvánnak trónja visszaszerzésére.

IV. István ekként csak öt hónapig volt képes trónon maradni. Miután az őt támogató görög sereg kivonult az országból, unokaöccse, III. István is összeszedte magát, és hívei seregével rátámadt. A két had Székesfehérvárnál csapott össze 1163. június 19-én. III.

István győzött, az ellenkirály pedig fogságba esett. Lukács érsek tanácsára azonban szabadon engedték, miután megígérte: örök-

III. István koronázása (Képes Krónika)

re elhagyja az országot.

De végül sem Mánuel, sem IV. István nem nyugodott bele a vereségbe. A következő két év folyamán az ellenkirály, bizánci támogatással – ígérete ellenére – többször betört Magyarországra, ám sikertelenül.

Eközben Mánuel politikát változott: békejobbot ajánlott fel III. Istvánnak, és nem lévén fiúörökös, megkérte, küldje el udvarába öccsét, Bélát, ki Horvátország és Dalmácia hercegének címét viselte. István belement – hisz ő is a dinasztikus kapcsolatok kiépítésében reménykedett. Béla herceg meg is érkezett Bizáncba, felvette az Alexiosz (Elek) nevet, Mánuel pedig eljegyezte lányával, Máriával. Saját fiának tekintette, és létrehozta számára a közvetlenül a császár után következő *deszpotesz* (despota) címet, és a császárság örököséként kezelte. Ugyanakkor mindennek ára volt: e lépéssel Béla hercegségének, Horvátországnak

és Dalmáciának Mánuel igazgatósa alá kellett volna kerülnie. A császár pedig abban reménykedett, hogy valahogy Alexiosz révén sikerül Magyarországot is a hatalma alá vonni.

Ám III. Istvánnak mindez végül mégsem volt ínyére, és a hercegség birtokbavételét megakadályozandó, hívei tekintélyes seregével, és osztrák megcseh hadakkal együtt vonult Mánuel serege elé. Mánuel, látva az ellenfél erejét, kitért a csata elől, és megígérte: nem engedi többé (a különben ekkor is vele levő) IV. Istvánt az országra támadni, III. István pedig átadta neki a Szerémséget. Mánuel ezután visszavonult, de IV. István továbbra is be-

betört. Ekkor a király úgy érezte, nem érvényes többé az egyesység, és visszafoglalta a Szerémséget. Ezután a Zimony várába zárkózott IV. István embereit megvesztegetve, megmérgeztette veszélyes nagybátyját. 1165 áprilisát írták. Lehet, hogy a kedves olvasó ki is találta: IV. István is harminckét évesen halt meg. III. István pedig tizennyolc éves volt ekkor.

1166-ban a király elvette II. Henrik osztrák herceg lányát, a tizenöt éves Babenbergi Ágnest. Két év múlva született meg gyerekük, Béla herceg, aki azonban még kiskorában meghalt.

Két év múlva Mánuel újból támadott, és 1167. július 8-án, Zimonynál legyőzte a magyarokat, majd visszavette a Szerémséget. Nemsokára Mánuelnek második feleségétől, Antiochiai Annától 1169-ben megszületett a várvárt fiúörökös, a későbbi II. Alexiosz császár. Ezennel Béla (Alexiosz) pozíciója megrendült: Mánuel fel-

bontotta Béla jegyességét a lányával, és visszavonta mind a deszpoteszi, mind az örökös rangját. Béla 21 éves volt ekkor. Ezután hozzáadta a 16 éves antiókhiai Chatillon Ágnessel, a felesége testvérét (ki a

szíriai Antiókhia kereszties állam fejedelmének, Chatillon Rajnaldnak volt a lánya).

1172 márciusában III. István csupán huszonöt éves volt, és éppen Esztergomban tartózkodott, amikor hirtelen elhunyt. Akkoriban úgy rebesgették, hogy a Bizáncban levő öccse, Béla mérgeztette meg – amint ő is tette nagybátyjával, IV. Istvánnal.

III. Béla (1148–1196)

A magyar főurak ekkor felkérték a huszonnégy éves Bélát, foglalja el a trónt. Mánuel megörült a lehetőségnek, és erős görög sereg kíséretében Magyarországra küldte feleségével, Chatillon Ágnessel együtt, megígértetve vele az iránta való hűséget – amit Béla mindvégig be is tartott.

III. István felesége pedig, Babenbergi Ágnes a temetést követően apjával, II. Henrikkel együtt hazatért Ausztriába, és a következő évben Herrmann karintiai herceg felesége lett, akivel két fiuk született. Fiatalon, alig 28 évesen halt meg.

A pápaság, egyes főurak és főleg Lukács esztergomi érsek aggódtak amiatt, hogy az új király – lévén a bizánci császár támogatója – a görögkeleti egyháznak nyit majd utat Magyarországon. Ezért Lukács

megtagadta a koronázást, úgy hogy III. Bélát ugyancsak a kalocsai érsek koronázta meg. A idős Lukács bebörtönzése ezúttal elmaradt, sőt, Béla megnyugtató oklevelet adott ki, mely szerint a koronázás joga ezentúl az esztergomi érseké. Ami a vallást illeti: mostanra már végleg eldőlt, hogy Magyarország a nyugati kereszténység szférájában marad, habár az ország déli és keleti részén jelen volt a görögkeleti vallás is.

(Folytatjuk)

Bibliográfia:

Herber–Martos–Moss–Tisza: *Történelem*, 3. kötet, Reáltanoda Alapítvány, 1995

Bertényi–Gyapay: *Magyarország rövid története*, Maccenas kiadó, 1992.

Hercegh Géza: *Magyarország külpolitikája, 896–1919*. Kossuth Könyvkiadó, Bpest, 1987.

További, internetes források.

Összeállította:
Jancsó Erik

III. Béla szobra Szentgotthárdon

Kedves Olvasók!

Szeretettel meghívunk minden kedves érdeklődőt a **2023. február 17–19 között** (péntek délutántól vasárnap délutánig) a Kolozs megyei Havasnyagyfalun megtartott hétvégi találkozóra. Helyszín: Matisz panzió – 1 200

méteres szinten, havasi környezetben. Különleges meghívott: Lucian Cristescu lelkész. Magyar nyelvre történő fordítás biztosított. A kétnapi szállás és hat étkezés ára 150 lej. További információ és jelentkezés a 0749 021 935-ös telefonszámon.

Hirdetés

Juhnyáj mellé megbízható, józan életű pásztort keresünk. A nyáj a falu mellett legel, minden este hazajön. Jó szállást, teljes ellátást, és havi kétezer lejt biztosítunk. Házasság is jöhet. Visa, Kolozs megye. Tel. 0743 784 955

Kedves Olvasók!

Isten segítségével, habár a papír és egyéb árára megnőtt, a *Világ Reménye* lapunk kiadását folytatni szeretnénk jövő évben is. Ekként a folyóiratunk minimális előállítási költsége a 2023. január-június időszakra, azaz **hat hónapra 25 lej**, melyet terjesztőinknek lehet átadni. Köszönjük az eddigi támogatásukat, és áldott új esztendőt kívánunk!

Kedves Olvasók!

Ha tetszett ez a lap, és továbbra is szeretnék kapni, akkor a következő lapszám kézbesítéskor szóljanak terjesztőinknek, avagy jelezzék ezt a lakhelyüknek megfelelő, és az alábbiakban megadott megyei terjesztési felelősöknél – telefonhívás, vagy SMS által.

Ugyanakkor, lapunk fenntartása érdekében támogatást fogadunk el, melyet ugyancsak terjesztőinknek lehet átnyújtani. A *Világ Reménye* minimális előállítási költsége **6 hónapra** (vagyis a 2023. január-június időszakra) **25 lej**.

Magyei terjesztési felelősök:

- ◆ Kovászna, Brassó: Márk Enikő, 0725 321 489
- ◆ Hargita: Fekete Ilona, 0740 106 422 – Udvarhelyszék, Polgár Szép Enikő, 0753 148 455 – Csík- és Gyergyószék
- ◆ Maros, Fehér: Nagy Szilvia, 0745 385 880
- ◆ Bihar: Verebi László, 0770 140 009
- ◆ Szatmár: Illyés Csilla, 0749 976 911
- ◆ Arad: Deák Andrea, 0743 626 963
- ◆ Temes: Kulcsár Lenke, 0753 161 576
- ◆ Szilágy: Farkas Csilla, 0742 301 743

- ◆ Kolozs, Máramaros és Beszterce: Jancsó Erik, 0749 021 935

Régióink: Székelyföld, Partium (Bihar és Szatmár), Szilágyság, Kalotaszeg, Mezőség, Közép-Erdély, Bánság, Szászföld, Máramaros és Beszterce.

Világ Reménye, népünk reménye Interregionális havilap

Főszerkesztő: Jancsó Erik

Telefon: 0749 021 935

E-mail: vilagremeny7@gmail.com

Minden eddigi lapszám elolvasható és ingyenesen letölthető a

www.vilagremeny.ro honlapról.

Postacím: 400 107 Cluj-Napoca (Kolozsvár), str. Cuza Vodă (Postakert utca) nr. 12
Folyóiratunk ugyancsak megrendelhető Kolozsváron, a Cuza Vodă utca 16. szám alatti *Sola Scriptura Könyvesboltban* is.

Bankszámla: Asociația Pro Scriptura, CIF 37175079

Conturi Banca Transilvania:
RO72 BTRL RONC RT03 8390 6901 lejben, és RO22 BTRL EURC RT03 8390 6901 euróban.

ISSN/ISSN-L: 2784-0328

Készült: a *Viața și Sănătatea* Kiadó nyomdájában (Cernica út 101, Pantelimon, Ilfov megye)

A *Világ Reménye* egy magánkezelésű havilap, amelynek révén az élet különböző területeit szeretnénk megvilágítani a Szentírás által, annak jobb megismerésével együtt, előmozdítva az olvasók testi-lelki egészségét, és kiemelve ugyanakkor világunk, Erdély és a magyarság szellemi értékeit. Reméljük, hogy e folyóirat tartalma egyúttal mindnyájunk üdvösségét szolgálja.

Bármikor szeretettel várjuk visszajelzéseiket, megjegyzéseiket és kérdéseiket telefonhívás, SMS, e-mail, avagy postai levél útján, a fentebb említett címen. Ugyanakkor szívesen fogadjuk olvasóink részéről a lapunk szellemiségével egyező cikkeket, tapasztalatokat, verseket, fotókat, s egyéb anyagokat. Levél esetén a borítékra kérjük írják rá:

Világ Reménye

Ha másképpen nem jelöljük, akkor a bibliai idézetek a *Károli Gáspár* fordításból valók.